

2016 Senior Youth/Young Adults Week of Prayer

Maji 19-26, 2016

Uto ni Vakasama: Jisu na uto ni veika kece.

Ulutaga: Vakavoui!

Jisu—na uto ni noda vakabauta
8 nai vunau ena veisiga (Sigatabu– Sigatabu)

Global Youth Day: Maji 19, 2016
Homecoming Sabbath: Maji 26, 2016

Matai ni Bogi:

Na Lewe Tolu Vakalou

Ena veiulutaga ni bogi ni masumasu macawa dua oqo, eda na vakacakulea kina e walu na ulutaga bibi ka yavu talega ni vakavuvuli ni Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai. Vuqa vei ira na noda lewe ni lotu—rawa ni o iko talega—eda vakatawa walega noda vakasama, dabe sobu ka namaka na kena tokaruataka na dina ni vakavuvuli eda dau rogoca wasoma: Nai kavitu ni siga na Siga ni Vakacegu, sega ni matai ni siga, ka vuqa talega na veitiki ni Vola Tabu e rawa ni vakadinadinataka.

Nai Vunau e Tini a sega ni bokoci ena kauveilatai, e dodonu mo maroroya tikoga, oqo na veitikina e vakadinadinataka.

E a tekivu na Veilewai Vakatofolei ena 1844, ka rawa ni na kacivi na yacamu ena dua na gauna ga oqo, oqo na veitiki ni Vola Tabu kei na jati vakaparofisai me vakadinadinataka.

Ni da mate, eda mate dina me vaka e dua nai vako ni katuba, ke rairai vei iko e dua na wekamu se nomui tokani voleka, e sega ni o ira dina oqori, e dua na yalo velavela, oqo na veitikina me tokona. Jisu sa voleka ni lesu mai, na gauna ena lako mai kina, ena sega ni lako vakavuni mai ka soli tale e dua na gauna ni veivutuni me da vakabulai ni oti e vitu na yabaki ni veivakararawataki, sa dodonu vei iko mo vakarau ni kua, oqo na kenai vakadinadina mai nai Vola Tabu.

Mai na veika kece oqori, e dodonu mo kania na kakana draudrau, solia nai katini, kua ni sarava na retio yaloyalo, ka papitaiso dromuci talega. Dua e rawa ni vakaemeri? Sega?. Cava e sega ni rawa kina? Eda vakila ni dua na ka e yali tiko ni vakalailaitaka sobu na dina me vaka e dua na ka ni vakanananu walega ka dua talega nai vakarau cecere ni tovo ni bula.

Oqo e dua na dina me da raica: e sega ni dua vei ira nai vakavuvuli oqo, yadua se soqoni vata kece, e tu kina na dina. O sa rogoca beka oya? Sega ni dua vei ira e tiko kina na dina me yacova ni ra yavutaki ka lumuti ena loloma i Karisito. Oqo na vuna e kaya kina o Paula nai apositolo me baleta na dina **“me vaka na dina sa tu vei Jisu” (Efeso 4:21).**

Hmmmm.

Na dina me vaka sa tu vei Jisu.

Cava sara mada na kenai balebale dina?

Rawe ni o vakasamataka na ka e a tukuna o Jisu ena dua na gauna, **“Ia dou na kila na ka dina, ia na ka dina ena sereki kemudou,”** vakalailai tale emuri, e kaya tale vakaoqo, **“Oi au... na vu ni dina ” (Joni 8:32; 14:6).**

Taura vakadodonu na vakasama, se vakaevei?

Na dina e sega ni dua walega nai tukutuku vakasokumuni me dau vakanananutaki, wasei ka veiletitaki talega.

Na dina e dua na tamata, na yacana o Jisu. Ena veiwekani kei Jisu, e vagalalataki kece na dodonu e vesuki keda—mai na kavoro kei na vakamadua ni veiwekani taucoko e semai vata.

E vakaevei na “dina e vunautaki e sega ni lako vata kei Karisito?

Na dina e yali kina o Karisito e ka wale ni yali kina na ka e kilai tani kina kei na nonai tovo. E sega na matana, sega na lomana se gagadre me baleti iko. Karua, na dina e yali kina o Jisu e vakamavoataka na lomada baleta na ka e cakava oya me veibeitaki ka veivakarerei talega. E sega ni rawa ni veivakabulai, vakamavotaka se veisautaka na loma ni tamata.

E sega ni cala kevaka me da kaya ni vakaleqa na na bula vakayalo na vunau eso nai vakavuvuli dina kei nai vakarau ni bula cecere ka sega ni vunataki Jisu ni o koya ga na Dina. E kaya o Paula, **“ni sa ia na veivakamatei na ka sa volai” (2 Korinica 3:6),** ka kenai balebale vua na dina e vunautaki ka sega ni kune kina o Karisito na ka bula, dauloloma, na uto ni yalololoma, e dau vakamatea na bula vakayalo ni tamata, kei na nona veiwekani talega. **“Na dina e sega ni vakavotui Jisu vakavinaka e cemuria tani na tamata maivua na Kalou, vakayalia nonai nuinui ka vakasucuma e lomana na yalo ni veivakacacani me vakataki ira na Farisi. Na kena veibasai, eda kunei Jisu ni laveti ka veivakacegui na rua nai tovo oqo: e kaya o Joni ni a lako mai ki vuravura o Jisu “sa sinai e na loloma kei na dina” (Joni 1:14).**

Sa raica oya?

Loloma kei na Dina!

Cava sa rui bibi kina na ka ruarua oqo?

Na Dina e yali kina na loloma e binia ga na madua vua na tamata i valavala ca, na loloma e veiwaki vata kei na Dina e vakabula na yalo e mavoa.

E matata kina, ni da sega ni gadreva walega na dina—na sui mamaca ni vakavuvuli dina. Eda gadreva na dina me vaka e tu vei Jisu—nai vakadinadina bula ni loloma ni Kalou.

Me da biuta vata e dua nai vakatautauvata rawarawa ia me veivakayavalati ka me tuberi keda yani ki na veiulutaga ni masumasu ena macawa oqo.

Nai vakavuvuli dina vakai Vola Tabu, e rawa ni vakasamataki me vaka e dua na katuba leka e laurai kina nai tovo ni Kalou mai na veiyasana kecega. Me da raica ni vaka e dua na vale e walu na tutuna. Na veitutuna yadua e tiko kina e dua na katuba leka.

Na katuba leka yadua e vakatakarakarataka e dua vei ira na nodai vakavuvuli se yavu ni noda vakabauta:

- 1. Na Lewe Tolu Vakalou**
- 2. Nai Valu Levu**
- 3. Na Vunau ni Kalou**
- 4. Na Siga Tabu**
- 5. Na Vale Tabu**
- 6. Mate kei Eli**
- 7. Nai Otioiti ni Gauna**
- 8. Na Lesu Vakarua Mai**

Ni da rai yani ena vei katuba leka yadua, me da raica na loma ni vale, eda raici Jisu, Jisu, Jisu, Jisu, ni o koya ga nai vakadinadina bula kai vakaraitaki talega ni tovo ni Kalou.

Walu na katuba leka ki na dua bulu na ka dina!

E caka na katuba leka me rawa ni da rai basikata, sega ni ka me ra raica walega na dagona e tautuba. E vakayacora na katuba leka nai kenai naki ni da rai basikata ka raica na veika e tu e loma. Sega ni dua nai vakavuvuli vakaivolatabu me cava ga vakataki koya: sega ni Siga Tabu, sega ni ka baleta na mate, sega ni veilewai, sega ni parofisai baleta nai vakataotioiti ni gauna. Sega ni dua vei ira nai vakavuvuli oqo me dusi koya ga vakataki koya. Na Siga Tabu e laurai kina na loma ni Kalou. Nai vakavuvuli baleta na vale tabu e biu mai me rawa ni da raica kina nai serau lagilagi ni Kalou ka vakakina na veivakavuvuli vakaivolatabu tale eso. Me vakaoqo na nomu vakasamataka. Vei keda na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai, e dua ga na ka eda vakabauta, dua ga nai vakavuvuli: *“Sa loloma na Kalou” (1 Joni 4:16).*

Sai koya saraga oya.

Sega ni da vakabauta e levu na ka, e dua ga na ka eda vakabauta ia e vuqa na kena basoga. E rawa ni da vakamacalataka e dua na ka, ia e rawa ni o koya vata ga na ka eda raica, mai na veimuana duidui. Vaka ga e dua na vunika ia e levu na tabana. Dua ga nai idini ia e levu na kena gacagaca era yavavala vata. Dua na uciwai ia e vuqa na veigusu ni wai lailai era sema vata kina.

Na levu ni vakavuvuli e tiko vei keda ena vakayacora na kedrai naki kevaka eda vakamacalataki ira me laveti kina na totoka ni loloma ni Kalou.

E vola vakamatata o Ellen White ni dodonu ga me vakaoqo: *Na butobuto ni veika e vakamacalataki baleta na Kalou sa robota na vuravura. Era sega ni kila vakamatata na tamata na Nonai tovo. E sega ni kilai ka vakamacalataki lasu talega. Ena gauna oqo, sa solia mai na Kalou e dua nai tukutuku me vunautaki e lumuti ka veivakauqeti ka tiko kina na kaukauwa me ia na veivakabulai. Me kilai na nonai tovo. Me cila yani ki na vuravura butobuto na rarama ni Nonai ukuuku, na rarama ni nona caka vinaka, loloma kei na dina... Nai otioiti ni rarama ni nona loloma me serau yani, nai otioiti ni nonai tukutuku ni loloma me tukuni yani ki vuravura, sai vakadinadina ni nonai tovo, na loloma. (Ellen White, Christ’s Object Lessons, p. 415).* Veivakurabuitaki dina, se vakaevai?

Vakarerevaki dina nai yaloyalo duidui e vakatakilai e vuravura baleta na Kalou, vakauasivi vei ira na tamata lotu, ira era tukuna ni ra matataka na Kalou. E matataki cala vakaevei na Kalou? Enai vakavuvuli vakaiivolatabu! Na Yavu ni vakabauta! Vuqa na tamata e vuravura era rerevaka na Kalou, sega ni baleta ni ra kilai Koya me vaka nai vakarau ni nona bula, mai nai tukutuku lasu ga era taura maivei ira na vakavuvuli vakailasu.

E kaciva vakatabakidua na Kalou na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai me dua nai tosotoso vakaparofisai, me vunautaka e dua nai tukutuku matata e vuravura ni Kalou e Kalou vinaka ka vakadina kina. Ke kilai vakamatata, na yavu ni noda vakabauta e rawa ni solia ki vuravura e dua nai yaloyalo totoka ka veisureti talega baleti koya na Kalou ka dua tani mai na ka era kila eliu. Nai vakavuvuli ni Lotu ni Kavitu baleta na Kalou, ni dikevi ena bula nei Karisito, e vaka tiko e dua nai wasewase ni katuba leka e tukuna vakamatata nai tovo ni Kalou ka vakaseavutala nai tukutuku lasu kece baleti Koya.

Me da tekivutaka sara ena noda irova nai matai ni walu na katuba leka.

Tawamudu

Cakava mada e dua na vakatovotovo rawarawa. Sogolati iko mada ena dua na loma ni vale ni sili ena gauna taucoko ni nomu bula—dua walega na vakatovotovo e vakasamataki, dabe tikoga ena nomui dabedabe ka vakayagataka ga na nomu vakanananu—ka taroga vakataki iko e dua bulu na taro: rawa beka ni’u vakila na loloma?

Nai sau ni taro sa matata vinaka, sega—kevaka sara mada ga e tiko vei iko e dua nai iloilo levu!

Cava na vuna e sega kina na nomui sau ni taro?

Na kenai sau rawarawa duadua e sega ni rawa ni vakilai na loloma ni da sogolati ka tu taudua. Na loloma dina e vagolei taumada vei ira na tani, ka sega ni vagolei ga vua e dua na tamata. Ni yaco oqo, sa na qai matata vakavinaka kina na bibi ni noda kila na Kalou. Me sereka mada vakamatailalai.

Nai matai ni dina eda raica ni da dolava nai Vola Tabu nai yaloyalo ni nodra veiwekani na veika bula ka sega ni dua e tu ga vakataki koya. Raica na vosa e tukuni ni tekivu nai Vola Tabu:

“Enai vakatekivu sa bulia na lomalagi kei na vuravura na Kalou” (Vakatekivu 1:1).

E rua nai tukutuku e matata e laurai ena tikina oqo:

1. Kalou
2. Veika kece

Na Kalou na Dauveibuli, na veika bula kecega a bulia ko koya. Sa kenai balebale ni Kalou e bula eliu ni bera ni buli e dua na ka, na Kalou duaduaga e bula ni bera ni buli e dua na ka. O Joni nai apositolo ena nona tukuni Jisu, e kaya vakaoqo, ***“Sa cakava na ka kecega ko koya; a sa sega e dua na ka sa caka, me sega ni cakava ko koya”*** (Joni 1:3). Titobu dina, au vakabauta, ia wawa vakalailai, baleta ni gadrevi me vakamatatataki sara vakavinaka.

Ena wase ni vola vata ga, e kaya vakaoqo o Joni: ***“E Nai vakatekivu sa bula ko koya na Vosa, a rau sa tiko vata kei na Kalou ko koya na Vosa, a sa Kalou ko koya na Vosa. E nai vakatekivu erau sa tiko vata ko koya oqo kei na Kalou”*** (Joni 1:1, 2).

Enai Vakatekivu, O cei e tiko kei cei?

“Enai vakatekivu... Kalou... tiko kei na Kalou.”

Totoka oya, ia erau tautauvata vata vakaevei na rua na Kalou oqori? E kaya vei keda o **Joni ena tikina 18:** ***“Sega e dua na tamata sa raica na Kalou e na dua na gauna; na Luvena ga e dua bauga, sa vakatubura ko koya, ko koya sa tiko e na lomasere i Tamana, sa tukuni koya.”***

Wow; Au taleitaka oya! Kalou dauveiwekani!

Gadrevi o Joni me da kilai Jisu, o koya ka tukuna mai liu ni Kalou, ni a lako mai ki na noda vuravura mai na dua na vanua ni veiwekani: mai ***“na lomaserei Tamana”***. ***Lomaiserena*** e kenai e vakaibalebaletaki ki na veivolekati. Ni tiko kece na vakasama oqori ena nomu vakanananu, lesu tale ki **na Vakatekivu 1: 1**

“Enai vakatekivu sa bulia na lomalagi kei na vuravura na Kalou.”

Na vosa vaka-Iperiu e vakayagataki ena yatuvosa oqo ka qai vakadewataki vakavavalagi me “**Kalou**” e matua vosa dina ga ka vakadewataki maikina. E cecere ka levu sara na kenai balebale. E dua yaca talei ka sega ni na biuta tani vakarawarawa na tebenigusumu:

ELOHIM.

E vakayagataki ena lawa ni vosa vakavavalagi ka vakaibalebaletaki ki na lewe levu. Na Kalou eda wilika enai matai ni tikina enai Vola Tabu e *dua* ga ia e *sivia na dua*. Ena tikina emuri ena wase ni vola oqo, e vakavotui ka matatata sara kina na vakanananu oqo. Raica na tikina e 26 kei na 27:

“A sa kaya na Kalou [Elohim], Me datou bulia na tamata mei tovo vata kei kedatou, ka me ucui kedatou....A sa bulia na tamata na Kalou mei tovo vata kei koya; e nai tovo ni Kalou sa buli koya ko koya; na tagane kei na yalewa sa buli rau ko koya.”

Eda raica e ke ni vakamautaki vata na vosa *Elohim* ena vosa “**datou**” kei na “**kedatou**”. Me kakua ni da vakasamataka na Kalou me “**Au**” ga, ia e dodonu me da raici koya me dua e taleitaka na veiwekani ka vakaitavi vata kei na lewe vuqa ka sega ni o koya duaduaga. Nanuma nai matai ni noda vakasama: na loloma e sega ni cakacaka vua e dua ga na tamata. Mai na vakasama oqo, sa rawa ni da wilika ka kila nai tukutuku bibi e tukuni enai Vola Tabu: ***“sa loloma na Kalou” (1 Joni 4:8).***

Sa rawa ni da soqona ena tikina oqo ni Kalou e sega ni bula duadua. Na Kalou e “**datou** ka “**kedatou**” tikoga ka sega ni bau veisau ena dua na gauna—dua e dauveiwekani baleta “**ni loloma na Kalou.**” E rawa ni da vakadewataka nai matai ni tikina enai Vola Tabu me vakaoqo: ***“Enai vakatekivu sa bulia na na lomalagi kei na vuravura na Loloma.”***

Ni da sema vata kei na Joni 1, sa na teleitaki dina sara nai yaloyalo eda kunea: ***“E Nai vakatekivu sa bula ko koya na Vosa, a rau sa tiko vata kei na Kalou ko koya na Vosa, a sa Kalou ko koya na Vosa. E nai vakatekivu erau sa tiko vata ko koya oqo kei na Kalou. Sa cakava na ka kecega ko koya; a sa sega e dua na ka sa caka, me sega ni cakava ko koya.” (Joni 1:1-3).***

Mai na wase ni vola oqo, e da raici rau ruarua, na Kalou na Tamana kei na Kalou na Luvena ni rau a vakaitavi ruarua ni buli na vuravura. Lesu tale ki na Vakatekivu 1 me kuria tale nai yaloyalo:

“A sa sega ni vakacokotaki ko vuravura a sa lala tu; a sa tu na butobuto e dela ni wasa titobu. A sa yavavala na Yalo ni Kalou e dela ni wai.” (Vakatekivu 1:2).

Eda kunea talega e ke na cakacaka ni Yalo Tabu ena gauna ni veibuli, vata kei Tamana kei na Luvena. veivakurabuitaki!

Sa qai matata, na Kalou eda kunea ena *Vakatekivu 1*, e vakayagataki kina na vosa Elohim ka kenai balebale ni sivia na dua, e vosa vakamautaki ka vakaibalebaletaki vua na Kalou na Tamana, Kalou na Luvena kei na Kalou na Yalo Tabu. E loma ni bai ni nonai tutu Vakalou, sega ni oka kina e dua na ka buli, na Kalou e Kalou dauveiwekani ka dauveitauraki, dua e soli koya taucoko ena veitauraki. Ni da toso kiliu mai nai vola ni Vakatekivu, eda na kunea talega na ka era vakatoka na Jiu na “**shema**” ka ra kaya me yacova ni kua ni ka bibi duadua mai na veika kece e tukuna nai Vola Tabu:

“Mo ni rogoca, na Isireli: O Jiova na noda Kalou ko Jiova sa dua bau!” (Vakarua 6:4).

Dua na ka talei e vuni koto e ke ka rawa ni na laurai vakamatata kevaka me tarogi na taro: e rawa vakacava ni dua ga na Kalou? Eda kunea nai sau ni taro oqo vei Jisu baleta ni vakayagataka e ke na vosa *Shema* me vakamacalataka kina na nodrau veiwekani kei Tamana: ***“Keirau sa dua bauga kei Tamaqu.” (Joni 10:30).*** Matata!

E ke eda raica tale ni Kalou e sega ni dua ena vakasama ni koya ga vakai koya, ia na Kalou e dua ena vakasama ni dua bau ena veiwekani. Emuri ena **Joni 17**, e vakayagataka tale o Jisu na vosa vata ga ni dua bau ena veiwekani, ia sa vakayagataka ena gauna oqo na veiwekani ni loloma. E masu vei Tamana ena vukudra na nona tisaipeli: ***“me ra dua bau, me vaka e Daru sa dua bau: meu tu vei ira, ka mo ni tu vei au, me ra vakayacori sara me ra dua bauga me kila kina ko vuravura ni kemuni sa talai au mai, ka ni kemuni sa lomani ira me vaka ko ni sa lomani au. i Tamaqu, au sa vinakata me ra tiko talega kei au e na vanua kau sa tiko kina, ko ira ko ni sa solia vei au; me ra raica na noqui ukuuku ko ni a solia mai vei au: ni kemuni a lomani au ni sa sega ni tekivu ko vuravura.” (tikina 22-24).***

Tinia nona masu ena nona kerea “**me tu vei ira na loloma ko ni a lomani au kina, me’u tiko talega kei ira.**” (tikina 26).

Oqo nai yaloyalo sa tu e matada:

- Na Tamana e Kalou, ia e sega ni o koya kece na ka e tu vua na Kalou.
- Jisu Karisito e Kalou, ia e sega ni tu vua na ka kece e tu vua na Kalou.
- E vakatalega kina vua na Kalou na Yalo Tabu.
- Iratou na lewe tolu, ni ratou dua bau, na voleka ni nodratou veiwekani, sa yaco kina me ratou Kalou e dua bau ga. Oya na vuna eda vakayagataka kina na vosa *Trinity* (Lewe tolu Vakalou), se *Tri-unity* (Lewe tolu Dua bau), ni da vakamacalataka na Kalou.
- E sega ni dua nai vakamacala mamaca.
- E sega ni dua ga na fika vaka vakasama.
- Seg. Nai vakavuvuli ni Lewe Tolu Vakalou e vaka na noda rai ena dua na nona katuba leka na Kalou, na kena matata, na cecere ni nonai tovo, me dauveiwekani.

Cava tale na ka me da sega ni taleitaka vua e dua na Kalou me vakataka oqo?

Karua ni siga:

NAI VALU LEVU

Na Loloma e Veivakamalumalumutaki

Eda sa yacova mai nai karua ni walu wasewase ni ulutaga ni vuli.

O na taleitaka, e vaka mo taubale tiko ki na dua na vanua dou kila vinaka vaka matavuvale dou sa dau sikova vakawasoma, vakasauri o sa duri vakatabuicegu tu ena dua na bati ni bari ni savu o sega vakadua ni bau kila ni tiko e kea.

Tou sa lako curuma yani oqo e dua na vanua era kila vinaka na lewe vuqa: walu na uto ni vakavuvuli e yavutaki tiko kina na vakabauta ni Lotu ni Kavitu. Me vaka keitou sa tukuna oti, na walu nai vakavuvuli kilai vinaka ia e mamaca, vakaoti gauna, rawarawa ni wiligusutaki. Ka dina sara, e vaka dina oya na ka eda dau cakava kina, baleta ga ni da dau buturaka sobu kei na noda dau kauta tani na ka vinaka e tu kina e sega ni kenai balebale ni sega ni rawa ni da kunea tale kina na veika vinaka.

Nanuma na nodai dusidusi taumada?

Na dina vakaivolatabu era vaka na katuba leka ka laurai kina nai tovo ni Kalou me vaka e vakaraitaki ena bula nei Karisito. Seg. ni dua nai vakavuvuli e cava ga vakataki koya. Na siga tabu e sega ni baleta ga na siga tabu, sega ni cava ga vakataki koya; e baleti Jisu. Nai vakavuvuli baleti ira na mate e sega walega ni noda vakadinadinataka ni ra sega ni kila e dua na ka ena gauna era mate kina, e baleti Jisu. Nai vakavuvuli ni valetabu e sega ni baleta na vale laca se dua na vale se nai lati se nai valavala e muri ena vakacaboisoro, e baleti Jisu. E vaka talega kina o ira na kena vo. Na veivakavuvuli kece, ni ra kilai vakadodonu, era na vaka e dua nai vakadodorairai e da sarava kina na loma ni Kalou, ki na loloma vakalou.

Ena vakasama vata oqo, e sega ni vakawai kina nai vakavuvuli baleta nai *Valu Levu*. Me da irova sara yani na katuba leka oqori ka tovolea me da raica na ka talei e waraki keda tu ni da vakasaqara.

Nai Valu mai Lomalagi

Nai matai ni lawa ni kena vakasaqarai na ka dina aya na veika e yaco era yaco me vaka saraga na ka e rairai. Na noda vuravura e vaka nai rairai ni dua na vanua ni veivaluvaluti. Nai karua ni lawa ni kena vakasaqarai na ka dina, aya na veika eda raica e rawa ni sega ni vaka na ka eda nanuma ni yaco vei ira. Nai valu e lako tiko e noda vuravura e rawa ni sega ni vaka na ka eda nanuma. Nai matai ni ka e laurai, eda raica na nodra vakaitavi na tamata enai valu, ia e vuqa tale na ka e yaco tiko kina ka rawa ni da raica e matada. E tukuni enai Vola Tabu, eda sega ni bula duadua voli ga e vuravura koi keda na kawa tamata kei na veika bula tale eso. Mai nai vola ni Vakatekivu ki nai Vakatakila eda raica talega eso na ka buli era vakatokai me agilose. Eda kila mai nai Vola Tabu ni o ira na ka buli oqo era bula ni bera na tamata (*Jope 38:4-7; Vakatakila 1:20*), era lewe levu (*Iperiu 12:22*), uasivi ena kaukauwa ka vuku talega (*Same 103:20; Taniela 4:17*), me rawa ni ra cakacaka vata me

vaka e dua nai soqosoqo (*Efeso 3:10; Taniela 7:9-10*), me rawa ni ra cakacaka vakavinaka ena noda vuravura, sega beka ni dau laurai, ia ena so na gauna e laurai (*Iperiu 1:14; 13:2*), kei na veisaqasaqa e yaco tiko e vuravura era tekivutaka eso vei ira (*Vakatakila 12:7, 12*).

Dua vei ira na gailose e vakatokai o “Lusefa” ka kenai balebale “taura na rarama”. Na ka buli cecere oqo e a buli me vakadinadinataka nai tovo ni Kalou vei ira na vo ni agilose, ia e a digitaka e dua tani tale na gaunisala me cakacaka maikina. Nai Vola Tabu e tukuna ni a “*dodonu sara*” ko Lusefa ena “nonai valavala” kecega (nai tovo ni nona vakasama, vakarau ni yalona, kei na nonai tovo), me yacova “*ni kune vua na caka cala*” (*Isikeli 28:15*). Oqo na gauna e yaco kina me “Setani”, kenai balebale *meca*. Nai Vola Tabu e tukuna talega na nona bale o Lusefa e yaco baleta na nona vinakata me vakacerecerei koya, ka tubu kina e lomana me biuta tani na Kalou mai na lomadra na nonai tokani agilose ka vagolea tani na nodra lomadrina (*Aisea 14:12-14*). Ena nona susugi cake na yalo ni nanumi koya vakai koya e lomana, sa sega ni rawa kina vua me vakaraitaka na rarama ni nonai tovo na Kalou ka tekivu me vakaraitaka vua na Kalou na nonai tovo ni qaravi koya vakataki koya. Na gagadre, “ka’u na cake” cake, tarava sara yani “ka’u na vakaceceretaka na noqu i tikitiko me cecere ka lolovira na kalokalo ni Kalou” sa vakadeitaka na nona gadreva o Lusefa me vakayagataka na yalo ni via cecere vua na Kalou me donu kina na nona vakacerecerei koya. Ena nona sega ni ciqoma na vinaka ni nonai tovo na Kalou, e yaco kina na sasaga nei Setani me yali kina vakamalua na nona nuitaka na Kalou ka vakayadrata na yalo ni veisaqasaqa kei Koya.

Nai talanoa oqo e kaya kina nai Vola Tabu ni a “*tubu nai valu mai lomalagi*” (*Vakatakila 12:7*).

Oya ena kedra maliwa na agilose! Na vosa e vakayagataki me baleta nai “valu” oya na *polemos* ena matua vosa vakiriki, ka veiwekani vata kei na vosa vaka-Peritania *polemic* kei na *politics*. E vakararamataki keda kila nai valavala dina ni “**valu**” oya. Sega ni valu e yaco kina na veitaratara vakayago se vakayagataki nai yaragi. E valu vaka politiki, nai valu vosa, e valuti ka vakalolovirataki kina nai tovo. E vakatubu i valu o Setani ena nona tukuna nai tukutuku lasu baleta nai tovo ni Kalou. Oya na vuna e kainaki kina ni o “*koya sa temaki ira kecega na kai vuravura*” o koya na tamadra na “*daulasulasu.. ka sa vu ni ka oqo*” ko koya. (*Vakatakila 12:9; Joni 8:44*).

Vakamuraia nai vakadinadina mai nai Vola Tabu:

Isikeli e kaya ni a biu tani mai lomalagi o Lusefa baleta ni a “*cala*” (*Isikeli 28:16*).

O Joni e vakamacalataka nai valavala ca ni “*talaidredre*” (*1 Joni 3:4*).

E vakamacalataka nai vunau ni Kalou o Paula me “*loloma*” (*Roma 13:10*).

Eda a raica mai liu, ni a saqata o Lusefa nai vunau ni Kalou, ka kenai balebale ni a valuta na loloma ni Kalou. E beitaka na Kalou kei na lawa ni nona loloma e cicivaka tu kina na Kalou na vuravura oqo. Nai Vola Tabu talega e tukuna “**ni sa loloma na Kalou**” na nona lawa talega, e cicivaki ka yavutaki ena loloma (*1 Joni 4:8; Maciu 22:37-40*). E digitaka o Setani me bula ena bula e sega kina na loloma ka tauyavutaki talega e dua na matanitu e sega kina na loloma. E yaco kina na nonai naki, e vakaraitaka nai yaloyalo ni Kalou e kauwaitaka ga na ka baleti Koya, na nona lawa era tu kina nai tuvatuva vakalawa e vakauqeti na yalo ni nanumi koya vakaikoya.

E vakamacalataka o Ellen White ni uto ni veivaluvaluti levu ka matata vakavinaka sara:

“Na yalo ni sega ni nanumi koya vakaikoya, na yavu cecere ni nona matanitu na Kalou, sai koya na yavu e cata o Setani; e sega ni duavata kei na kena tiko na yavu oqo. Mai nai tekitekivu ni valu levu, e saga voli ga mai me vakadinadinataka ni yavu ni Kalou e nanumi Koya ga vakai koya, ka cakacaka vakatalega kina vei ira kece era qarava na Kalou. Me vakalasui na ka e tukuna o Setani, oya saraga na cakacaka nei Karisito kei ira kece era vakatokai ena Yacana. (Education, p. 154)

Eda sa raica rawa e ke na yavu levu ni ca ka yaco kina nai valu ni vinaka kei na ca, eda sa tu vakarau me da vakatara nai Vola Tabu me boroya e vitu nai yaloyalo matata veitarataravi vei keda.

Matai ni Yaloyalo: Lewa

Me da tekivu eda noda vakatautauvatataka e rua nai tukutuku e tiko enai Vola Tabu. Na rua nai tukutuku oqori ena bulia cake e dua tualeita ni vakasama me rawa ni da kila na ka dina e yaco tiko ena noda vuravura:

“Bulia na tamata na Kalou me ucui Koya” (Vakatekivu 1:27).

“Sa loloma na Kalou” (1 Joni 4:8).

Baleta ni uto ni tovo ni Kalou na loloma, e salamuria na vakasama ni a naki dina ga ni Kalou vei ira na veika bula me ra veilomani. Me vaka ni balebale ni loloma na noda lomasoli me da soli keda taucoko ena vukuna e dua, e salamuria talega na galala e dodonu me tarai cake vei ira nai bulibuli ni Kalou. Eda wilika kina enai talanoa ni veibuli ni Kalou e solia vei rau na tamata me rau **“lewa”** na veika e tu e vuravura (**Vakatekivu 1:26**). Na **“lewa”** e dua na vakasama bibi enai Vola Tabu. Ni da buli na tamata ka soli vei keda na galala me da dauloloma, e soli vei Atama kei Ivi na kalougata levu me rau lewai rau vakataki rau. Na kena vanua o vuravura, na vanua ena cokaidrauna kina na nodrau lomana na nodrau Kalou kei na nodrau veilomani vakataki rau. Sa nodrau na vuravura oqo ena lewa ni Kalou.

Ena nona o Tevita nai naki vakalou oqo, e vola kina e dua nai tukutuku veivakauqeti: **“Na lomalagi io na lomalagi sa nei Jiova: Ia sa solia na vuravura ko koya me nodra na luve ni tamata” (Same 115:16).**

Oya na vosa ni Veisolisoli, na vosa ni galala, na vosa ni lewai koya vakaikoya. Ena nona buli rau kei na galala e solia vei rau kei na nona soli vuravura talega me nodrau i tikotiko, sa davo kina e dua na vatavata me marautaki kina e dua na veiwekani tawamudu. Ia, na galala oya e rawa talega ni rau vakayalia. Mai na veika vinaka kece e rawa ni na yaco, e koto talega kei na galala oya na leqa. Na **“lewa”** e soli vua na tamata e lutubi ena ka ruarua oqo: na vosa ni yalayala kei na vosa ni veicudruvi; ena vakatau vei rau na nodrau vakatulewataka na sala me rau lako kina.

Karua ni Yaloyalo: Solia tani

Mai na gauna e solia kina na Kalou vei rau o Atama kei Ivi na vuravura, sa nodraui tavi me rau cakava me vaka na ka rau vinakata. E nonai naki dina ga na Kalou aya me rau vakayagataka na kaukauwa ni galala e soli vei rau me rau vakaluvuni ka vakatawai vuravura ka tara cake e dua nai tikotiko e yavutaki ena loloma ni soli koya vakaikoya. Eke saraga na vanua e leqa kina nai talanoa. Ka ni rarawa, ni rau solia tani nai matai ni nodai tubutubu na nodraui tutu me rau lewa na vuravura ena nodrau solia na nodrau dina vua e dua na kalou vulagi, vei koya na agilose bale ka kilai taumada me o Lusefa, na agilose ni rarama, o koya sa mai kilai ena gauna oqo me o Setani, na meca. Io, na bale ni kawa tamata e vu mai na nona sega ni cakava na ka dodonu, ia e rau bale talega mai na lawa, baleta ni yaco kina e dua na veisolisoli ni kaukauwa. Rau vakayalia o Atama kei Ivi na lewa baleta ni rau digitaka me solia tani yani. Ena nodrau vakayagataka na galala ni nodrau vakatulewa, sa yaco kina o Setani me **“turaga ni vuravura oqo” (Joni 12:31)** ka **“kalou”** talega **“ni vuravura oqo” (2 Korinica 4:4).** *Dina beka, ni da kila na kaukauwa nei Setani ena vuravura oqo, e sega ni kenai balebale ni sa soli vua na dodonu me da lewa.* E sega ga ni turaga ni vuravura oqo o koya. Na nona qaqa vua na tamata e rawati mai na dua nai valu e yavutaki ena veivakacalai. E tuberi rau nai matai ni nodai tubutubu ki nai valu me rau kakua ni vakabauta ni lomani rau na Kalou mai vu ni lomana dina, e voroka kina na nodrau nuitaka na Kalou. Ena vuku ni ka oqo, na vakanuinui ni tamata mai na siga ko ya me yacova ni kua e davo koto ena noda raica vou tale nai tovo dina ni Kalou ena nona sega ni lomani koya ga vakataki koya.

Ena nona sauma lesu na nona kocova o Setani na lewa, e vakayacora kina na Kalou e dua nai tuvatuva me vakasuka lesu na vuravura ki na kawa tamata. Dina ga ni rua tiko nai to, na Kalou kei na nona meca, e dua tikoga nai valu, na ka e cakava na Kalou enai valu e sega ni sala vata na yavu e cicivaka kina o Setani na nona matanitu—sega ena veivakacalai kei na veivakasaurarataki, ia ena dina ga kei na loloma.

Katolu ni yaloyalo: Turaga ni Valu Yalataki

Ena gauna ga e tekivu kina nai valu e vuravura, sa tekivu talega na nodrau dui vakarautaki ira na nodraui lawalawa kei nai walewale ni nodrau valataka na nodrau dui yavu. E vakarautaka na Kalou na nonai tuvatuva ena nona vakaraitaka na dina ni valu kei na nona vosa ni yalayala. Ena nona vosa vei Setani ka rau rogoca vinaka o Atama kei Ivi, e kaya kina vakaoqo na Kalou, **“Ia ka’u na vakaveimecakitaki kemudrau kei na yalewa, kei na nomu kawa kei na nona kawa; ena butuqaqia na ulumu ko koya, ia ko na qaqia na bukubuku-ni-yavana” (Vakatekivu 3:15).** Sa kacivaka rawa e ke na Kalou ni na lako mai ki vuravura na Turaga ni Valu me butuqaqia na ului Setani. Ena vakamavoataka talega na Turaga ni Valu na meca ena nona saga me rawata na qaqa.

E vakamacalataka talega e ke na Kalou ni o Koya na Dauniveisereki yalataki ena basika ena kawa tamata mai na **“kawa”** nei koya na yalewa. Se me tukuni vakaoqo, mai nai kumukumu tamata duatani ena digitaki maivei ira na veimatani me na sucu mai kina nai Vakabula ka ia nai valu ne vaka e dua na tamata. Na vakasama bibi

me ciqomi aya na vosa ni yalayala baleta na parofisai oqo sa vakananuma rawa na vuravura ni na vakamalumalumutaka na matanitu ni butobuto ena nona lako sobu mai ena yalomalumulumu kei na loloma e sorovaki koya vakaikoya.

Kava ni yaloyalo: Mataivalu Vakaivakarau

Nai tuvatuva matau e cakava me sauma lesu vei Setani na vuaviri e cakava, e vakayacora kina na Kalou e dua na ka veivakurabuitaki, mataitaki sara vakavinaka, ka yaga talega. E vakamacalataka o Mosese: ***“Ni sa solia vei ira na veimatanitu ko Koya sa cecere sara na nodra i votavota, Ni sa wasei ira na luve i Atama ko koya, Sa qai lesia na veiyalayala ni veimatanitu Me ganita na kedrai wiliwili na Isireli. Ni sai yau i Jiova ko ira na nona tamata; Na Jekope nai votavota sa taukena ko koya. Sa kunei ira ko koya e na vanua sa lala, E na vanua liwa sa levu kina na tagi; Sa kauti ira voli, sa vakavulici ira, Sa maroroi ira me vaka na loa ni matana. Me vaka na ikeli ni sa seuta nai oviovi ni luvena, Sa cakurobaroba e matadra na luvena, sa vakatetaba, sa kauti ira, Sa vukataka e na tabana; Sa tuberi ira vakakina ko Jiova duadua, Ka sa sega kaya na kalou tani.”*** (Vakarua 32:8-12)

Na tikina e 15 ki na tikina e 17 e kuria nai talanoa:

“Era (Isireli) sa qai biuta na Kalou ka buli ira, Ka ra beci koya na Uluvatu era sa bula kina. Era sa vakavuvutaki koya e na ka tani eso, Era sa vakacudrui koya e na ka vakasisila eso. Era soro ki na tevoru eso, ka sega vua na Kalou; Ki na kalou eso era a sega ni kila, Sa ka vou sa qai tubu walega mai, Era sega ni rerevaka ko ira na nomuni qase” (Vakarua 32:15-17). Eke, eda raica na nona vakataudeitaki ira na nona tamata digitaki na Kalou ena kedra maliwa nna veimatanitu. Sa vakatokai ira na Isireli na Kalou me ra *“nonai yau”* e vuravura, ka me sega vei ira na *“kalou tani.”* E ka bibi na noda kila na ka e vakaraitaka o Mosese baleta na nodra *“kalou”* na veimatanitu ni ra *“tevoru”*, se agilose ka ra a biu tani mai ka ra vakamataliataka ira voli me ra kalou. ***Same 106:37, 38***, e vakadeitaka tale ni o ira oqo ni ra *“matakau ni Kenani”*: ***“Io, era a vakacabora na luvedra tagane kei na luvedra yalewa ki na tevoru, Ka liviraka na dra sa sega ni cala, io na kedra dra na luvedra tagane kei na luvedra yalewa, Ni ra vakacabori ira ki na matakau ni Kenani: Ka sa vakasisila kina na vanua e na vuku ni dra.”*** (Same 106:37, 38).

E biuti ira vakatikitiki na Isireli na Kalou ena vanua era sinai kina na tevoru e vuravura ka tukuna ni ra nona. E digitaki ira na Isireli na Kalou me o koya oqo na vanua ena *“kawa”* maikina na Turaga ni Valu-Vakabula o koya ena lako mai ki vuravura me sereki ira na tamata mai nai vesu ni tevoru. Ena nona kacivi Isireli tani mai na veimatanitu, sa vakaraitaka na Kalou na nona gagadre me taura lesu na vuravura mai na lewa ni tevoru.

Kalima ni yaloyalo: Na Turaga ni Valu Tawa Kilai

Tadu mai ki vuravura na Turaga ni Valu qaqa me vaka e dua na gone wale ka gadreva me vukei. Tubu cake me tamata bula me vaka ga e dua na lewe ni vanua mai Isireli, sa tekivu talega na nona ravuta na matanitu butobuto ka butuqaqia talega na ulu ni tevoru ka sega ni bau vakayagataka e dua nai yaragi ni veivakasaurarataki e ligana. E rawa ni da vakatokai Jisu *“na Turaga ni Valu Tawa Kilai”* baleta ni a lako mai me taura lesu tale na vuravura ena dina kei na loloma ka sega veivakacalai kei na cakacaka ni veivakasaurarataki. E kilai Jisu vinaka o Setani. E tiko nai tukutuku makawa me baleti rau. Mai na yalo ni vakadonui koya vakataki koya ka kadre cake mai na vica na udolu na yabaki ni nona qaqa, e kaya voli kina o Setani ni nona na vuravura ka nonai tikotiko talega ka rawa ni solia vei Jisu kevaka e cuva ka vakarokoroko vei koya:

A sa tuberi koya na tevoru ki na dua na ulu-ni-vanua cecere, a sa vakaraitaka vei koya vakasauri sara na veimatanitu kecega e vuravura, Sa qai kaya na tevoru kivei koya, ***“A lewa ni ka kecega oqori kau na solia vei iko, kei na kedrai ukuuku talega, ni sa soli vei au, ia kau sa solia vei koya yadua kau sa via solia kina: ia kevaka ko na vakarokoroko vei au, ena nomu kecega”*** (Luke 4:5-7)

E sega ni cakava vakakina o Jisu baleta ni kila vakavinaka na nona sega ni kila o Setani na ka ena yaco vua. Ena nona sega ni kila nai tovo ni Kalou o Setani, e sega ni bau curu ki na vakasama nei Setani na nona sa vakarau taura vakasauri o Jisu na nona matanitu butobuto ena dua na kaukauwa e vulagi ka sega ni bau kila—na kaukauwa ni loloma e sorovaki koya vakaikoya. Ena nona kacivaka na ka e kilai tani kina na Turaga ni Valu qaqa kei na ka e mai cakava, e kaya kina o Jisu vei ira na tamata na veika era na raica e matadra: ***“Ni sa dua na qaqa sa vakaiyaragi tu sa vakatawa na nona vale, sa tu vinaka na nonai yaya: ia ni sa dua tani sa uasivi vei***

rau e na qaqa sa lako vakaukauwa, ka rawai koya, sa kovea na nonai yaragi ni valu kecega sa vakararavi kina, a sa vota nai toki mai vua” (Luke 11:21, 22).

Ena vosa vakatautauvata lekaleka oqo, na tamata “*qaqa*” sai Setani. O koya sa “*uasivi vei rau*” sai Jisu. Sa matata ni dua nai valu sa yaco tiko ka sa voleka ni basika nai otioti ni valu oqo. Sega ni dua e namaka na ka ena cakava o koya na Tui dina ni Lomalagi kei vuravura.

Sega ni dua nai yaragi e dau taurivaka na tamata me na vakayagataki kina. Sega ni na kacivi e dua na mataivalu dauvakacaca. Dua bulu walega na ka e cakava sai koya ga oqori na kaukauwa me sereki ira tani na kawa tamata yali.

Ni dusia tiko na vakacaboisoro ena mai vakayacora mai Kalivari, sa vakamatatataka o Jisu na qaqa sa vakarau me rawata vua na nona meca: “***Sa qai lewai ko ira na kai vuravura ogo: sa qai biu ki tautuba na turaga ni vuravura ogo. Ia ni’u sa laveti cake mai vuravura, au na vakayarayarataki ira na tamata kecega kivei au” (Joni 12:31, 32).*** Ena nona vakamalumalumutaki koya me mai liatamata, na taucoko ni nona bulataka na loloma, kei na nona sorovaka nona bula me mate ena kauveilatai, sa na taura o Jisu maivei Setani “*na nonai yaragi kece e vakanuinui kina.*” Na lasu kece nei Setani baleta na Kalou sa kau tani na kena kaukauwa ni sa vakarairaitaki na loloma ni Kalou ena vukui Karisito. E vakamacalataka vakaoqo o Paula: “***ia ni sa vakacacani ira sa liu kei ira sa kaukauwa, sa vakasesevotuni ira, ni sa rawai ira sara e na ka ogo***” ni sa vakota ki na kauveilatai (**Kolosa 2:15**).

Na loloma, sega ni veivakasaurarataki, e rawati kina na qaqa mai nai valavala ca. Nai valu ni vinaka kei na ca, sa nei Karisito na qaqa, ena dua bulu ga na ka e cakava, me vakaraitaka nona loloma ena nona sorovaki koya vakataki koya. Ena gauna oqo, na qaqa oqori sa dodonu me kau yani ki “***vuravura taucoko***” (**Maciu 28:19**). Sa dodonu me rawati na qaqa ni valu oqo ena lomadra na tamata, vaka tamata yadua, ena veivuvale yadua, na veikoro yadua, ena veiwasewase e vuravura taucoko—sa kauti keda yani ki nai tavi dina ni soqosoqo lotu.

Ka Ono ni yaloyalo: Lotu Mataivalu Gugumatua

Sega ni vuravura koya eda butuka tu e veiletitaki tiko enai valu levu ni vinaka kei na ca. nai valu dina e baleta tiko na 3-paodi qele ka tiko e loma ni noda qavokavoka. E sega ni vunitaki na Kalou ni ka dina ga e saga tiko aya na “*yadreda*” (**Vakatakila 14:1**). Dua tale na kenai tukutukuni, e vinakata o Koya na noda vakasama, yaloda, kei na vanua e vakayacori tiko kina na vakatulewa. O Joni nai apositolo e tukuna ni vanua oya, e loma ni yadreda na tamata, oya na vanua e via vola kina na Kalou na “*yacana,*” e vakaraitaka na me mai tiko ena vanua e bucini kina na nodai tovo. Era dau tarai rawarawa na tamata. Dau rawarawa ni rawa na lomada na veika e yaco e tuba. Eda buli dina ga me da vakatawana, era sa “*vale ni Kalou ni sa tiko kina na Yalo Tabu*” (**Efeso 2:22**).

Na mona (yalo) ni tamata yadua e:

- Vanua e vakatikori kina vakaturaga na tui, na kena tui dina ga o Jisu
- Na koro turaga ni dina tawamudu, o Jisu na dina
- Na rumu ni veidomoni tabu, o Jisu e dua e lomana dina na yaloda

Na meca levu ni Kalou kei na tamata e gadreva talega me mai vakaitikotiko e lomadra na tamata. E saga vagumatua me vakaitikotiko e lomada, kei na yaloda. E gadreva sara vakaca me vakasinaita na lomada kei na noda vakasama ena veika e veivakamadualaki, na vanua e dodonu me savasava, sega ni bucini kina nai valavala dukadukali, sega ni vanua ni veicati ni dodonu me tiko kina na loloma, tevero era vakamatalitaki ira me ra kalou ni dodonu ga me nonai tikotiko na Yalo Tabu.

Na vosa e vakayagataka o Paula me vakamacalataka nai tuvaki ni valu eda valu kina e rabailevu sara na kena vakasama:

“Sa dina ga sa vakayago na neitou bula, ia keitou sa sega ni vala me vaka na ka vakayago: (ni sa sega ni ka vakayago na neitou i yaragi, ia sa kaukauwa ga e na vuku ni Kalou me talaraki kina na bai ni valu kaukauwa:) sa talaraka sobu kina na veinanuyaki, kei na ka cecere kecega sa vakalevulevui me vorata na vuku ni Kalou, ka sa vakamalumalumutaka na nanuma kecega me talairawarawa vei Karisito.” (2 Korinica 10:3-5)

Nai valu eda valuta e yaco tiko ena noda vakasama, na vanua e bucini tiko kina na noda vakanananu kei na ka eda vakila, na vanua e tiko kina na kila ka. E valuti keda tiko noda meca ena nona vakavurea na veika eso e dau

veiketitaki ka dau vakataotaka na na dina ni noda “*kila na Kalou*”. Me yacova nai vakatagedegede sa vakasinaita noda vakasama na nonai vakavuvuli lasu baleta na Kalou, sa na rawa kina vua me taura na kaukauwa kece e tu e lomada me sabaya kina na veika kece e via curu kina. Ia ni sa “*vakalutumi sobu*” na nona i le kecega ka vakaisosomitaki ena dina, sa na malumalumu kina o koya ka sereki talega na yalona na tamata. Nai tavi ni soqosoqo lotu aya me vakatakila na talei ni nona loloma na Kalou, na nona sorovaki koya vakai koya me vaka e vakaraitaki ena bula nei Jisu Karisito. Eda kacivi me da duavata ena noda vakayagataka noda taledi, na noda kaukauwa, kei na veika e tu vei keda ki nai tavi e dua bulu oya na noda biuti Karisito lesu ki na lomadra na tamata kei na nodra veivale, ena veimatani kei na veikoro kecega e vuravura. E loma ni nodra vakasama, na yalodra, kei na nodra vakatulewa na tamata yadua, o Jisu sa rawata kece na veivanua ka butakoca o Setani. Oi keda, vakai soqosoqo lotu, me da cakava talega vakakina. Na noda veivosoti, yalololoma, vunautaki na kosipeli, vakani ka vakasulumi ira na dravudravua, sereki ira na bobula, ka vakalevu sara na noda lomani ira na tamata me vaka na nona lomani ira o Jisu, eda sa tosoya tiko kina na matanitu ni Kalou.

Ka Vitu ni yaloyalo: Vakalesui Mai nai Matai ni Lewa

“Sa qai muri na kenai vakataotioti, ni sa solia ko koya na lewa vua na Kalou, ko Tamana; ni sa vakaotia ko koya na lewa kecega kei na veitalia kecega, kei na kaukauwa” (1 Korinica 15:24). Gadreva o Paula me da kila ni ra vakusakusa kece tiko kiliu ki na gauna ena vakamalumalumutaki kina nai valavala kaikaiwa kecega, na lewa, veivakararawataki kei nai valu, kei na kena vakataudeitaki na matanitu ni loloma tawamudu, na matanitu e ukucavutaki ena galala. Sa raica rawa vei keda na parofita o Maika na gauna vinaka sa koto mailiu: Ia ena yaco e na gauna maimuri, ena vakataudeitaki na ulu-ni-vanua ni vale i Jiova me sivia na veiulu-ni-vanua, ena vueti me cecere ka lolovira na veiulu-ni-koro; a ra na drodro kina na veimataqali... ka ra na tukitukia na nodra i seleiwau mei bati ni siviya, kei na nodra moto mei sele ni samaki: ena sega ni lavei seleiwau e dua na matanitu ki na matanitu tani, a ra na sega tale ni vulica nai valu... ia ena lewai ira tikoga ko Jiova e na ulu-ni-vanua ko Saioni, mai na gauna oqo, io, ka sega ni mudu... ena yaco kina vei iko, io, na lewa eliu, ena yaco tale na matanitu ni goneyalewa ni Jerusalemi. (***Maika 4:1-8***)

Sa dua nai yaloyalo totoka!

Eda raica e ke ni Kalou e sega ni duavata kei nai valu, e taleitaka na tiko sautu; sega ni duavata kei na veivakasaurarataki, e vinakata na loloma. E nonai naki levu me vakaotia nai soqosoqo yalokaukauwa kecega ka tauyavutaka na veiliutaki galala me tawamudu. “*Na lewa eliu*”, o koya e rau a vakayalia o Atama kei Ivi, ena vakataudeitaki tale. Ni sa yaco, e kaya na Kalou, “***Era na sega ni ia na veivakacacani se na veivakamatei e na noqu ulu-ni-vanua tabu kecega: ni na roboti ko vuravura e na veikilai kei Jiova, me vaka sa ubia na wasa titobu na wai***” (***Aisea 11:9***). Matai, nai tikotiko e lomada na vanua e tiko kina noda vakasama sa na vakasukai lesu tale mai ena loloma ni Kalou e dauveivakabulai. Sa na qai vakasukai talega mai na vuravura ka vakavoui talega. “***Raica,***” e kaya o Koya e dabe tiko enai tikotiko vakaturaga, “***au sa vakavouya na ka kecega***” (***Vakatakila 21:5***). Ena siga sa na yaco kina na ka oqo, na koro ni Kalou, na Jerusalemi Vou, sa na tokitaki mai lomalagi ki na noda vuravura. Na vuravura oqo sa na yaco mei koro turaga ni vuravura taucoko:

“Ia koi au ko Joni, au a raica na koro tabu, ko Jerusalemi vou, sa lako sobu mai vua na Kalou mai lomalagi, a sa ukucavu me vaka na goneyalewa sa ukucavu me lako vua na watina. Ia ka’u a rogoa e dua na domo levu mai lomalagi, sa kaya, Raica, a vale ni Kalou sa tu vei ira na tamata, ia ena tiko vata kei ira ko koya, ia era na nona tamata, ia ko koya na Kalou ena tiko vata kei ira, me nodra Kalou. Ia na Kalou ena tavoya tani kecega na wai ni mata mai na matadra; ia ena sega tale na ciba, se na rarawa, se na tagi, ka na sega tale na vutugu: ni sa takali tani na ka makawa.” (Vakatakila 21:2-4)

E vakamacalataka vakaoqo o Ellen White nai yaloyalo totoka oqo: ***Ena vanua sa uasivi kina nai valavala ca sa qai uasivi cake vakalevu sara na loloma. Na vuravura vakataki koya, na vuravura vata e kaya o Setani nona, e sega walega ni voli, ena laveti cake talega. Na noda vuravura lailai, e cudruvi ena vuku ni valavala ca, ena vakarokorokotaki mai na veivuravura tale eso ena nona vuravura na Kalou. Eke, na vanua e dau tiko vata kina kei ira na tamata na Kalou; na nonai tikotiko na Tui vakaiukuuku, vakararawataki ka mate kina—eke, na vanua ena vakavouya kina ko koya na ka kecega, na vale ni Kalou sa na tiko kei ira na tamata. (The Desire of Ages, p. 26)***

Oya na vanua e mua tiko kina nai talanoa oqo.

Ena loloma ni Kalou, au gadreva me'u vata kaya, me kauti au ko Jisu ki na vuravura vou ko ya me dua na lewena tawamudu sa vakalesui vua na lewa taumada. Vakaevei o iko?

Katolu ni siga

NA VUNAU NI KALOU

Loloma e Veisereki

Na Vunau e Tini e vakabibitaki sara vakalevu ena nodai vakavuvuli na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaruia Mai. Ni ra vunautaka na veimatalotu Vakarisito e vuravura ni vunau sa “*bokoci*” ena gauna e mate kina o Jisu ena kauveilatai—eda vakabauta o keda ni nona vunau e tawamudu ka sega ni rawa ni veisautaka. Sega ni dua na kena leqa me yacova mai oqo.

Ena gauna e levu tale na leqa eda sota kaya, baleta na noda sasaga me da tokona nai vunau eda sa dau nanuma ena so na gauna me da biuta sobu na ulutaga oqo me ka ni veileti vei ira era kaya ni sa boko, eda vakayagataka na veitiki ni Vola Tabu me vakadeitaka vei ira era sega ni lotu vata kei keda ni dodonu me ra maroroya na vunau. Ni yaco oya, eda sa bulia tiko ena dua na leqa levu ena nodai vakavuvuli kei na ka eda tutaka koi keda. Vakatarai au me'u vakamacalataka.

Na Veivakabulai ena Vukui Jisu Karisito

E vuqa sara na ka e tukuna o Ellen White me baleti keda, ena noda sa loveca sobu, na lewe ni lotu, ki na dua na rai cala ka vakayagataka cala kina nai vunau ni Kalou. Vakasamataka mada na vakanananu rabailevu sara kei na dua nai tukutuku bibi sa koto oqori:

Ena dua na yasana, era sa tawasea tani na vunau mai na kosipeli e vuqa na tamata lotu, ni tiko vei keda, ena yasana kadua, voleka ni da vakaotia talega na vunau vata ga, ia mai na dua tani tale na rai. E sega ni da laveta cake e matadra na tamata na Yalododonu i Jisu Karisito kei na vakasama bibi ni nonai tuvatuva ni veivakabulai. Eda sa biuti Karisito kei na nona loloma e sega ni vakatauvatani rawa kei na dua na ka, ka kauta mai e levu nai vakavuvuli kei na vakanananu, ka vunauataka e levu nai tukutuku e vakavuna na veileti. (Faith and Work, pp. 15-16)

Oya e vakavuna me da tu vakadua mada.

Sa matata kina, na veika eda cakava ki na vunau ena veigauna sa oti e sega sara ni vinaka. Ena noda dau vakaogai keda vakalevu me da taqomaki na vunau ena noda vunautaka nai tukutuku e veibataki” kei ira era sega ni duavata kina, sa sivia tale na noda vakadodonutaka na nodrai vakavuvuli cala ka bulia vou tale e dua na noda ena gauna vata oqori. “*Eda,*” e kaya na vada, “*sega ni da laveta cake e matadra na tamata na yalododonu nei Karisito kei na yaga ni nonai tuvatuva levu ni veivakabulai. Eda sa biuti Karisito tani kei na nona loloma e sega ni vakatauvatani rawa.*”

Na veiwekani—sa rui ka bibi.

E sega ni tukutuku walega nai tukutuku oqo, ena nona yasana. Ena veigauna kecega, sa veivakasalataki me vaka ni da dua bulu ga nai soqosoqo, eda taura vakatani tiko na vunau. Ena dua na gauna, e oca dina ko koya na vakarogoci ira na noda Dauvunau me ra tukia vakaukauwa na vunau ena nodra via taqomaki, ka vakakina oqo na ka e tukuna: “*Laiva na vunau me qatauni koya vakaikoya. Eda sa cakacaka makawa tiko mai na vunau me yacova ni mamaca me vaka mai na veiulunivanua mai Kilipoa, sega na kabu kei na uca. Me da nuitaka na ka vinaka sa mai cakava o Jisu Karisito na kai Nasareci*” (Sermons and Talks, Vol. 1, p. 137). Eda raica e ke ni sega walega ni oca na vada ena nona rogoca e vuqa nai tukutuku vunautaki me taqomaka na vunau. Sega ni leqa ni kena vunautaki vakavuqa, na leqa sai koya na noda bulia cake tiko na leqa ni kena vakavuvuli dina vakaiivolatabu. Eda vunautaka na vunau ka vakamalumulumutaka na noda kila na kosipeli ni da sega ni raica na cakacaka vinaka nei Jisu.

Me toro voleka sara yani ki na vakasama oqori, e vakamacalataka nona kauwai vakaoqo:

E vakaraitaki tale vei au na leqa ena noda vakabulabulataka tiko, nai kumukumu tamata, na vakanananu cala ni noda vakabulai ena vakabauta. Vuqa na yabaki sa vakaraitaki vei au ni dau cakacaka vakavinaka sara o Setani me vakaveilecayakitaka na vakasama ena ka oqo. Sa balavu na noda veitalanoataka na vunau

kei na noda wasea vei ira nai soqosoqo lewe ni lotu, ka voleka ni yali kina na kila nei Jisu Karisito kei na nona veiwekani kei na vunau me vaka nai soro nei Keni. (Faith and Works, p. 18)

Mosi, se vakaevei! Na vunau ni Lotu ni Kavitu e vakatautauvatataki kei nai soro nei Keni!

Se me tukuni vakaoqo, na noda yalokatakata me da taqomaka na vunau, sa laki yacova na vanua vakarerevaki me vakabibitaka na kena veilawa lalai vakaiivolatabu me muri. Ena nona kurabuitaka na vanua eda sa yacova, e vakamacalataka kina vakaoqo na vada me baleta na mataqali vunau me da cakava: **“Sega ni dua na vakasama e gadrevi me da dabe kina vakalevu, me cavuti vakawasoma, se vakadeitaki vakavinaka sara ena vakanananu ni tamata kecega me vaka na kena sega ni rawa vua na tamata e lutu ki nai valavala ca me vakavinakataka e dua na ka ena nona kaukauwa ga vakaikoya. Eda vakabulai ena noda vakabauti Jisu Karisito ka sega ni dua tale”** (Faith and Works, p. 19). Wow!

Vakasamataka e dua nai tuvatuva ni vunau vaka koya.

Kuria tale na vada:

Me matata ka vakadodonutakii na ulutaga oqo ni sega ni dua na ka e rawa ni cakava ena noda tu ena mata ni Kalou se enai solisoli ni Kalou ki vei keda ena ka vinaka e rawa ni cakava e dua na ka buli. Ke rawa ki na vakabauta kei na cakacaka me rau volia nai solisoli ni bula tawamudu vua e dua, sa na tiko e dua nai tavi levu me cakava na Dauveibuli vei keda na ka buli. Oqo saraga e dua na vanua e dau sasaga kina na lasu me ciqomi me ka dina. Ke rawa vua e dua na tamata me volia na bula tawamudu ena dua na ka e rawa ni cakava, sa na rawa ni na tautauvata na nonai tutu e dua na Katolika oya me sauma e dua nai lavo levu ena vuku ni nonai valavala ca. Sa na tiko eso na dinau ena vuku ni veivakabulai, sa na saumi me rawati kina. Ke sega ni cakava rawa na tamata, mai na cakacaka vinaka cava ga e cakava, me volia kina na nona vakabulai, sa na qai donu kina ni rawati kecega ga ena loloma, e ciqoma na tamata ena vuku ni nonai valavala ca, baleta ni ciqoma ena nona vakabauti Jisu. Nai solisoli e soli walega. Na vakadonui ena vakabauta e yaco ni oti nai valu levu. (Faith and Works, pp. 19-20)

Ia oqo na ka me caka: ni sotavi madaga na veitukutuku me vaka nei Ellen White, e vaka me da gole tani tiko mai na noda vakabibitaka na veivakabulai ena vuku ni vakabauta mai na noda vunau ni veivakalotutaki ena noda rerevaka de na vakamalumulumutaka na nodai le ni rawati ena noda talairawarawa ki na vunau ni Kalou. Ni vakaoqo na noda vakanananu, sa na ka vakarerevaki na savasava ni kosipeli ni loloma ni biu vata kei na vunau. Na vakanananu ni dua e vakabibitaka na lawa ni vunau, ena vakila e dua na ka vakaoqo:

Ke solisoli walega ni loloma ni Kalou na noda vakabulai ka rawati ena vuku ni vakabauta duaduaga kevaka me sega ni dua na ka vinaka e rawati ni da maroroya na vunau, cava me da via maroroya kina?

Eda rere baleta kevaka me da cakava nai tukutuku vinaka me tukutuku vinaka ka cakava na veivakabulai me ka e soli walega, era na vakila se raica rawa na tamata na vuna me ra talairawarawa kina ki na vunau ni Kalou. Sa na dina kina na kena veibasai—ia me yacova ni da rawata na kosipeli, me da rawata dina sara, eda sa na qai yalo vakacegu ni da muria ka biuta tani na veitiki ni Vola Tabu duidui eda dau vakayagataka me tokona cake noda i le na vunau.. *Na ka dina ni da saga na talairawarawa me vaka ni dua nai tavi, ena vakanananu ni da na rawata kina na noda vakabulai, e sega dina ni talairawarawa.* Oya e dua nai vakaraitaki ni veisaqasaqa e vakamataliataka me talairawarawa. Sega ni o koya walega oya, e beci kina na Kalou baleta ni buturaka sobu kina na Nona loloma ena noda nanuma ni veika cava ga eda cakava sa na rawa ni da rawata kina na nona veivakadonui. Na Kalou e sega ni vaka e dua na misini ni veivoli mai lomalagi, me da biuta kina nai lavo me da rawata kina na ka eda vinakata mai Vua. E sega talega ni dua na kalou wale ni veimatani era sega ni kila na Kalou ka rawa ni rawati na nona veivakadonui ni da cakava vua na noda cakacaka vinaka.

Me yawa sara mai kina!

Na dina levu duadua oya ni sega ni dua na ka eeda rawa ni cakava me da rawata kina na veivakadonui ni Kalou, sega ni baleta ni dredre me da rawata na nona veivakadonui, baleta ga ni sa noda oti tu! Sa dolava vakayayau tiko na nona loloma na Kalou, na loloma e sega ni cegu rawa, kei na veivosoti e soli vakararaba tu mai—ka sega ni dua na ka eda cakava se rawa ni cakava me noda kina. Oqo na vuna e kaya kina o Paula na ka e vakatoka me **“loloma ni sa volia na bula ko Jisu Karisito” (Roma 3:24)**. Laiva nai balebale dina ni vosa oqo me volai e lomada. Na veivakabulai sa noda oti tu ena bula kei na cakacaka nei Karisito, ka sega ni da cakava kina e dua na ka me kuria kina. Sa tu kece vei Koya.

Nai oloolo taucoko!

Sa caka oti!

Na dina sa rawati oti!

Ena Nona mai liatamata, na nona bula savasava, na nona sorovaka na yagona me mate ena kauveilatai, na nona tu cake ena qaqa kei na nona lako cake me laki tiko ena ligai matau nei Tamata, nai tikotiko ni gumatua, eda raica rawa na veivakabulai e taucoko vakaoti. E a bula ko Jisu ena bula savasava, savasava nona vakasama, dodonu vakaoti ena noda bula na tamata, ena gauna e cakava oti kina na cakacaka veivakurabuitaki oya, e bulia e dua na kawa tamata vou mai na ka makawa, ena vukuda. Veivakabulai taucoko ka soli wale ena vukui Karisito!

Oya na kosipeli.

Nai tukutuku vinaka.

Nai tukutuku marautaki.

Na gauna ga eda tovolea me da kuria kina e dua na ka ki na “veivakabulai e rawati ena vukui Karisito” ena noda muri-vunau, ena vakawaicalataka nai tukutuku vinaka.

Sa na qai vakacava nai vunau?

Vinaka ni o taroga. Na taro vata ga ena taroga e dua na Lotu ni Kavitu.

Veivakamatei na ka sa Volai Sa Veivakabulai na ka sa Vakayalo

Raica mada na **2 Korinica 3**. Ke o lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaruia Mai, e rawa ni o se bera ni raica sara vakatitobu na tikina oqo, baleta ni sega ni sema vakavinaka sara kei na noda rai me baleta na vunau ni Kalou. E rawa saraga ni o se sega ni bau rogoca ni vunautaki na wase ni vola oqo ena dua na soqoni ni veivakalotutaki, rairai eda dau veitalanoataka ga ni da “*saumi*” taro me da vakamacalataka kina na ka eda vakabauta ni yaco na veileti. Eda vakabauta ni kaciva na Kalou na nodai soqosoqo lotu me vunautaka na Nona vunau. Na kena sega ni veisautaki rawa na vunau e dua na yavu tudei ni noda vakabauta. Ia, na tikina oqo e dua tiko na cakacaka levu nei Paula ena vuku ni vunau ka sega sara ni vaka me kune enai vakavuvuli ni lotu ni Kavitu me baleta na vunau. E cavuta tiko o Paula e ke na kosipeli uasivi vei koya ni vakasamataka tiko na vunau ia e tu yadua se sega saraga ni dau basika ni ra vunau na lotu ni Kavitu. Eda sega ni kila na ka me da cakava kina baleta ni da via tukuna tiko e dua na ka baleta na vunau ia e dua tani tale na ka e tukuna o Paula. Au via vakamamasu, nai vakavuvuli e vakatavuvulitaka O Paula me baleta na vunau ena **2 Korinica 3** e gadrevi sara vakalevu ena keda maliwa, vakai kumukumu tamata.

Me da sa tekivu ena tikina e ono. Ni makaresese vinaka tiko na kosipeli ena nona vakasama, e tukuna kina vakamatata o Paula nai tavi e kacivi kina, kei na noda talega. E kaya o koya ni sa “*sa vakarautaki keitou*” o koya “*me keitou sai talatala ni veiyalayalati vou: a sa sega ni vaka sa volai, a ka vakayalo ga; ni sa ia na veivakamatei na ka sa volai, ka sa ia na veivakabulai na ka vakayalo.*” O ira nai talatala ni Kalou—ka wili kina koi keda kecega eda vakabauti Jisu Karisito—me da nakinaki me da wasea yani “*na veiyalayalati vou*”. Oqori saraga nai tukutuku e kacivi keda kina na Kalou me da vunautaka. Me da taura na vunau ni Kalou ena dua na vakananu kei na rai vou.

Cava sa rui bibi kina?

Me vaka na nona tukuna o Paula, “*e veivakamatei na ka sa volai.*” Ni da vunautaka na vunau me vaka ga e dua nai tuvatuva ni ka me muri, ka biuta vata kei ira na vakanananu ni noda maroroya na vunau ena dolava na katuba vua na Kalou—me da vakadonui talega maivua, ki na nona loloma, ki na nona veiciqomi—sa dua na ka vakarerevaki dina vakayalo.

“E veivakamatei na ka sa volai.”

Sega ni vaka na kena vunautaki vakavinaka, dredre sara-ni-calati, matata vakavinaka na noda vunautaka na loloma ni Kalou, na veika e volai ena vunau e tiko ga kina na kaukauwa me veivakarusa.

“E veivakamatei na ka sa volai.”

Na vunau e yali kina na kosipeli e benuci keda baleta ni vakatanitaka nai yaloyalo dina ni Kalou. E biuta tu mai vei keda nai colacola ena noda vakasama ena veika me *cakava* vua na Kalou ka sega ena *yalo ni noda vakavinavinakataki lesu vua na Kalou na veika kece sa cakava oti ena vukuda.*

“E veivakamatei na ka sa volai.”

Tomana o Paula ena nona vakamatatataka na kenai balebale ena tikina e 7 ena nona vakatoka na lawa me “cakacaka sa ia kina na veivakamatei” kei na tikina e 9 “cakacaka ni cudruvi”. Sa qai matata ni vosa tiko o

Paula baleta na mate vakayalo, sega ni mate vakayago. Na vunau e solia na mate ena nona vakarota ki lomada na “veicudruvi”. Ena **Roma 3:20**, e tukuna vakaoqo o Paula:

“Sai koya na vunau sa kilai kina nai valavala ca.”

Na vunau e cakacaka me na e dua na iloilo me vakaraitaka vei keda na noda cala ni veisaqasaqa kei na nonai vakarau cecere ni loloma e sega ni nanumi koya vakataki koya. Ni da raica na vunau, eda kaya vakaoqo ne, “O sega, au sa lutudromu! Au sega ni vaka dina oya, e segai sara. Au sa dukadukali ka yali vei au nai tovo vinaka, ke koya oya nai vakarau.” Oya saraga na ka dina, Eda cala dina, nai vunau e vakamatatataka vei keda. *Ia e sega ni dua na bula ni vakaraitaka vei keda na vunau na ca e beitaki keda kina na noda lewa eloma, baleta ni sega ni dau vinaka na veivakauqeti ni lomada me veisau kina na bula me vinaka.* Ke da tao tikoga ena cakacaka ni veibeitaki ni noda vakasama ka saga noda veiwekani kei na Kalou me rawati kina na bula ka yavutaki ena noda saga me da cakava na veika e vinakati ena vunau, na ka ena yaco vei keda oya na mate vakayalo.

“E veivakamatei na ka sa volai.”

Ke vunautaki vakaoqo na vunau me da nanuma kina ni rawa ni da muria kevaka eda saga vakaukauwa, sa na rawa ni da na toso ki na dua vei rau na sala oqo:

- Eda na vakai ira na Farisi e na nodra yalododonu, era vakadodorairaitaki ira na tani me vaka na ovisa ena cala era cakava ka bula ena bula ni dauvakalelewa vei ira era sega ni yacova nai vakarau.
- Se da na tovolea, tovolea, tovolea tikoga ka yavutaki tiko ena rere kei na veicudruvi, me yacova ni da soro ena noda yalolailai.

“E veivakamatei na ka sa volai.”

Ena dua tale na yasana, e kaya o Paula, **“Sa ia na veivakabulai na ka vakayalo.”** Na Yalo Tabu e cakacaka ena loma ni vanua e vunautaki kina na veiyalayalati vou, baleta ni sai koya ga na vanua oqori e vakasucumi ka susugi kina na bula vakayalo. . e matata sara oqo me vaka nona vakamacalataka o Paula na nona vakasama.

Raica na *tikina e 7-11*:

Ia kevaka sa yaco vata kei na serau na cakacaka sa ia kina na veivakamatei, sa volai ka ceuti e na vatu, a ra sa sega ni vakaraica rawa kina na mata i Mosese ko ira na luve i Isireli e na vuku ni serau ni matana, ia sa qai lako tani oqo: ena sega beka ni uasivi cake kina na serau ni cakacaka vakayalo? Io, kevaka sa dua na serau ni cakacaka ni cudruvi, ena uasivi cake vakalevu na serau ni cakacaka ni veivakadonui. Ia na ka ka serau, sa qai sega so na kena serau ni sa vakatauvatani kei na serau sa uasivi cake. Io, kevaka ka serau na ka sa biu tiko yani, ena dina vakalevu cake ni sa serau tiko na ka sa tu vakadua

E titobu sara nai tukutuku nei Paula eke, ia me yacova ni da sa toboka, e rawarawa sara na ka e tukuna tiko ka veisereki talega. Me da vidavida mada.

Matai, eda kila ni vosa tiko o Paula me baleta na vunau e tini ka sega ni vunau ni vakacaboisoro baleta ni tukutuku sara vakamatata na vunau e vosa tiko kina ni “ceuti ena vatu”. Me da tu vakarau me da ciqoma ni veika e via tukuna o Paula e baleta tiko nai vunau e tini. Ena dua na vakanananu cecere, e vakamacalataka o Paula ni a soli vei Mosese nai vunau oqo mai na ulunivanua ko Saineai ka tukuna talega ni tiko kina e dua nai “serau”. E vakaraitaki. E tubera mai na dina ki na rarama. Io, na vunau e tiko na vanua e dodonu me cakacaka kina, ia e vakaiyalayala na ka e rawa ni vakatakila kei na ka e rawata. E kaya kina o Paula ni nonai “serau” sa “lako tani” tiko “yani”. E lako tani me solia na gaunisala ki na dua tale na ka.

Ni vakamacalataki vakaoqo nai vunau e tini, e sega sara ni lutu donu vei keda. E sega ni vinaka vei keda, e veivakalomaleqataki talega, ni da sotava na vosa vakaoqo ena vuku ni vunau ni Kalou e tiko enai Vola Tabu. Na ka eda na via cakava na Lotu ni Kavitu oya me da cowiritaka na mataqali tukutuku vakaoqo se kua ni cakava kina e dua na ka. E yaloqaga ka sega ni via soro o Pauala ena nona tukuna—sega ni eke walega, ena nonai vola kecega—ena nona kaya ni vunau e kauti keda yani ki na dua na ka e levu cake. Ena **Roma 7:4** e kaya o Paula, **“Dou sa vakakina, na veiwekani ni dou sa qai sereki mai na vunau e na vuku ni yago i Karisito; me dua tani mo dou veiwatini kaya, io ko koya sa vakaturi cake tale mai na mate me da vua kina vua na Kalou.”** Ena tikina e 6 e kaya tale kina, **“Ia eda sa qai sereki mai na vunau, ni da sa qai mate ki na ka sa vauci keda; me da ia na veiqaravi e nai tovo vou ni yalo, ka segai e nai tovo makawa ni vunau.”** Ena **Roma 10:4** e kaya o koya, **“Ni sa vakayacora na Karisito na ka sa nakiti e na vunau, me vakadonui ko ira kece era sa vakabauta.”** Ena **Kalatia 3:24, 25** e kaya tale o koya, **“Sa qai yaco kina na vunau mei vakavuvuli me tuberi**

keda vei Karisito, me da vakadonui kina e na vuku ni vakabauta. Ia ni sa yaco na vakabauta, sa qai sega ni veitaliataki keda tiko nai vakavuvuli.”

E levu sara na kena vakanananu vinaka ni sa mai vakayacori vei Karisito na ka kecega sa nakiti ena vunau vei ira era vakabauta, na vakanananu ni vunau na qasenivuli me tuberi keda vei Karisito, na vakasama levu ni tamata vakabauta sa mate ena vunau ena mate nei Karisito, ka sa sereki na tamata vakabauta mai na vunau. Vei keda na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai, eda gadreva me da vakasamataka vakavinaka na ka e vakatavuvulitaka o Paula me baleta na vunau keda vinakata dina me da vunautaka na kosipeli ena domoilevu, na kaukauwa ni uca Taumuri. Na veilotu Vakarisito kece era sega ni raica rawa na ka e tukuna tiko o Paula me baleta na vunau, na kenai tinitini ga, era sa muria na nodra sala era vakabauta ni da vakabulai ga ena loloma ka sa vagalalataki talega mai na vunau. Era sa cakitaka kina na vunau.

Ena dua na gauna makawa, era kunea ka tomiki lesu tale na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai na vunau ni Kalou ka sa guilecavi tu. Vakaisoqosoqo lotu, eda sa laveta cake tiko mai ni sega ni rawa ni veisautaki nai vunau e tini ka tudei talega. Dina ga ni da sa mua tani maivei ira era vakabauta ni da sa vagalalataki na lotu vakarisito mai na vunau, e vuqa talega na gauna eda sega sara tiko ni taura rawa na ka e tukuna o Paula baleta na vunau. Ena vuku ni ka oya, na noda parofita sa dau vunauci keda vakavuqa ena noda vunautaka cala tiko na vunau ni Kalou. Ia kevaka eda biligi keda yani me da cakava na ka e tukuna o Paula me baleta na vunau e tini, biuta tani ki nai mawi na nodra vakanananu o ira era kaya ni da sa vagalalataki na tamata lotu mai na maroroi ni vunau ka toso tani mai nodrai keli na Farisi ena yasana i matau, sa na qai rawa ni da aica na veika titobu na kosipeli eda sega ni a kila tiko mai ena dua na gauna balavu. Mai na gauna nei Jisu kei iratou nai apositolo, o ira era vakabauta ni da sa vagalalataki na tamata lotu mai nai vunau ena dua na yasana, kei ira na Farisi ena dua tale na yasana, sai koya ga oqori na ka eda rawa ni cakava me da tukuna yani ki vuravura. E titobu, totoka, ka kaukauwa na rai nei Paula baleta na vunau ka se sega ni se bau kune ka sega talega ni bau vunautaki.

Me da lesu tale ki na **2 Korinica 3.**

Ni oti na nona kaya ni tiko ena vunau e dua nai serau, e kaya vei keda o Paula nai serau ni vunau e dodonu me soli sala ki na serau e uasivi: ***“Io, kevaka sa dua na serau ni cakacaka ni cudruvi, ena uasivi cake vakalevu na serau ni cakacaka ni veivakadonui. Ia na ka ka serau, sa qai sega so na kena serau ni sa vakatauvatani kei na serau sa uasivi cake.”*** E matata o Paula: e dua nai serau e kauta mai ki vuravura o Jisu Karisito ka ***“uasivi sara”*** mai na vunau e ceuti ena vatu, na vunau sa sega so na kena serau ni sa vakatauvatani kei na serau sa uasivi cake. Ni ra raica na gailose na nona sucuvou na Mesaia, era kailavaka mai lomalagi, ***“Sa nona na Kalou na vakarokoroko e na veiyasana ecake sara! A sa veivinakati rawa ko ira e vuravura: sa lomani ko ira na tamata.”*** (Luke 2:14). Ena nona toro volekata yani na kauveilatai, e kaya o Jisu, ***“Sa qai yaco mai na gauna me vakarokorokotaki kina na Luve ni tamata”*** (Joni 12:23).

Oqo nai serau e “uasivi”: nai serau mai na ulunivanua o Saineai sa mai vakaceceretaki enai serau ena ulunivanua o Kalivari.

Ena vukui Karisito sa mai ki vuravura e dua na ka e sega ni solia rawa na vunau, ka sa qai mai tukuna o Paula vei keda e ke na cava oya. Raica na ka e tukuni ena tikina e **9: “Io, kevaka sa dua na serau ni cakacaka ni cudruvi, ena uasivi cake vakalevu na serau ni cakacaka ni veivakadonui.”** Na Kalou e vakabulai ira na tamata ca ena ***“cakacaka dodonu”*** e solia vei keda ka sega ni ***“veicudruvi”***. Na Yalo Tabu, e cakacaka ena veiyalayalati vou oqo, ka wilika vei keda na gumatua nei Karisito, vakadewataka ki lomada ni da sai valavala dodonu ena mata ni Kalou. Oqo na dina levu ni veivakabulai ena vuku ni vakabauta, ka tautauvata vakavinaka kei na ka e vakatoka o Paula me ***“veiyalayalati vou”***. Ena **Roma 4:17** e tukuna vakaoqo o Paula: na Kalou ***“sa kaciva na veika sa segai me vaka era sa tu”***. E kacivi au na Kalou ni’u tamata valavala dodonu dina ga ni kila o koya ni’u tamata i valavala ca. e kacivi au me’u tamata dina dina ga ni kila ni beitaki au voli nai valavala ca. e sega ni ka era bulia vakataki ira ga na tamata. E dina taucoko ena noda veiwekani! E vakaveiwekanitaki au na Kalou kei Koya me vaka e dua e sega na nonai valavala ca, sega ni baleta me vosoti au kina mai na ka ca au cakava, se biuti au me’u bobula kina, me sereki au tani maikina ki na dua nai vakatagedegede cecere ni veikilai kei koya.

Ena **2 Korinica 5:19** e vakadewataka tiko o Paula na dina vata ga ia e dua tani vakalailai na vosa e vakayagataka: **“sa ia na Kalou, me vakaveivinatitaki vuravura vei koya ga e na vuku i Karisito, ka sa sega ni wilika vei ira na nodra i valavala ca.”** . E vakaraitaki Koya ena vuku i Karisito ni sa vakaveivinatitaki oti kei keda. E tiko e lomana na veivosoti e vuabale ka sega ni saumi. E sega ni gadrevi me da cakava e dua na ka me da biuti Koya yani ki kea. Sa tiko oti kina o Koya. E lomani ira kece na tamata i valavala ca e vuravura ena loloma ni veivosoti ka sega ni voli rawa. Na ka ga sa vo me caka oya me rawa ni da raica vakatamata yadua, vakabauta, ka me da veivinatitaki kei Koya. Dua tale na kenai vosavosataki, nai naki dina ni veivakabulai sa rawati oti ena bula kei na cakacaka nei Karisito. Sega ni dua na ka me da cakava me kuria. Na kena vakanananutaki na ka sa rawati oti e yaco ni da ciqoma na dina oqo ena vakabauta, ena noda vakaiotaka na loloma ni Kalou, na nona veivosoti, na nona veiciqomi me vaka e laurai ena nona bula kei na nona mate kei na tu cake tale nei Karisito. Sega ni bulia na vakabauta e dua na ka vou, e vakadinata ga na veika dina e tu vei Jisu.

Lesu tale ki na **2 Korinica 3:12 -18**, ka vakasamataka nai otioti ni nona vakamacalataka o Paula na rua na rai me baleta na vunau. **“Ia ni sa tu vei keitou nai nuinui vakaoqo, keitou sa qai vosa vakamacala sara: ia keitou sa sega ni vakataki Mosese ni sa ubia na matana e na pulou, me ra kakua ni vakaraica matua ko ira na luve i Isireli ki nai otioti ni ka sa biu tiko yani: ia ka sa vakalomaqataki na lomadra: ni sa tu ga na pulou ko ya ka yacova na siga oqo ni sa wili na veiyalayalati makawa, sa sega ga ni kau tani; ni sai Karisito sa kau tani kina na pulou oqo. Ia ka sa yacova na siga oqo, ni sa wili ko Mosese, sa tu ga e na lomadra na pulou. Ia ni na saumaki oqo vua na Turaga, ena qai kau tani na pulou. Ia na Turaga sai koya ga na Yalo Tabu; ia sa sereki ko koya, sa tu vua na Yalo ni Turaga. Ia koi keda kecega, ni sa sega ni tabonaki tiko na matada, eda sa raica na serau ni Turaga me vaka e nai iloilo, ka sa vakamataliataki me da vakataki koya, ni sa tubu cake tiko na serau me uasivi, me vaka e na Turaga o koya na Yalo Tabu.”**

E vakamacalataka eke o Paula nai tuvaki ni bula ni dua na tamata era kaya ni ra kila nai Vola Tabu, ia era sega dina ni kila. *Era kila vakavinaka na veitikina ia era sega ni vakararamataki vakayalo.* Era kila na vosa ia era sega ni kilai koya na Vosa. Era kila na wase kei na veitikina kei na kena dina, ia era sega ni kila na kena veiwekani dina era dusia tiko. **“Ni wiliki o Mosese, e puloutaki na lomadra ena dua nai pulou”**. Io, e vosataki ira tiko na Isireli ena gauna makawa o Paula. Ia, e sega, e sega walega ni vosa baleti ira na Isireli. E vakaibalebaletaki vu e dua ena gauna saraga oqo e kila e levu sara na *“dina”* ka vunautaka talega na vunau, ia ena vuku ni dina kecega era kila era raici ira ni ra *“vutuniyau, ka levu nai vakavuvuli vakaivolatabu era kila, ka sega ni ra gadreva tale e dua na ka,”* ia na ka dina era **“ka lomani, ka vakaloloma, ka dravudravua, ka mataboko, ka luvawale” (Vakatakila 3:17).**

Vunautaka na dina ka sega ni vunautaka na Dina. Mataboko dina! Kemuni na wekaqu Lotu ni Kavitu, e dua na rarama dina me tiko... vei Karisito. **“ni sai Karisito sa kau tani kina na pulou,”** e tukuna o Paula. **“Ni dua na lesu vua na Kalou, sa kau tani na pulou.”** **“Eda sa raica na serau ni Turaga me vaka e nai iloilo.”** Sega ni dua ga na rai wale, me vaka ni dua ga nai vakavuvuli ena vica vata nai vunau o Jisu—kaya mada, kaono ni bogi mai na 24 taucoko nai ulutaga!

Sega!

“Raica” sai koya na vosa e vakayagataka o Paula. E tukuna vei keda me da vakaraica, me da vakananuma, me da vakaraici Karisito matua! Me da vakaraici Jisu tikoga, sega ni lomalomarua na vakasama, vakanaulu vakadua ki na nonai vakavuvuli vakaivolatabu. Ni da cakava, e tukuna vakamatata na ka dina ena yaco vei keda, e lomada, baleti keda: Eda na *“vakamataliataki me da vakataki koya, ni sa tubu cake tiko na serau me uasivi.”* Sa vakamacalataka oti eliu ni rua nai serau e tiko e matada—nai serau ena ka e yaco mai Saineai kei nai serau e yaco mai Kalivari; nai serau ni ka sa volai e veivakamatei kei nai serau ni Yalo Tabu e solia mai nai solisoli ni valavala dodonu; nai serau ni vunau e kauta mai na mate kei nai serau ni veiyalayalati vou o koya e kauta mai na bula. Ia oqo sa mai tukuna vei keda ni da vakaraici Jisu, eda na lako curuma na yavu dina, yaga, na veisau dina mai nai serau e dua ki na dua tale, *mai na noda veiwekani kei na Kalou ena vuku ni vunau me da vakabulai kina.*

E biuta e matada o Paula e rua na digidigi me da cakava:

- Bula ena veiyalayalati makawa, ka sega ni nonai naki na Kalou, e biligi ena vakanananu ni cudruvi me veivakauqeti ki na talairawarawa. Na bula ena veiyalayalati makawa e vakasucuma na talairawarawa e

vakarairai walega—sega ni ka dina, sega ni lako mai loma, talairawarawa e dauvakalelelwa. Na bula ena veiyalayalati makawa e dau laurai na kena ka ni da vakasaurarataki me da talairawarawa ki na vunau me rawa ni ciqomi keda na Kalou.

- Na bula ena veiyalayalati vou e yavutaki ni da vakila na titobu ni loloma ni Kalou ni vakauqeti keda me da talairawarawa. E vakasucuma e loamada na yalo me da talairawarawa vakaoti ki na vunau ni Kalou—dina, lako dina mai loma, galala mai veicudruvi kecega. E basika ni da kila ni da sa sereki ka sa ciqomi oti maivua na Kalou, ni bera ni da muria na vunau, e bulia vou ki lomaqu e dua na kaukauwa vou me’u talairawarawa ka sega ni dau vakakina mai liu.

E sega ni bokoca o Paula na vunau. E yalana na kaukauwa ni vunau ka vakadavora ena vanua ga e dodonu me koto kina kei na ka me cakava. Sega talega ni cakitaka na vunau, ia e vakalasuya ga o koya ni vunau e dua na ka eda rawata kina na bula tawamudu. E dua bulu ga nai naki ni vunau, ka tukuna talega vakamatata nai Vola Tabu na kenai naki: **“Sa qai yaco kina na vunau mei vakavuvuli me tuberi keda vei Karisito, me da vakadonui kina e na vuku ni vakabauta” (Kalatia 3:24, 25).** Dua na Farisi vei ira na Farisi, e vakamacalataka sara vakavinaka o Paula nai vakavuvuli dina vakaivolatabu. Nai serau ni vunau e sega ni rawa ni vakaisosomitaka nai serau ni Kalou bula o Jisu Karisito! Sa vakamatatataka o Paula na veisau, ka sa veivakauqeti vei keda me da cakava na veisau vata ga oqo—**“ni sa tubu cake tiko na serau me uasivi,”** mai nai serau ni vunau ki nai serau ni kosipeli. Ni da cakava na veisau, sa yaco na Lotu ni Kavitu me dua na kaukauwa e vaka na ka e gadreva na Kalou. Eda na kila na gauna ena yaco kina, baleta na gauna ena yaco kina, **“Ena tete yani na gagadre ni dua, sa na ciqomi na kena vakanananu kecega—o Karisito na noda Yalododonu.” (Ellen White, Review and Herald, December 23, 1890).**

KAVA NI SIGA: NA SIGA TABU

Loloma ni Vakacegu

Enai tukutuku sa oti, eda vulica kina na veirarama me baleta na vunau ni Kalou, me vaka e vakasalataki keda kina o Paula nai apositolo. Matai, eda raica ni gaunisala vinaka duaduaga me da vunautaka kina na vunau oya ena vakasama ni veiyalayalati vou. Ke vunautaki na vunau me vaka e dua na ka e dodonu me da muria, ka sega kina na kosipeli ni loloma, e kauti keda ki na dua na vanua cala. Karua, eda raica talega ni vunau e vaka e dua na qasenivuli e tuberi keda vei Karisito me rawa ni da vakadonui kina ena vuku ni vakabauta ka sega ena talairawarawa ki na vunau. Nai naki dina ga ni vunau aya me vakaraitaka vei keda na nodai valavala ca kei na noda gadreva e dua nai Vakabula, e sega ni tiko enai vunau e dua na kaukauwa me veivakabulai. Kenai otio, ni tiko ena vunau e dua na mataqali serau. E kaya o Paula nai serau oya ni kauta mai na veicudruvi, se vakananumi keda me baleta na nodai valavala ca. ia e kaya talega o Paula ni serau ni vunau e sega ni na vakaisosomitaka rawa nai serau uasivi ni yalododonu i Karisito, e kauta maivei keda na Yalo Tabu.

Na gauna e bucini kina na yavu ni vakavuvuli ni Lotu ni Kavitu kei na veika me vunautaka, e sega ni a tiko vei keda nai kumukumu oqo na vakasama oqo. E da vakaitavi vakalevu ena noda saga me da veiletitaka ka vakadinadinataka vei ira na vo ni lotu vakarisito ni vunau ni Kalou e tudei ka dodonu me da talairawarawa kina vakatamata yadua—nai vunau taucoko, ka wili kina nai vunau baleta na Sigatabu. Eda raici ira na vakatabuya na siga Sade ni ra “saqata” nai Vola Tabu ka gadrevi me da veileti kei ira me ra talairawarawa ki na vunau, sa vakavuna na kena lako vakatani na nodai vakavuvuli baleta na vunau. Ena noda taura cala na vunau, e kaya kina o Ellen White era sa raica kina vakatani na veimatalotu vakarisito tale eso na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai. Oqo na ka e tukuna ko koya me baleti keda: **“...Era dau tukuna na Lotu ni Kavitu na vunau, na vunau, ia era sega ni vakatavuvulitaki Jisu se vakabauti koya” (Ellen White, Testimonies to Ministers, pp. 91-92).**

Eda na qai lesuva tale mai nai tukutuku oqo ka vakaraica na kenai balebale dina. Ia ena gauna oqo, me da raica mada na bibi ni ka e tukuna. Ke dua na ka e sega ni via vakarogorogocataki koya kina na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai, oqo saraga e dua. Eda kacivi me da vunautaka nai tukutuku vinaka e sega ni oti rawa ki vuravura

taucoko, oya nai tukutuku vinaka ni nona loloma e veivakabulai, ena vuku ni vakabauta duaduaga, ena vukui Jisu tauduaga, ka sega ena cakacaka ni vunau. Ia eke, na noda parofita ga, o Ellen G. White, e tukuna vei keda ni da cakava na ka saraga e dodonu me da sega ni cakava: eda sa vakaraitaka ni o Jisu e yali saraga mai na noda lomanibai ni veiqaravi.

Me yacova ni kua, eda se lako tani tikoga mai na sala e vinakata na Kalou me da muria.

Ira kece na Dauvunau ena Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai kei ira talega nai talatala era se sotava tikoga na veibeitaki ni da dauvakalelelwa. Na ka eda sa cakava ena vuku ni veisau, oya me da cakitaka na veisau, eda taura matua tikoga na rai vaka-Leotisea aya ni da vutuniyau ka levu na ka i vakavuvuli vakaivolatabu eda kila ka sega ni dua na ka eda dravudravua kina. Ia e sega ni cakitaka o Ellen White. E vakayagataka e levu na nona gauna ni cakacaka vakaparofita me saqati keda ni cala tiko na ka eda vunautaka baleta na vunau ka da sega ni vunautaka tiko vakamatata na kosipeli. Gole sobu kina nonai bulubulu ko koya, ka vakauqeti keda tikoga nai soqosoqo lotu me da veisautaka na vanua eda sa gole tiko kina, ka tukuna talega eso nai tukutuku vakaoqo: Sa baci vakaraitaki tale vei au na rerevaki ni noda vakalasama tiko vakaisoqosoqo lotu na vakanananu cala baleta noda vakadonui ena vuku ni vakabauta. Sa oti e vica vata na yabaki ni na cakacaka vakavinaka sara o Setani me vakasesea na vakasama ena vuku ni ka oqo. Sa balavu na noda dabe ka vunautaka tiko vei ira na lewe ni lotu, o ira era gadreva dina tu me ra kilai Jisu Karisito kei na nona veiwekani kei na vunau me vaka ga nai soro nei Keni. (*1888 Materials*, p. 810)

Era sa sega ni qai via vunautaka o ira na noda lewe ni lotu na mate nei Karisito. Vuqa vei ira era kaya ni ra kila na dina era sega ni kila se bulataka na vakabauti Jisu... E gadrevi ena noda cakacaka e dua na kaukauwa e solia na bula. E dodonu me vakatawani na bula e lomadra na dau kaulotu ena veivanua kecega, me rawa ni ra gole yani ka uvuca na biukila e sega ni rorogo duatani, na rorogo e soli mi lomalagi, me vakayadrta na kaukauwa, e kunei taudua ga ni vunautaki o Jisu Karisito—na nona loloma, nona veivosoti, kei na nona yalololoma. (*1888 Materials*, pp. 842, 844-855)

Nai tukutuku vakaoqo, kei na vuqa tale era vakakina, era drodro vakadodonu mai na bose levu ni lotu ena 1888 General Conference Session, na nona saga na Kalou me vakacuruma na kosipeli ki nai vakavuvuli ni Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai maivei rua e lewe rua na cauravou, o Ellet Joseph "E.J." Waggoner kei Alonzo T. Jones. Ena dua vei ira nai tukutuku matata ka vutuniyau talega ka vola o Ellen White, e vakalewai ira na turaga era Dauvunau vakaoqo:

Na Kalou ena nona loloma levu e veivosoti e vakatala mai e dua nai tukutuku yaga vakalevu vei ira na nona tamata maivei rau o Elders Waggoner kei Jones. Nai tukutuku oqori, duatani ka rawarawa ni kilai vei ira e vuravura, nai tukutuku e laveti cake kina nai Vakabula, na veisorovaki ena vuku ni nodrai valavala ca na kai vuravura. Na kena vunautaki na nona veivakadonui ena vuku ni noda vakabauti koya nai Vakadei; e sureti ira na tamata me ra ciqoma na caka dodonu i Karisito, o koya e vakavotukanataki ena nodra talairawarawa ki na nonai vunau kecega na Kalou. Vuqa era sa sega ni raici Jisu. E gadrevi me vagolei tale na matadra vei koya na Kalou ka liatamata, na nona cakacaka vinaka, kei na nona loloma e sega ni veisau rawa vei keda na kawa tamata. Na kaukauwa kece sa soli ki ligana, me rawa ni solia nai solisoli yaga vei ira na tamata, me ra wasea yani na Nona caka dodonu e sega ni voli rawa vei ira na tamata era sega ni vukei ira rawa vakataki ira. Oqo nai tukutuku e vinakata na Kalou me soli yani vei ira na tamata e vuravura. Nai tukutuku ni katolu ni agilose, ka me vunautaki ena domo levu, na cakacaka ena mai cakava na Yalo Tabu, ena gauna sa na sovaraki kina me vaka na uca tau bi. (*Testimonies to Ministers*, p. 91.2)

Ena vakasama oqo, e kaya kina ko koya: ***“Na kosipeli ni loloma sa dodonu me soli yani vakamatatat ka me duatani talega vei ira nai soqosoqo lewe ni lotu, ka me kakua kina ni kaya o ira na kai vuravura ni ra tukuna tiko na Lotu ni Kavitu na vunau, na vunau ia era sega ni vakatavuvulitaka se vakabauti Karisito”***

(*Testimonies to Ministers*, pp. 91-92). Sa dua nai tukutuku levu ena ka e rawa ni yaco ki na Lotu ni Kavitu ka na rawa ni na yaco tikoga! Vakasamataka na kaukauwa e rawa ni basika ni ra rogoi vunau na tamata ena dua na veivakalotutaki levu, nai matai ni ka era nanuma na tamata ni ra rogoca na yaca Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai, na nodra kaya vakaoqo, “O e dina, oqori nai soqosoqo lotu era sega ni guce ena nodra tukuna tiko na loloma ni Kalou vei ira na tamata kecega.”

Wow, veivakurabuitaki dina—se vakaevai?

Era na ciciva mai na noda veisoqosoqo lotu na tamata. Na kaci vakadomoilevu kei na uca taumuri ena yaco ka sega ni na vakalatilati kina e dua nai tuvatuva e cakava na tamata, baleta ni da vunautaka tiko nai tukutuku e

vinakata na Yalo Tabu ni vakatakilai kina na nona kaukauwa. Ena nodai tukutuku oqo, eda na kunea na ka e raqwa ni cakava e dua vei ira na nodai vakavuvuli me dolava na matada ka vakavuna e dua na vei vakabulabulataki dina ena keda maliwa ka yavutaki ena dua bulu na dina ka rawa ni cakava na vei vakabulabulataki dina—na dina levu ni veivakadonui ena vuku ni vakabauta, e kilai talega me kosipeli. Nai vakavuvuli au tukuna tiko sai koya nai vakavuvuli vakaivolatabu me baleta na Siga Tabu. Me vaka ni da dua nai kumukumu tamata, e vaka me da dau veileti ka vakaqiqotaka na Siga Tabu me dua ga na siga e-dodonu kei koya e sega-ni-dodonu. Taroga ga e dua na Lotu ni Kavitu, **“E tiko li vei keda na dina me baleta na Siga Tabu?”** o na rogoca ga “Emeni!” Oti, taroga tale, “Cava na dina me baleta na Siga Tabu?” era na tukuna mai na kenai sau me vaka na, “Na Siga Tabu dina nai kavitu ni siga, sega ni matai ni siga!” “Na siga Vakarauwai, sega ni Siga Sade!” “Na lotu Katolika a veisautaka na Siga Tabu mai na siga Vakarauwai ki na siga Sade!” Era sau ni taro dina kece ka bibi talega, ia e sega ni *dina* e tiko ena Siga Tabu vakataki koya. Ni da yalana na Siga Tabu ena noda saga me ra talairawarawa na tamata ki nai kava ni vunau, eda sa calata tiko nai balebale dina ni Siga Tabu. Enai tukutuku oqo, eda na dikeva kina na veika e kovuti ena Siga Tabu, kei na veika veivakubuitaki tale eso eda na kunea. Me da dikeva tale mada na Siga Tabu ka raica nai binibini yau vuni ni rarama ni kosipeli e tiko enai tukutuku baleta na Siga Tabu eda sega tu ni kila.

Biu kina veitalanoa na Vakacegu

Me da tekivu ena noda raica tale nai tekitekivu ni Siga Tabu mai nai vola ni Vakatekivu. Ia ena gauna oqo—mai na noda vakayagataka na wase e me vaka e dua na dina e tu ga vakataki koya me vakadinadinataka ni a tekivu mai Iteni na Siga Tabu ka dodonu ga me da vakatabuya tamata kecega ka sega ni o ira ga na Jiu—eda na cegu vakalailai me da raica na vosa e cavuti ka tekivutaka kina na Siga Tabu. Ni da raica nai talanoa taucoko ka basika mai kina na Siga Tabu, eda na kunea na talei ni dina e vakatakarakarataka. Ena **Vakatekivu 1,2** eda raica na nona tuvana vakamatau e dua nai tuvatuva e nakita me tekivutaka kina na Kalou na nona veibuli: e *bulia* vata eso na maliwa lala qai *vakatawana* na maliwa lala oya ena ka bula. Enai matai ni tolu na siga ni veibuli e *bulia* na maliwa lala ena nona wasea nai yaya ka bulia. Enai karua ni wasewase ni tolu na siga ka tarava, e *vakatawana* na maliwa lala ena veika bula.

Enai matai ni siga, e bulia na Kalou na lomalagi kei na vuravura, ka wasea talega na rarama mai na butobuto, ia enai kava ni siga e *vakatawana* na maliwa lala oqori ena matanisiga, na vula, kei na veikalokalo. Enai karua ni siga, e *bulia* na Kalou na maliwa lala e na wai kei na lomalagi, ia enai kalima ni siga, E *vakatawana* na vanua lala na Kalou enai kalima ni siga ena ika kei na manumanu vuka. Enai katolu ni siga, e *bulia* na Kalou na vanua mamaca, ka qai *vakatawana* ena manumanu kei na tamata. Sa qai yaco mai na gauna cecere ni veibuli: e bulia na Kalou na Siga Tabu ka *vakatawani* Koya kina. E dua tani na maliwa lala e koto ena Siga Tabu baleta ni sega ni vakatawana kina na Kalou ena dua na ka buli, ia e maliwa lala ni veiwekani baleta ni vakalougatataki na siga oqo ni tiko kina na Kalou.

“A sa buli oti na lomalagi kei vuravura, kei na lewena kecega. Ia e na kenai kavitu ni siga sa vakaotia na Kalou na nona cakacaka sa kitaka ko koya; a sa vakacegu ko koya e na kenai kavitu ni siga mai na nona cakacaka kecega sa kitaka ko koya. A sa vakalougatataka na kenai kavitu ni siga na Kalou ka vakatabuya; ni sa vakacegu kina mai na nona cakacaka kecega sa bulia na Kalou ka kitaka.” (Vakatekivu 2:1-3)

Na ka e vakamacalataki eke e sega ni vakacegu baleta ni oca na yago, e gadrevi beka kina na moce, ia na vakacegu e vakaibalebaletaki ki na noda sa vakacegui, e gadrevi kina na marau. Segani oca na Kalou, e marau ko Koya, reki, vakasinaiti. E solia, solia, solia, sovaraka nona kaukauwa me veibuli kina. Ia oqo ni sa vakaotia na nona cakacaka ka sa taurara lesu mai ko Koya ena marau na loloma maivei ira na veika buli. Oya saraga na nonai tuvatuva baleti vei keda—ni da sa **“kalougata”** taumada mai na noda rawata maivei Koya na vakacegu ka da cakava tale Vua na veika eda rawata me da solia keda lesu tale ki Vua ka vakakina vei ira era tiko vata kei keda. Oya na vuna e **“vakatabuya”** kina na Kalou nai kavitu ni siga. Kenai balebale ni *duatani* ka *cecere* talega. E solia vei keda na Siga Tabu na Kalou me dua na gauna lala *uasivi* me da marautaka kina na noda veiwekani kei Koya ka vaka talega kina vei keda, mei vakananumi tiko ni naki ni noda veiwekani kei Koya oya me da vakalasuya vua na noda loloma.

Sega ni o koya ga oya. E taleitaki vakalevu nai talanoa oqo.

Vakasamataka, na tamata e qai buli enai karua ni wasewase ni kaono ni siga, sa “vakaotia” kece na Kalou na nona “cakacaka”. Sega ni dua na ka buli e vakaitavi ena veibuli, sega madaga ni ra raica na ka e cakava na Kalou ena nona veibuli. Vakananuma mada na veika e yaco. Nona yadra cake mai o Atama, vica walega na idi na matai Koya na nona dauveibuli mai vei koya. E rau veiwanonovi. Dua dina na gauna lagilagi! E vaka me kaya na Kalou, **“Bula! Au kidavaki iko ki na dua nai tekitekiu vou! Oi au na nomu Dauniveibuli ka’u a bulia talega na veika totoka era tu oqo me baleti iko”**. Ena gauna vata oya, sa na dodonu me yaco e dua na ka me tekivutaka kina na veiwekani: vakabauta, dinata, veinuitaki ena nona kila ni veika kece e tukuna vua na Kalou ni ka dina. E tukuna na ka oqo o Paula **ena Iperiu 11:1: “Ia na vakabauta sa vaka ni sa vakayacori na veika sa vakanuinuitaki, e vaka ni sa vakaraitaki na veika sa tawa kune.”** Ia ena tikina e 3: **“Na vakabauta eda sa kila kina ni sa ia na veibuli e na vosa ni Kalou, ia sa sega ni caka na veika sa rairai mai e na veika sa kune tiko.”**

Sega ni raica na Kalou o Atama ni bulia e dua na ka, ia e e kunea o koya ni tiko vua e dua na veinuitaki levu, na yalo ni vakararavi, na kena marautaki levu ena vukui Koya e vosa tiko vua. Sa buli e lomana na vakabauta. E vakila na nona lomani kei na loloma ni Kalou ni drodro mai lomana na yalo ni vakanuinui vei Koya, Sa qai buli Ivi. E sega ni vuki vei Atama ka kaya vakaoqo, **“Raica qo,”** mei vakadinadina, ni a raica o Atama na nona buli o Ivi. Sega. E vakamoceri Atama ka qai buli Ivi. Me vakataki Atama ga, e yadra cake o Ivi me bula ena vakabauta, ni dolava o Atama na matana e nai karua ni gauna, e vakabuta na vosa nei Koya ka Buli koya ni o koya na yalewa e duri tu ena matana, na ka totoka duadua maivei ira na ka kecega e buli, e buli koya talega na Kalou ena nona kaukauwa. .. rau sa mai tu vata oqo, na tagane kei na yalewa, ena dua na were totoka e rau ciqoma ena vakabauta, me vaka e dua nai solisoli e soli wale, na veika kece e tubu wavoliti. Taura oqo: na Siga Tabu ei matai ni siga taucoko ena nodrau bula. Rau vakacegu taumada, rau vakananuma na nodrau vakararavi vakatabakidua vua na nodrau Dauveibuli, ena nodrau vakaukauwataki ena Nona loloma, rau gole kina me rau qarava na were enai matai ni siga ni wiki.

Nai talanoa ni veibuli, na nodrau yaco o Atama kei Ivi me rau ciqoma na cakacaka sa caka oti, e vakadewataka e duas nai tukutuku bibi: **Eda buli na tamata me da vakacegu ni bera ni da yaco me da ka bula dau cakacaka.** Ena vakasama, vakarau ni yalo, na veiwekani e rawati taumada maivua na Kalou ni bera ni da solia lesu vua kei ira na tani. **“Eda sa lomani koya, e na vuku ni sa taumada na nona loloma vei keda”** (1 Joni 4:19). Oqori nai tuvaki dina ni nona bula na Dauveibuli-me veiwekani kei na veika buli.

Veibuli-Tomani na Veivakabulai

Nai matai ni ka eda kunea rawa me baleta na Siga Tabu aya ni vakananumi ni cakacaka e vakaotia na Kalou ena gauna e bulia kina na vuravura, e vakananumi keda ena nodai tutu ena gauna ni veibuli, eda ciqoma ena yalo ni vakanuinui na loloma ni Kalou. Eda na raica tale oqo na Siga Tabu ei vakananumi talega ni veivakabulai. Ena matata na kenai sema ena gauna ga eda sa raica rawa kina. E rua tiko na vakananumi ni Siga Tabu, nai vakananumi ni veibuli kei na veivakabulai, na ka e rua oqo, erau rawati ena kaukauwa ni veibuli e cakava duaduaga na Kalou. Na veivakabulai, e cakacaka ni Kalou ena nona veibuli vou. Enai talanoa e tu enai Vola Tabu, e tiko na ka e vakatokai na veibuli-veivakabulai kei na kena veitaravi. Raica ni na sereki vakamalua. E dolavi na Veiyalayalati Makawa ena vosa, **“Enai vakatekiu sa bulia na lomalagi kei na vuravura na Kalou” (Vakatekiu 1:1)**, sa qai muria nai talanoa ni veibuli, **“Me rarama mai,”** kei na veika e tarava. Ena Veiyalayalati Vou, na Kosipeli nei Joni, e dolava nonai vola ena vosa oqo, **“E Nai vakatekiu sa bula ko koya na Vosa, a rau sa tiko vata kei na Kalou ko koya na Vosa, a sa Kalou ko koya na Vosa” (Joni 1:1)**, sa qai muria nai talanoa ni veivakabulai. Enai Vakatekiu 1, nai matai ni ka e tukuni ena cakacaka ni veibuli, **“Me rarama mai: a sa rarama mai” (Vakatekiu 1:3)**. Ena Joni 1, nai matai ni gauna me tukuni kina na cakacaka ni veivakabulai, aya ena kena tukuni, **“Sa tu vei koya na bula; ia na rarama ni tamata na bula. A sa cilava na butobuto na rarama; ia na butobuto sa sega ni kunea” (Joni 1:4, 5)**.

Ena **Vakatekiu 1**, nai matai ni tamata me buli kei nai naki ni nona buli, oya me kauta lako vata kei koya nai yaloyalo ni Kalou: **“Me datou bulia na tamata mei tovo vata kei kedatou, ka me ucui kedatou” (Vakatekiu 1:26)**. Ena **Joni 1**, sa mai tukuni Jisu ni o koya na tamata vou me vakabulai Atama ena vanua e malumalumu kina, ka vakatakila tale na lagilagi ni yaloyalo ni Kalou ka na sega tale ni na malumalumu: **“A sa yaco me tamata ko koya na Vosa, ka tiko vata kei keda, (ia keitou a raica na nonai ukuuku, ni sa vaka nai ukuuku ni Le dua bauga sa vakatuburi maivei Tamana,) sa sinai e na loloma kei na dina” (Joni 1:14)**.

Enai Vakatekivu, ena gauna ga sa “*vakaotia*” kina na Kalou na nona cakacaka ni veibuli, “*e na kenai kavitu ni siga sa vakaotia na Kalou na nona cakacaka sa kitaka ko koya; a sa vakacegu ko koya e na kenai kavitu ni siga mai na nona cakacaka kecega sa kitaka ko koya*” (Vakatekivu 2:2). Enai vola nei Joni, ena nona sa yacova tiko mai o Jisu nai otioti ni nona cakacaka ni veivakabulai, vakayagataka o Koya e dua nai tukutuku ni Siga Tabu ena *Vakatekivu 2* ena nona tukuna vua na Tamana, “*ni’u sa vakaotia na cakacaka ko ni a solia mai vei au meu kitaka*” (Joni 17:4). Ena gauna e rube tu kina ena kauveilatai, e kaya kina vakaoqo, “*Sa oti!*” (Joni 19:30). Na tikina tarava e tukuna vei keda ni sa “*Siga Vakarau*” se Vakaraubuka, na gauna e kaya kina o Jisu “sa oti” na nona cakacaka ni veivakabulai, sa qai vakacegu ko koya ena nonai bulubulu ena Siga Tabu. Eda raica eke, ni tukuna nai Vola Tabu nai sema e semai rau nai talanoa—nai talanoa ni veibuli kei nai talanoa ni veibuli vou, na Siga Tabu, sai koya na ulunivanua cecere e rau mai sota kina na rua nai talanoa. Veivakurabuitaki dina, baleta ni raici na Siga Tabu ena kenai davodavo oqo, e vakamalumalumutaka na vakasama ni muri lawa. Ni vakaraitaki, sega ga ena cakacaka sa vakaoti ena veibuli, na cakacaka talega sa vakaoti ena vuku ni veivakabulai, na Siga Tabu e cakitaka vakadua na vakanananu ni da vakabulai ena vuku ni cakacaka ka vakaraitaka vei keda na noda nuitaki Jisu duaduaga. Ka ni rarawa ni da sa ulabaleta nai talanoa oqo me baleta na dina ni Siga Tabu, ka vaka me da mai vakacegu ga ena vakasama ni siga-e-dodonu ni veisaqasaqa kei na siga-e-sega-ni-dodonu ka vakayagataki kina na veitikina enai Vola Tabu me tokona. Kevaka me da a taura dei tikoga na dina ni Siga Tabu ni vakananumi keda me baleta na veivakabulai loloma ni Kalou, ena sereki keda tani mai na muri lawa kei na rawa yalo ni da vakadinadina ki vuravura.

O ira na Farisi era bula ena gauna nei Jisu, era vukica na Siga Tabu ni Kalou me ra vakabibitaka na muri lawa me ra vakota ea nodra vakasama na vakanananu ni turaga ni lewa, ka vauci ira vata na tamata. Eda kuria tiko ena gauna oqo na veika era cakava ena noda gaunisala ga, kei na yasana eda rai maikina. Au a rogoca e dua nai talatala ni taroga e dua na na cauravou Lotu ni Kavitu, “*Cava nai balebale ni Siga Tabu vei iko?*” vakasama vakalailai na cauravou oqo ka sauma yani, “*Dabe sobu, galu, de o na qai vakatakilakilataki ena nonai vakatakilakila na manumanu.*” De ra na raica beka eso ni lasa, vuqa na Lotu ni Kavitu e vaka sara talega oqo na nodra vakasama me baleta na Siga Tabu. E tovolea o Ellen White me veisautaka noda rai me da raica na vunau ena rarama ni kosipeli. E kaya vakaoqo ena dua na gauna: “*E sega ni dodonu me da raica na lawa ena Vunau e Tini ni vakabibitaki kina na vakatatabu, ia mai na yasa ni loloma ga*” (*Selected Messages*, vol. 1, p. 235).

Ena dua tale na gauna, e vola tale: “*Nai Vunau e Tini, “Mo kakua’ kei na ”Mo cakava,” e tini na vosa ni yalayala*” (*Bible Echo*, June 17, 1901). E ka dina taucoko ena vuku ni kava ni vunau. Na Siga Tabu e sega ni baleta na ka e sega ni dodonu me da cakava ena loma ni rua sagavulu kava na aua ena veimacawa. E baleta ga na ka sa cakava oti na Kalou kei na ka ena cakava ena vukuda ena vuku ni nona loloma e veivosoti. Ni raici ena kenai yaloyalo dina me vaka e tukuni enai Vola Tabu taucoko, ena yaco na Siga Tabu mei vakananumi tudei ni noda vakararavi vakaoti vei Jisu me da vakabulai, ka maroroi keda talega mai na rai duidui ni muri lawa.

Na loloma e sega ni Vakasaurarataki

E sega ni ka me da kidacala kina, ena nona vakaibalebaletaki o Jisu na veivakabulai me okati kina na noda vakacegu mai na oca me rawati kina na veivakadonui ni Kalou: “*Dou lako mai vei au, koi kemudou vakaaduaga sa oca ka colata nai colacola bibi, ia kau na vakacegui kemudou. Vakataqara vei kemudou na noqu i vua, ka vuli vei au, niu sa yalomalua ka yalomalumumu: dou na kunea kina na vakacegu ni yalomudou. Ni sa rawarawa na noqu i vua, ka mamada na noqu i colacola.*” (*Maciu 11:28-30*). Na “oca” mai na veika e solia kina o Jisu na “vakacegu” e sega ni cakacaka vakayago, ia e vu mai na oca ni yaloda ni cala tiko nai yaloyalo ni tovo ni Kalou eda raica, ka vaka me tuberi keda me da vakabauta ni saumi na Nona ciqomi keda. Eda kila ni oqo na vakasama e vakaraitaka vei keda baleta ni solia na “vakacegu” ki na “yaloda”, e kau mai na vosa va-Kiriki *psyche*. E vaka me tukuna vei keda, “*Au a via vagalalataki mai na oca ni nomu vakasama.*” Oqo na vakacegu dina eda gadreva: na vakacegu ni da kila ni Kalou e lomani keda ka vakabulai keda talega ena nona loloma, sega ni baleta ni da sa cakava eso na cakacaka yaga me rawa ni noda kina na Nona loloma.

Ni da curuma yani na vakacegu e solia, eda qai raica ni sega ni Kalou dredre o koya, sega ni koya oqori. Ni da curu yani ki na loma ni Kalou, eda kunea ni “rawarawa” na noda qaravi koya ka “mamada” talega. Cava na vuna? Baleta ni vaka saraga oya na cakacaka ni loloma. E veisautaka vakadua na vakasama ni tamata ena ka e

bibi ka dredre. Vua e dua sa rawai ena loloma, na bibi kei na dredre sa vakasama vulagi vua. E kaya vakaoqo o Ellen White:

Me da kakua ni nuitaki keda vakai keda se na noda cakacaka vinaka, ia ni da cala, ka tamata i valavala ca, eda lako mai vei Karisito, sa rawa ni da kunea na vakacegu ni yaloda ena Nona loloma. Na Kalou ena ciqomi ira yadua era lako mai vua ni ra nuitaka vakatabakidua na cakacaka vinaka nei Koya nai Vakabula ka lauvako ki na kau. E tovure cake mai lomana na loloma. Sega ni marau ni yalo, e dua nai nuinui kei na vakacegu e vakaitikotiko e lomada. Nai colacola bibi kece sa na mamada: baleta nai vua e vakataqara vei keda o Jisu e rawarawa. Sa na ka taleitaki nai tavi, e dua na cakacaboisoro marautaki. (Faith and Works, p. 38)

Wow! Totoka dina na vakasama oqori!

Bau vakasamataka rawa e dua tale e dua na bula vinaka?

Ena sega ni o rawata!

Ni kaya o Jisu, *“Dou lako mai vei au, koi kemudou vakaaduaga sa oca ka colata nai colacola bibi, ia kau na vakacegui kemudou,”* E solia tiko mai o Koya na bula sereki dina e rawa ni vakasamataki.

Sega ni soli vakaukauwa... Au vakacegu tiko.

E toso tiko mai... au toso tiko.

Ena loloma... ni tosoi au ena kaukauwa na loloma ni Kalou e sega ni dodonu me noda e tosoi au mai loma ki tuba.

Na loloma e sega ni cakacakataka sai koya na yavu levu e curuma nai tovo ni Kalou ka sai koya talega e cici tu kina na nona matanitu. Ena gusui Jeremaia na parofita, e vakaraitaka ruarua kina na Kalou na lomana vei keda kei na *gaunisala* e vakabulai keda kina: *“Io, ka’u sa lomani iko e na loloma sa sega ni mudu: o koya oqo ka’u sa vakadedetaka kina na loloma vei iko”* (Jeremaia 31:3).

Veivakurabuitaki dina. Raica mada na kena vakaibalebale nai tuvaki ni nona vakanananu na Kalou me baleti keda kei na *gaunisala* e dau sotavi keda kina. Baleta ni lomani keda, e saga ko Koya me vakayarayarataki keda Vua ena veivakauqeti ni Nona yalololoma, ka sega ni vakasaurarataki keda ena kaukauwa e tu vua se me lawakitaki keda ena nona vuku vakaitamera. Na takete duadua me Kalou me veivakayarayarataki ka vakaukauwataki keda talega. Sai koya saraga oya.

Vuabale dina, se vakacava?

Sega ni dua na rawa ka e yacova rawa na vakasama, vei koya madaga na Kalou kaukauwa, veivakurabuitaki dina ni da raica, sa rawa kina vei iko kei au me daru me daru kaya ena galala *sega* vei koya ns Kalou. Sa tekivutaka na Kalou e dua nai tavi me vakabulai keda mai nai valavala ca ka sega vakadua ni cakava e dua na ka ena noda lewa eloma, sega ni vakacacani, ka cakacaka tikoga.

Duatani dina na Kalou oqo!

E vakaoqo na rai nei Ellen White, *“E vakayagataka na Kalou na loloma me cemuria tani kina nai valavala ca mai na loma ni tamata”* (Thoughts from the Mount of Blessing, p. 76). Na loloma e veivakabulai (grace) sai koya na loloma e vakayagataka na Kalou me veiwekani kei na tamata i valavala ca. e dua tani na loloma e veivakabulai baleta ni vagalalataki au ka vakamarautaki au tikoga. Na gauna ga au vakila kina vakataki au ni sega ni rawa niu cakava e dua na ka meu rawata kina na nona veivakadonui na Kalou, sa tu vei au na galala me kaya, *Sega* ki na Nona lewa ia au vinakataka ga meu kaya vua *Io*. Kevaka au vakadinata, ena noqu vakasama ga se mai na yaloqu. Ia ke’u vakadinata e dua na lasu baleta na vakabulai-ena-vuku-ni-cakacaka, ena vakalokilokitaki au vakayalo, se na yaloqu, sa na dredre na noqu toso, ka malumalumu talega. au oca ka beitaki au noqu lewa eloma ena noqu toso tiko vua na Kalou, na veibeitaki ni lewa eloma e veivakamalumalumutak ka sega ni vakaukauwataki na noqu vakatulewa. E solia kina o Ellen White nai vakaro ka veivakayaloqaqataki talega:

Me da kakua ni vagolea na noda rai vei keda ga, me da lomaleqa ka vakarerei ena noda vakasamataka na noda vakabulai. Na veika kece oqo e vagolea tani na yaloda maivei Koya nai vuravura ni noda kaukauwa. E dodonu me da sorovaka na yaloda vua na Kalou, ka nuitaki Koya ga. Mo vosa ka daunanumi Jisu. Me yali o iko ka me kune ga o koya. Biuta tani na vakatitiqa kei na rere. Mo tukuna vata kei Paula nai apositolo, “sa sega ga ni koi au dina sa bula tiko, na Karisito ga sa bula e lomaqu: : ia na noqu bula vakayago oqo, au sa

bula tiko kina niu sa vakabauta na Luve ni Kalou, o koya ka lomani au, ka soli koya e na vukuqu.” Kalatia 2:20. Vakacegu vua na Kalou. (Steps to Christ, p. 71)

E veivakadeitaki ni da kila na ni da vakabulai ena vuku ni Nona cakacaka ka sega ni noqu. Oya saraga na vakacegu e solia o Jisu. Ia e uasivi cake sara mai na *vakacegu* e solia wale o Jisu, baleta ni rawati na kaukauwa ni da vakacegu! Vakacegu vei Karisito duaduaga ena vuku ni noqu vakabulai, na nona loloma e vakayavalati au, vakaukauwataki au, ka vakauqeti au na kaukauwa ni nona loloma ni o koya ga oqo na yavu ni noqu talairawarawa. E yalata na lomaqu ka kauta mai ki tuba na nona loloma e sega ni veivakasaurarataki. Sa na qai vakaibalebale kina vakalevu na Siga Tabu ka sega ni vakakina mailiu.

Au sa qai kunea ni keirau sa veirai ena matanavotu ka sema vata na yaloi keirau kei na Kalou ka lomani au eliu, sa vakadonui au oti, sa ciqomi au oti talega, sega ni baleta na ka vinaka au cakava me rawa ni noqu kina, baleta duaduaga na Nona vinaka. Ena gauna saraga oqo, ena vanua ga oqo, ena vakanananu oqo, au sa vakacegu. Oqo na dina levu me baleta na Siga Tabu.

Kalima ni Siga:

NA VALE TABU

Na Loloma e Veivosoti

Ni se goneyalewa lailai o Ellen White e a tadra e dua na vale nilotu vakaitamera. E vola, *“Au tadra ni’u a raica e dua na valenilotu ka vuqa sara na tamata era tiko kina. O ira ga era vakaruru ena loma ni valenilotu oqo era na bula ena gauna ni vakataotioti.”* Ena tadra oya, e vakila o koya ni dodonu me na vakaruru vakatotolo sara o koya ena loma ni vale oya, ia e rerevaka ni na dredrevaki ka vakalialiai maivei ira na lewe vuqa. Ena levu ni nona rere, e vakaberaberataki na nona lako vakamalua ki na vale ni lotu. Ena nona curu yani, e raica rawa o koya ni dua tani nai rairai ni valenilotu: *“Ena noqu curu yani ki valenilotu, au raica na vale ni lotu levu oqo ni dua ga na duru vakaitamera e tokona tu na valenilotu vakaitamera oqo.”*

Veivakurabuitaki!

Dua na vale vakaitamera, ia e “dua na duru vakaitamera” e taura taucoko tu na vale oqo. Ena nona vakananuma tiko na kenai balebale era raica o koya e dua na ka baleta na duru vakaitamera oqo: *“...ena duru oqo e vesu tu kina e dua na Lami e mavoa ka dra talega. Vei keimami kece na tiko eloma e vaka me keimami kila kece ni vaka me basuraki na Lami ka mavoa talega ena vukui keimami”* (Early Writings, pp. 78-79).

Eda sa na raica rawa na vakasama e tiko ena raivotu.

E vakaraitaka vei Ellen White na goneyalewa na dina e tiko ena valenilotu oqo e vakaraitaka tiko vei ira na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai ni ra na raica ena “dua na duru vakaitamera” ni tokona tu na kauveilatai nei Jisu Karisito. Na rai ena kauveilatai ena ka bibi ena kena yavutaki mai nai Vola Tabu. E dodonu me matata sara tiko na rai vei Jisu me o Koya ga ena dusi kina na dina taucoko vakaivolatabu e ra kunea. Nai vakatakarakara ni “duru” e qai vola emuri o Ellen White na *kauveilatai “sai koya na duru e tu eloma donu ka na rube kina na ka bibi duadua ka tawamudu vei ira era ciqoma na kauveilatai. Ena ruku ni kauveilatai kei na ka vakavolivolita talega na kauveilatai Jisu, na duru tawamudu oya, ena sega ni na vakabula tale nai valavala ca, ka sega talega ni vakatulewa kina na cala”* (SDA Bible Commentary, Vol. 7A, p. 457).

Ena dua tale na gauna, ni sa qai matata cake tikoga, e vola kina vakaoqo ko koya, *“Dua na dina levu me matata vakavinaka ena vakasama ni ra vakasaqara enai Vola Tabu—o Karisito kei na Nona lauvako. Na dina tale eso ena soli kina na kaukauwa ka veirawai talega kevaka e veiwekani kei na uto ni vakasama levu oqo”* (The Faith I Live By, p. 50). E dodonu vakaoti nai tukutuku nei Ellen White ena nona raica na dina taucoko ena rarama e drodro mai Kalivari. Na kauveilatai Jisu, o koya ka vakararawataki kina o Jisu ka mate talega ena taucoko ni nona loloma vei keda na kawa tamata, sai koya na duru e tu eloma ka tokona na vale taucoko ni kenai vakavuvuli vakaivolatabu. Ena gauna ga eda vakalailaitaka sobu kina na dina me dua walega nai tuitui vakasama e rawa ni veiletitaki ka vakadinadinataki, eda sa vakamalumulutaka na dina mai na kena kaukauwa me rawa ni veivakabulai. Ia ena gauna ga eda vakila kina ni vakavuvuli kecega e katuba leka ki na loloma ni Kalou, oya saraga na vanua e dau kune kina na kena totoka vakaoti ni cilava yani ka sereki talega na kena kaukauwa me cakacaka yaco.

Enai dola lailai oya, eda sa vakarau me da ilova yani nai vakavuvuli eda dau vakatoka *Na Vale Tabu*.

Tu e Matada e dua na Sala

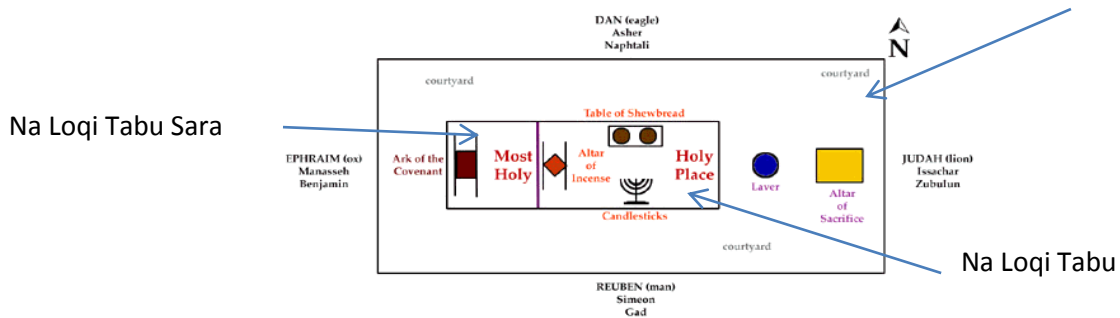
Ena nona raica o Tevita na tui na vale tabu, e raica e dua na *sala*. Ena Same 77:13, he said, “Na nomuni sala, na Kalou sa tiko ena valetabu.” (NKJV). Dua na vakasama bibi, muria sara vakamalua. Na vosa e vakadewataki eke na *derek*. Kenai balebale “dua na *sala* se dua nai *lakolako*. E solia na vakanananu na vosa oqo na nonai lakolako e dua ki na dua na vanua, mai na dua na vanua ki na dua tale. Na taro eda na taroga tarava, mai *vei* ki *vei*. Kevaka me da raica walega nai valavala ni kena tevuki na vale tabu, ena matata na sala oqo. Me da vakamuraia yani vakamalua me rawa ni da kila nai lakolako, ka da raica talega na kena matailailai.

Matai, na nodra keba na Isireli. Era vakaitikotiko eke na tamata ena nodra veivale laca wavoliti na vale tabu, tolu nai soqosoqo ena yasana duidui—Vualiku, Ceva, Natuicake kei na Ra—na vale tabu ena loma donu ni nodra kba. E kaya vei Mosese na Kalou: **“*Ia me ra cakava e dua na vale tabu me noqu, me’u tiko kina e na kedra maliwa*” (Lako Yani 25:8)**. Laurai vakavinaka na vale tabu mai na yawa ni veiyasana era tiko kina, mai na nodra “mata ni katuba”. E tiko ena kedra maliwa” ena loma donu ni nodrai tikotiko e loma ni lekutu. Ia, e sega ni vale walega e “*tiko ena kedra maliwa*”. Na vale tabu e nonai tikotiko na Kalou ka dau laurai kina na nonai “*serau*”. Eda na lesuva tale mai na ka oqo, ena gauna oqo e gadrevi me da kila na Kalou e vinakata me tiko vata kei ia nona tamata, ka vinakata talega me vakarawarawataka vei ira na nodra tiko vata kei Koya, dina ga ena gauna oqo, me rawa ni ra maroroi, e rawa ga ni tiko vata kei ira ena daku ni vica nai lati e matadra. Ni da toso mai na keba ki na vale, eda raica ni sogo tu na vale tabu ena dua nai sulu vulavula balavu. Na vulavula e vakatakarakataka na savasava, yalododonu, kei na tawa cala. Nai tukutukju ni lalaga vulavula balabalavu e matata, eda tiko oqo ena tai kadua ni tawa cala, ena taudaku ni yalododonu, eda tamatai valavala ca ka da tawase tani maivua na Kalou baleta ni sega ni vei ucui kei na nonai tovo, na kenai balebale e yali vei keda na loloma. Ia eda raica na nona vakarautaka na Kalou e dua na katuba ni nuinui, nai vakadinadina ni rawa me da curu baleta ena yasana vaka ki natuicake e tiko kina e dua na katuba ena lalaga vulavula balavu e rawa ni curumi, ka da raoca mo Kalou e vakarautaka nai lili tu kina e dua nai lati e caka mai nai karakarawa, lokaloka, kei na damudamu, me kuria na vulavula. Ni da curu yani ki loma ni lati, eda kunea ni da duri tu ena cabocabo ni soro parasa levu. E veiqaravi kina e dua na bete ena veika e caka kina. Dua na tamata e tekiduru tu e matana, na ligana e tabaki na ulu ni lami lailai, vovoleka ga ni bikaca matemate yani na na manumanu yalomalumumu. E vakatusa na tamata ko ya na nonai valavala ca, sa vakatakarakataka na nona tokitaka na veibeitaki ni nona lewa eloma ki vua na manumanu tawa cala oqo. Solia yani na bete ki ligana e dua nai sele. Na totolo ni toso e cakava, sa na musuki kina na domo ni manumanu ka na drodro tani maikina na dra, ka dua nai wase ni dra oya e taloca na bete ena dua na peseni. Na manumanu mate oqo sa na vakadavora ena dela ni cabocabo ni soro me vakamai me yacova ni sa dravusa.

Eda toso kiliu, ena sala ei vakatakarakara ka sarava na bete ni savata na ligana kei na yavana enai karua ni yaya parasa e loma ni rara, na yacana na beseni ni vuluvulu. Sa na tomana yani nonai lakolako na bete kei na beseni dra me curu yani ki nai matai ni rumu ena vale tabu, na yacana na Loqi Tabu, ni da rai yani ki na yasana matau, eda raica e dua na tepeli koula kei na rua nai wasewase ni madrai raraba vakabutari vou ni toka e delana. Ni da rai vuli tale ki nai mawi, eda raica e dua nai tutu ni cina, e vitu na tabana, ka ra waqa tu na kena cina yadua. Ni da rai yani ena sala e matada, eda raica e dua nai cabocabo koula ka vakamai e delana na ka boivinaka, e vakasinaita na rumu enai boi vinaka. Eda raica na bete ni cakava tiko e dua na ka e vaka me tuvai ka nakiti: e tonia tiko nai qaqalo ni ligana ena loma ni peseni e tiko kina na dra ka kureitaki tiko ki na mata ni lati e lili tu ena daku ni cabocabo ni ka boivinaka, eso na wai roka damudamu. E wilika galugalu: dua, rua, tolu... e tonia ka kureitaki yani vakavitu.

Eda via kila se cava e tiko mai na taudaku ni lati, eda biligi tani nai lati vaka ki yasana ka curu yani ki nai karua ni rumu e loma ni vale tabu, e vakatokai na Loqi Tabu Sara. E loma ni rumu oqo, e iko ga kina e dua nai yaya. E ukucavu ena veivatu talei, na yacana na Kato ni Veiyalayalati. Ena loma ni kato, e tiko kina e rua na vatu raraba, ka vola kina na Kalou ena qaqalo ni ligana nai Vunau e Tini. Ena dela ni kato, tiko kina e dua na kenai sogo caka mai na koula, na yacana na Dabedabe ni Bulubulu. E na yasa ruarua ni kato erau tu kina e rua nai vakatakarakara ni agilose e caka mai na koula ka veituturi tu na tabadrau me ruguta na dela ni kato. E rau vakatokai na Jerupi e rua. Na ka rairai totoka duadua, na serau ramase e lako tiko mai na kedrau tadrue na agilose. Oqo nai serau se nai ukuuku, nai vakadinadina ni sa tiko na Kalou. E matata na tolu na sala e vakatakilakilataki vakavinaka e loma ni vale tabu:

Na Rara

Sa rawa vei keda me da vakalekalekataka nai vakamacala ni ka eda veiwaseitaka tiko mai me vakaoqo: Na vale tabu e dolava e dua na sala, dua nai lakolako vei keda na tamata me da lesu tale, ka veitokani kei na Kalou ena matamavotu. E nonai tuvatuva na Kalou me vakabula na veivolekati vei Koya kei keda!

Jisu na Sala

Ni da lako mai ki na Veiyalayalati Vou, eda vulica ni vakatakarakara kece e tu eloma ni vale tabu e dusi Jisu, era tukuna na veisala duidui ena nona cakacaka ni veivakabulai vei keda na tamatai valavala ca. Mei matai, ni da dolava nai vola ni kosipeli nei Joni, eda raici Jisu me vaka nai vakamacala ena vosa e cavuti ena vale tabu. Raica mada na **Joni 1:14**: *“A sa yaco me tamata ko koya na Vosa, ka tiko vata kei keda, (ia keitou a raica na nonai ukuuku, ni sa vaka nai ukuuku ni Le dua bauga sa vakatuburi maivei Tamana,) sa sinai e na loloma kei na dina.”* Na vosa **“tiko vata kei keda”** e kenai balebale dina ga **“vale tabu”** se vale ni soro. E tukuna o Joni na vuna e lako mai kina o Jisu: me rawa ni da **“raica na nonai ukuuku”** na Kalou. E vakaibalebaletaki ki nai serau ni Kalou e vakaitikotiko ena loma ni Loqi Tabu Sara ena vale tabu ni Veiyalayalati Makawa. Me vaka eda a raica, na Kalou e tukuna vei Mosese ena Veiyalayalati Makawa, **“me ra cakava e dua na vale tabu me noqu, me’u tiko kina e na kedra maliwa”** (**Lako Yani 25:8**). Na Kalou vata ga oqo sa mai liatamata e vuravura me tiko vata kei keda ena vale tabu e caka ena lewe kei na dra. Ena vukuna, era sa tuberi na tamata kecega ki na Loqi Tabu Sara, na vanua e tiko kina nai serau ni Kalou.

Sa vaka me sa qai matata ga mai na veika kece, ni da ilova tale na Kosipeli e vola ko Joni. Ena **Jon1 2:19-21** eda wilika: *“Sa vosa ko Jisu, ka kaya vei ira, Dou talaraka na vale oqo, kau na qai tara vakaoti e na bogi e tolu. Era sa qai kaya na kai Jutia, A vale ni soro oqo sa vasagavulu ka mani ono na yabaki ni sa tara tiko: ia ko na tara vakaoti li e na bogi e tolu? Ia na vale sa vosataka ko koya, a yagona.”* Eda raica eke na nona vakamacalataki koya mai ko Jisu ni o koya ga na **“vale tabu”** ka dusia tiko mai na vale tabu ena veitabagauna sa oti. E lako mai ki vuravura me mai dramataka na ka dina ka dusia tu mai enai vakatakarakara na vale tabu. Nanuma na ka eda wilika oti mai na **Same 77:13**. **“Na nomuni sala, na Kalou, sa tiko e loma ni vale tabu.”** (NKJV).

Raica tale mada na ka e tukuna o Jisu me baleti Koya ena **Joni 14: 6**: **“Oi au na sala, kei na vu ni dina, kei na vu-ni-bula; sa sega ni torovi Tamaqu walega e dua na tamata, e na vukuqu ga.”**

E kaya o Jisu ni o Koya na **“sala”** me vaka e tukuni ena vale tabu. Na ka bibi eda kila eke aya nai cavacava ni vanua e dusia tiko na vale tabu, kei na vanua e kauti keda tiko kina o Jisu, e sega ni dua na vanua, vua e dua na tamata. E kaya o Jisu ni o koya na **“sala vei Tamana”**. Sega walega ni vakadewataka vei keda na vale tabu eso na dina vakaivolatabu mamaca. E vakaraitaka vei keda nai lakolako eda na lakova ka na titobu tikoga me da yacova yani na loma ni Kalou. O Jisu nai lakolako ko ya. Nai vakatakarakara kece ena vale tabu e dusi koya kei na cakacaka ni veivakabulai levu ena mai cakavame kauti keda lesu tale ki na Loqi Tabu Sara me veivolekati kei na Kalou.

Raica oqo ni da semasema vata.

Na tolu nai wasewase ni vale tabu ena rawa ga ni na curumi enai ubi sei lati. E kaya o Jisu baleti koya, **“kevaka sa curu kina e dua na tamata e na vukuqu, ena vakabulai”** (**Joni 10:9**).

E kaya o Paula nai apositolo, ena vukui Jisu sa noda kila **“na sala vou ka bula, o koya sa qai vakatara vei keda ko koya, ia sa ka e curu kina nai lati, oqori na yagona”** (**Iperiu 10:20**).

- Na veiqaravi levu duadua ena vale tabu sai koya na kena **vakacabori na Lami ena cabocabo ni soro parasa**. E dusi Jisu ni o koya ga ka sorovaki ena vuku ni nodai valavala ca. e tukuna o Joni na Dauveipapitaisotaki, **“Raica na Lami ni Kalou, ko koya sa kauta tani na nodrai valavala ca na kai vuravura” (Joni 1:29)**.
- **Na bese ni vuluvulu** ka dau vakayagataki me ra savai ira kina e dusi Jisu talega ni o koya na **“wai bula” (Joni 4:11)** e vakavulici keda talega me baleta **“nai silisili ni sucu tale, kei na vakavoui ni Yalo Tabu” (Taito 3:5)**.
- **Na madrai ena tepeli ena Loqi Tabu** e dusi Jisu, o koya ka tukuna, **“Koi au na madrai ni bula: ko koya sa lako mai vei au, ena sega ni viakana; ia ko koya sa vakabauti au, ena sega ni viagunu tale” (Joni 6:35)**.
- **Na tutu ni cina e vitu e waqa** tikoga me vakararamataka na loma ni vale tabu. E kaya o Jisu baleti koya, nai soro ena vuku ni nodai valavala ca, **“Oi au na rarama kei vuravura: ko koya sa muri au ena sega ni lako e na butobuto, ena tu ga vei koya na rarama ni bula” (Joni 8:12)**.
- **Nai cabocabo ni ka boi vinaka** e dusia na ka era na lako curuma na lotu vakarisito: “sa soli vakalevu vua na ka boivinaka, me cabora vata kei na masumasu ni tamata yalosavasava kecega” (Vakatakila 8:3). Na ka boivinaka e kama tiko ena loma ni vale tabu sa vakatakarakarataka na noda masu e kubou cake tiko vua na Kalou ena vukui Jisu.
- **Nai Vunau e Tini, e tini na nona law na Kalou** me baleta na loloma e sorovaki koya vakaikoya, e maroroi ena loma ni Kato ni Veiyalayalati, sa vakatakarakarataka na nona gagadre na Kalou me vola ki lomada nai dusidusi ni Nona loloma ena lomada kei na noda vakasama: **“Au na tugana na noqu vunau ki na yalodra, Ka vola e na lomadra” (Iperiu 10:16)**.

Ni vakamacalataki nai lakolako cowiri e lako maikina vei Tamana ki na noda vuravura ka lesu tale, e kaya kina o Jisu, **“Au sa lako mai vei Tamaqu, ka lako mai ki vuravura; au sa biuti vuravura tale, ka lako vei Tamaqu” (Joni 16:28)**. E lako mai o Jisu mai na Loqi Tabu Sara ki na vuravura ca, tawasei tani na nodai tikotikono me da mai tiko eke, taura o koya na lomada sa gole tani ka lesu tale ena nonai lakolako ki loma ni Loqi Tabu Sara, e sureti keda me da lako vata kei Koya, ena sala sa vakatakilakilataki vei keda.

Na vale tabu e baleti Jisu ga!

E baleti Jisu ena nona vakayacora nai tavi duidui e mai cakava ena cakacaka ni noda vakabulai.

E baleti Jisu ena tuberi keda lesu ena veikalawa yadudua me vakavouya tale na noda veiwekani kei Tamana!

Veivakabulai ena Veitabagauna Sa Oti

Me da raica tale mada na vale tabu mai na dua tani tale na yasana. Eda sa raica oti na dina ni vale tabu e vakatakarakarataka e dua nai lakolako e cakava e dua na tamata vakabauta ena vukui Jisu. Ia na vale tabu e vakatakarakarataka talega na veivakabulai ena veitabagauna kecega. Na Rara, kei nai cabocabo ni soro e vagolea na lomada ki na A.D. 31, ki na gauna a vakoti kina o Jisu ena vukuda. Ni oti na nona tu cake tale mai na mate, e a lako cake ki lomalagi o Jisu, na vanua e laki taura kina na nonai tavi me noda Bete Levu ena Loqi Tabu ena “vale tabu dina” mai lomalagi. Nai wasewase ni veiqaravi oqo e tekivu ena A.D. 31 ka tomani tiko me yacova na 1844, na gauna sa toso kina ko Koya ki na Loqi Tabu Sara ena vale tabu mai lomalagi me vakaitavi enai otioti ni wasewase ni nona veiqaravi vaka Bete Levu.

Ena loma ni nodra veiyabaki na Jiu, e rua na veiqaravi ni vakacaboisoro ka vakamacalataka nai talanoa ni veivakabulai: nai *soro e cabori ena veisiga* kei nai *soro e dau cabori ena veiyabaki*. Nai *Soro ni Veisiga* e vakamacalataki vei keda ena **Vunau ni Soro 1-4**, rawarawa ka vakaibalebale talega ena vakacaboisoro e vakayacori. Na veika e caka e vakabibitaki ki na nona cakacaka na bete ena nona sorovaka ena veisiga na nodrai valavala ca na tamata ka vakatakarakarataka ena nona tokitaka na nodrai valavala ca ki na vale tabu ena nona kureitaki na dra enai lati ena mata ni Loqi Tabu Sara. E dusi nai soro tawa cala ena vuku ni valavala ca ena mai cakava o Jisu ena nona mate ena kauveilatai. E dua na rarama veivakurabuitaki e laurai enai vakatakarakara ni soro ena veisiga. Ni ra vakaitavitaki ira na na veimatani tawa lotu ena rerevaki ni nodra vakacabora na tamata mei soro, e vu mai na nodra veivakauqeti na tevero era vakarairaitaki ira me ra kalou (**Vakarua 32:16-17; Same**

106:37), o ira na Iperiu era vakavulici ena rarama ni vale tabu ni Kalou ena solia koya me vakararawataki ka mate talega ena vukudra na tamata.

E vakadewataka tiko na Kalou na dina veivakurabuitaki ni noda vakabulai e sega ni rawa ni voli ena dua tale na vakacaboisoro eda cakava. Segga ni rawa ni da vakamarautaka na Kalou, baleta ni liu na nona lomani keda. Segga ni da gadreva me da vakauqeti koya ena noda caka vinaka me vakabulai keda kina, baleta sa vakadeitaka oti ni na vakabulai keda enai sau cava ga e vakacolati Vua. Ena veisaiga yadudua, ena loma ni yabaki, e cabori tikoga nai soro, me vakadeitaka e lomadra na tamata ni na vakayacora na veisorovaki kecega e gadrevi na Kalou me da bula kina. Segga ni yali ena dua na siga nai soro oqo, nona veiciqomi kei na nona veivakadeitaki na Kalou ena nona kaya, *Au sa rui lomani iko vakalevu meu vakararawataki ka vakamatei me'u sereki iko tani mai nai valavala ca kei na mate.*

Nai Soro ni Veiyabaki e volai vakamatatata ena **Vunau ni Soro 16**. Enai otioti ni siga ni vakacaboisoro e yaco tiko ena loma taucoko ni yabaki, sa mai yacova nai otioti ni vakatakarakara na kenai cavacava. E vakatokai na soqo oqo me, **Yom Kippur**, na **Siga ni Veilewai**. Ena siga namaka oqo, e dua na veiqaravi e yaco ena siga oqo me vakatakarakaratata nai otioti ni wali ki na leqa ni valavala ca—sa yaco na veivinakati ni sa vakaoti vakadua nai valavala ca. ni ra sota kece na Isireli ena mata ni vale tabu, e kau yani vua na Bete Levu e rua na me. Dua me “nona na Kalou” kei na me tale ka dua me “nei Asesela”, ena vosa vaka-Iperiu. E vakamatei na me e nona na Kalou, e dusia tale na veisorovaki nei Karisito ena kauveilatai, na gaunisala duadua eda vakabulai kina. E tukuna tale na Kalou, *Oi Au—segga ni o iko! Au na cakava nai soro mo vakabulai kina, segga ni o iko.* So na dra ni me e nona na Kalou e kau mai ki na Loqi Tabu Sara me kureitaki vakavitu enai Cabocabo ni Bulubulu e toka e rukuna nai vunau voroki ni Kalou, sa vakaraitaka nai otioti kei na veivinakati dina sa caka ena vuku ni nodrai valavala ca kecega na Isireli ka ra a vakatusa tiko mai ena loma ni yabaki taucoko enai soro ni veisiga. Na Siga ni Veilewai e vakatauvatani kei nai otioti, segga ni na veisau rawa ni veilewai oqo era na kalougata kina na tamata, kalougata ni ra sa vakabulai, kalougata ena vuku ni nodra tu vakadodonu ena mata ni Kalou.

Sa qai tabaki e ligana ruarua na Bete Levu na ulu ni bulumakau nei Asesela ka vakatusa kina na nodrai valavala ca na tamata kecega. Na me nei Asesela e segga ni vakamatei. E tuberi yani ki na “**vanua liwa**” me laki mate kina. Baleta ni segga ni nona na Kalou na me nei Asesela, ka segga talega ni vakadavei na kena dra me dua nai soro, o Asesela ena vakatakarakaratata e dua tani o koya ena colata na nai valavala ca kei na bale ni kawa tamata. O ira na Iperiu ena gauna makawa era kila ni o Asesela e vakatakarakaratata Setani, o koya ka vakatekivuna nai valavala ca ka dautemaki ira talega na tamata. Ni kua era taura dei tiko na rai oqo o ira na Jiu era vuli vinaka. Eda sa raica eke na Siga ni Veibuluti ni dusia na siga ni Veilewai, na gauna ena vakadeitaki kina na lewa ni tamata ena tau ki na tamata yadua ka na colata o Setani nai sau ni valavala ca me vaka ni nonai kaukau mai. O ira na Iperiu ena gauna malawa era vakabauta ni vakatakarakaratata Setani o Asesela, o koya na tekivuna nai valavala caka dautemaki ira talega na tamata, o ira talega na Jiu era vuli vinaka era taura dei tiko na vakanananu vata oqo me yacova ni kua. Eda raica kina na Siga ni Veibuluti e dusia tu mai kilu na Siga ni Veilewai, na gauna ena vakadeitaki kina na kisi ni tamata yadua kei na nona colata o Setani nai colacola ni valavala ca baleta ni nonai kaukau mai. Na muana e dau vakavuna na nodra domobula eso na tamata oya na vanasala ni dodonu me ra na rairai ena mataveilewai. Eda na rqaica eke e dua nai yaloyalo totoka baleta na Kalou ka segga vakadeua ni da bau vakasamataka.

Na Veilewai

E cakacakataka rawa vei keda o Joni na veilewai ka vakaraitaka talega e vica na kena vakasama bibi. Vakamuraia na nona vakamatatataka na nona vakasama me lako vata kei na kosipeli. Ena **1 Joni 3:20, 21**, e kaya vakaoqo: **“Ia kevaka sa beitaki keda na yaloda ni da sa ca sa uasivi cake e na yaloda na Kalou, a sa kila na ka kecega. Oi kemudou sa lomani, kevaka sa segga ni beitaki keda na yaloda ni da sa ca, eda sa qai doudou rawa vua na Kalou”** (1 Joni 3:20, 21). Matai, e vinakata o Joni me da kila na noda dau vakasamataka na veicudruvi, eda na segga ni tarova rawa baleta ni sai koya saraga oqori na leqa e kauta mai nai valavala ca. io, na lomada e tukuna ni da na cudruvi, e ka dina taucoko. Ia sa qai kaya tale o Joni, **“sa uasivi cake e na yaloda na Kalou”**. Na loloma ni Kalou e uasivi vakalevu sara mai na veicudruvi eda kila ni na yaco mai baleta na nodai valavala ca. E kila na Kalou na veika kece baleti keda ka lomani keda tikoga. Ni da vakabauta oqo, ena kauta tani na veicudruvi e tiko e lomada, eda sa na qai **“doudou rawa vua na Kalou”**.

Ena wase e va, sa qai vakamacalataka o Joni na kena vakasama:

O koya yadua ena vakatusa ni sa Luve ni Kalou ko Jisu, sa tiko sara na Kalou vei koya, ia sa tiko ko koya vua na Kalou. Ia eda sa kila ka vakadinata na loloma ni Kalou vei keda. Sa loloma na Kalou; ia ko koya sa dautiko kei na loloma sa dautiko vata kei na Kalou, a sa tiko na Kalou e lomana. E na ka oqo sa yaco kina me levu sara na loloma vei keda, ni da sa tautauvata kaya, ni da sa tiko e vuravura oqo, me da doudou kina e na siga ni lewa. Sa sega ni tu vata na rere kei na loloma; ia sa biuta tani na rere na loloma levu sara; ni sa tiko vata na rere kei na yaluma. Ia ko koya sa rere, sa sega ni levu sara na nona loloma. Eda sa lomani koya, e na vuku ni sa taumada na nona loloma vei keda. **(1 Joni 4:15-19)**

Sa dua nai yaloyalo totoka!

Eda sa na doudou ena Siga ni Veilewai—Sega ni rere!

Rawa vakacava?

Na ka e vakavulica vei keda o Koni sa rui ka bibi dina ena noda kila na ka dina baleta na veilewai. E gadreva me da kila ena gauna ga sa yavutaki kina na bula ena loloma ni Kalou—ni da “kila ka vakadinata na loloma ni Kalou e solia ena vukuda”—eda sa na “*doudou kina e na siga ni lewa*”. Na loloma ni Kalou e “**biuta tani na rere**” mai lomada ka vakatawana kece na vanua kece e tiko kina na rarawa ni lomada. Au na sega ni curu ki na veilewai ena noqu caka dodonu, na noqu vakararavi vakatabakidua ga ki na Nona. Oqo na ka vuni ni Loqi Tabu Sara, na dina eda taleitaka me baleta na Siga ni Veibuluti. Ni da curuma yani na vale tabu sara e loma, na vanua ni veilewai, eda raica na vunau ni Kalou, nai vakarau ni cakacaka dodonu ena siga ni veilewai, sa ubi koto enai dabedabe ni bulubulu sa ubi koto ena dra. Enai vakatakarakara oqori, e ologi koto kina na dina vakaitamera me baleti “Karisito na Noda Yalododonu”. Na vunau e dusia na nodai valavala ca ka beitaki keda talega ena noda lewa eloma sa saumi ena loloma ni Kalou. E bula o Jisu ena bula ni cakacaka dodonu, ka okati au talega na Kalou ni’u caka dodonu ena Vukuna.

E mate o Jisu ena vukuqu, e dave nona dra ena vukuqu, e vakaraitaka na cecere ni Nona loloma mai na noqui valavala ca kei na veibeitaki ni noqu vakasama. E kaya kina vakaoqo o Paula: **“ni sa uasivi mai nai valavala ca sa qai uasivi cake vakalevu sara na loloma” (Roma 5:20).** Dua na vakanananu totoka!

Ia mai na rarama ni loloma ni Kalou, e tiko e dua na ka vakarerevaki ka dua talega naqi vakasala. E tukuna o Jemesa ni dua na sala e rawa ni veisaqasaqa kei na loloma ni Kalou vei keda ena gauna ni veilewai, kei na noda sega ni vosoti ira na tanai: **“Ni na lewai ka sega ni lomani, ko koya sa sega ni ia na loloma; ia na dauloloma sa rawa na veilewai” (Jemesa 2:13).** *Ke dau noqui valavala me’u cudruvi ira na tani ena vuku ni nodrai valavala ca, au sa vakaraitaka tiko ni’u se sega tikoga ni ciqoma na loloma ni Kalou vei au ena vuku ni noqui valavala ca.* na loloma ni Kalou e tu me baleti au ena gauna ni veilewai, ia ena dredre me’u raica kevaka au sogota na mataqu me’u kakua ni raica ni’u sega ni lomani ira na tani. Ena ka kaukauwa au dau cakava vei ira na tamata, au sa tara tiko e lomaqu kei na yaloqu na bai ka na sega ni rawa kina vei au me’u raica na loloma ni Kalou vei au. Na noda cudruvi ira na tani ena nodra cala e bulia e dua na sala qiqo e lomada me kakua ni da raica rawa na loloma ni Kalou se ciqoma. Sa qai matata sara, ni tiko vei keda na yalo ni vakalelewa ena vukudra na tani, sa dua dina na ka rerevaki dina e rawa ni cakava e dua na tamata.

Na ka dina me baleta na veilewai e dua tiko na kaci me’u ciqoma ka wasea na loloma. Oya na ka e yaco kina nai tukutuku oqo mei tukutuku vinaka, vakavo, ke’u sa digitka meu bula ni’u cudruvi ira na tani. Cava mo muria kina na sala oqori? Dua na gaunisala e veivakabulai sa laiva tu mai o Jisu vei keda:

Ena katuba ni nona veisureti loloma, ki nai cabocabo ni soro, na vanua eda ciqoma kina na veivosoti dina ena vuku ni nodai valavala ca kecega, eda gole yani vaka ki na beseni vuluvulu me da savai ka vakasavasavataki mai na veibeitaki ni noda vakasama, ki na Loqi Tabu, me kana mai na madrai ni bula, me da bula ka vakararamataki ena rarama ni nona vinaka na Kalou e drodro maivei Karisito Jisu, ka da laveta na noda masu vua na Kalou kei na boivinaka ni caka dodonu i Karisito, ka da toso sara yani enai otioti ni gauna ki na Loqi Tabu Sara me da lewai enai vunau ni Kalou ena nona veivakadonui tawamudu kei na kena volai e lomada na Nonai vunau ni loloma.

Lako mai! Me da mai lako vata kei Koya enai lakolako sa vakarautaka oti tu e matada na Kalou dauloloma.

Ka Ono ni siga:

MATE KEI ELI

Loloma E Nanumi Koya Ga

Na veiulutaga ni Masumasu oqo, eda cowiritaka tiko na vale tabu ni ka dina, eda raica mai na vica na katuba leka ni vakavuvuli ka kovuta tiko nai vakavuvuli e taurivaki tiko ena Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaruva Mai. Na ka eda kunea mai na veika eda veitalanoa kina aya ni dina ni vakavuvuli vakaivolatabu yadua era dusia vakadua e dua na Dina levu ni loloma ni Kalou e vakasulumi vei Karisito Jisu. Nai vakavuvuli dina vakaivolatabu e vaka tiko e dua na vakadodorairai e vakaraitaka vakamatata vei keda nai tovo ni Kalou, na loloma e soli koya vakataki koya. E biuta vata na vakasama kece enai Vola Tabu o Ellen White me vakaoqo “nai vola e sereka nai tovo ni Kalou” (*Signs of the Times*, March 3, 1898). Ni tauri dei na rai oqo kei na Vosa ni Kalou, e tukuna talega ena vuku ni tukutuku ni Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaruva Mai, ni “vakatakilai kina na na Nonai tovo loloma” (*Christ’s Object Lessons*, p. 415). Na bibi ni dua nai vakavuvuli e koto ena kaukauwa ni rawa vua me vakadewataka e dua na ka me baleta na Kalou, e mataqali Kalou vakacava o koya. Dua tale na dina e veisaqasaqa kei na yavu oqo “sa loloma na Kalou” (1 Joni 4:8) sa vakadinadinataki koya vakaikoya ni veisaqasaqa.

Raica na nona vakamacalataka o Ellen White na vakasama levu ni vuli Vola Tabu: **“Mo vakasaqaqara enai Vola Tabu; baleta ni tukuni Jisu vei iko. Ni ko wilika nai Vola Tabu, o na kunea na veitovo e vaka nai tovo nei Jisu. Ena yaco mo domoni koya na Tamata mai Kalivari, ena nomu veicavuikalawa kecega, sa na rawa mo kaya ki vuravura, ‘Na nona sala sa sala vinaka kecega, kei naa nona gaunisala e veivakacegui.’” (Life Sketches, p. 293).**

E kaya o koya me da vulica nai Vola Tabu!

Cava na vuna?

Baleta ni vakaraitaka na cakacaka mana e veivakayararataki nei Jisu!

Cava ena yaco vei iko ni ko sotavi Jisu enai Vola Tabu?

O na domoni koya ka lomani koya!

Na leqa, eda dau vulica wasoma nai Vola Tabu ka vunau maikina ka sega vakadua ni laurai kina o Jisu, e dua na ka me matata vakavinaka vei keda, sai koya oqo: sega ni dua ga na tiki ni nodai tukutuku. O *Jisu na nodai tukutuku taucoko*. Ni yacovi nai vakatagedegede me sa sega o koya, eda sega ni vunautaka na “ka dina”, veitalia ga na ka eda nanuma me baleti keda. Dua na kenai vakaraitaki oya na nodai vakavuvuli me baleta na ka e yaco vua e dua na tamata mate, dua na dina vakaiivolatabu e tiko kina e levu sara na ka me vakaraitaka na loloma veibakurabuitaki ni Kalou ena bula nei Karisito. Ka ni rarawa, ni sa dau vakalailaitaka sobu ka vakayagataki kina e vuqa na veitiki ni Vola Tabu me veiletitaki me rawa ni da vakadinadinataka kina ni sega ni kila e dua na ka na tamata ena gauna e mate kina ka qaqa mai na veileti ni sega ni dua e lako vakadodonu ki lomalagi se ki eli. Me matata: e bibi na tiki ni yaloyaloya oya, ia na *cava* sa rui bibi kina? Me vakadinadinataka ga ni o ira na mate era sa mate? Segal! E bibi baleta na dina mai nai Vola Tabu me baleta na mate e dolava e dua na katuba leka me da kila nai tuvaki dina ni bula nei Karisito ena nona vakararawataki ka vakamatei e Kalivari, ka rawa talega ni na vakaraitaka nai tuvaki dina ni loloma ni Kalou ena kena matata vakaoti. Me da raica sara yani na ulutaga oqo ka tovolea me da kila na veika eda kunea kina.

Na Mate Vakaiivolatabu

Nai matai ni ka e gadrevi me da kila baleta na mate aya e vakavulica vei keda nai Vola Tabuni rua na mataqali mate. Enai vola ni Vakatakila, e tukuna vei keda ni tiko e dua na ka e vakatokai, “nai karua ni mate” (*Vakatakila 2:11; 20:6, 14; 21:8*). Sa rawa ni da raica mai na vosa oqo ni dua tiko nai karua ni mate ka dodonu me tiko talega nai matai ni mate. Ena *Maciu 10:28* e vakamacalataka o Jisu na ka erau duidui kina na rua: “kakua ni rerevaki ira era sa vakamatea na yago, a ra sega ni rawata me ra vakamatea na yalo; ia dou rerevaki koya ga sa rawata me vakarusa na yalo kei na yago talega mai eli.” Nai matai ni mate sai koya na kena vakamatei na yago. Oqo na mate eda mate kece kina, na kena eda kila vakavinaka na kawa tamata. Vei keda na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakarua Mai eda kila nai matai ni mate e vakavuna na nona sega kila e dua na ka, e vaka na moce. Ni mate e dua enai matai ni mate, e sega ni lako vakadodonu na tamata mate ki lomalagi se ki eli. Ia, e sega ni se koya oqo nai talanoa taucoko, baleta ni mate e dua enai matai ni mate, e sega ni koya oqo na nonai cavacava se tinitini na tamata oya. Mai nai matai ni mate, e dua tiko na tu cake tale mai na mate, vei koya ena vakabulai kei koya ena sega ni vakabulai. Oqo na ka e tukuna o Jisu: “*ni sa lako mai na gauna era na rogoca kina na domona ko ira kecega e nai bulubulu, a ra na lako maikina; ko ira sai valavala vinaka, era na tu cake tale me ra bula; ia ko ira sai valavala ca, era na tu cake tale me ra cudruvi*” (*Joni 5:28, 29*). Sa kenai balebale ni o ira na tamata era mate enai matai ni mate era na tu cake taqle, ka dua tiko na vuna e rawa kina ni ra tu cake kina mai na mate. Na vuna aya ni mate na tamata enai matai ni mate, na Kalou e maroroya eso na ka baleta nai vakarau ni bula e laurai vua kei na nonai tovo na tamata ko ya, dina ga ni sega ni kila e dua na ka na yago oya, sega ni qai yavala nonai cegu. Nai Vola Tabu e tukuna vakaoqo: “*Sa na qai lesu na kuvu-niqele me qele tale me vaka eliu: ia na yalo ena lesu tale vua na Kalou ko koya ka sa solia*” (*Dauvunau 12:7*). Na “*kuvu ni soso*” e vakaibalebaletaki ki na yago, o koya ena suka lesu ki na qele, na ka ga ka buli mai kina, ni oti nai matai ni mate. Na “*yalo*” e lesu vua na Kalou sai koya na veitiki ni nona bula kece e e rawa ni rairai, nona vakasama, vakarau ni yalona, ka e dau vakavuna me cakava na veika e via cakava—veika kece e kilai tani kina kei na nonai tovo. Na “*yalo*” e “*lesu*” tale vua na Kalou ena gauna e mate kina enai matai ni mate, na Kalou e maroroya ena gauna e sega ni vakila tu kina e dua na ka me waraka na tu cake tale, na gauna ena bulia vou tale kina na Kalou, na yagona kei na yalona, na gauna sa na vakila kina o koya ni sa vakasukai lesu tale vua na bula. E vakamacalataka vakaoqo o Ellen White:

“Na veika eda kilai tani kina e na vakabulai tale ena gauna ni tu cake tale, dina beka ga ni na sega ni tiko kina na veigacagaca tale eso ka lako ki nai bulubulu. Na cakacaka ni Kalou e totoka ka veivakurabuitaki vei keda na tamata. Na yalo, nai tovo ni tamata, e suka tale vua na Kalou, me laki maroroi tale maikea. Ena gauna ni tu cake tale, na tamata yadua ena tikoga vua na nonai tovo. Na Kalou ena nona gauna ga ena

kaciva na tamata mate, me solia lesu tale nai cegu ni bula, ka vakarota me bula na sui mamaca” (Heaven, p. 40).

E vaka na kena kau tani na mona ni komupiuta, o koya e maroroi kece tu kina nai tukutuku yaga yaga kece e vakaskumana ka biuta vata na kenai taukei, ka biuti ira ena dua na vatavata ena dua na gauna lekaleka, emuri ena biuta vata kece tale ki na dua na komupiuta vou. Ni mate e dua na tamata enai matai ni mate, na yago ena rusa e loma ni qele, na Kalou ena maroroya na veika yaga ena nona bula na tamata me yacova na tu cake tale. Ena gauna ko ya, na tamata yadua ena sotava e dua vei rau nai cavacava: me soli vua nai solisoli ni tawa mate rawa se me yacovi koya tale nai karua ni mate.

Na cava nai karua ni mate? Na cava oya? E yaco vakacava?

Me da lesu tale mada ki na *Maciu 10:28*, na gauna e veidutaitaka kina o Jisu nai matai kei nai karua ni mate: *“kaku ni rerevaki ira era sa vakamatea na yago, a ra sega ni rawata me ra vakamatea na yalo; ia dou rerevaki koya ga sa rawata me vakarusa na yalo kei na yago talega mai eli.”* Na vosa e vakayagataki ena *“yalo” oya na psyche ena vosa va-Kiriki*. E vakaibalebaletaki ki na vakasama kei na veika kece e tiko kina, na ka eda a tukuna tiko mai liu: na nonai tovo se na veika kece e kilai tani kina e dua na tamata. Ni vakamatei ga na yago enai matai ni mate, se na veika e buli maikina na tamata, nai karua ni mate sa na mai vakarusai kina vakadua na yago ni tamata kei na yalona me kaku ni qai bula tale. Oya nai otioti ni ka ena yaco vua na tamata ca, me *“yaco me vaka era a sega ga” (Opetaiia 16)*.

Na tikina bibi me da kila, ena yaco vakacava nai karua ni mate kei na ka e vakavuna me yaco. E solia o Jisu e dua nai vakamatakilakila matata sara ena *Joni 5:29*. E bula tale na tamata ca mai nai matai ni mate ena ka e tukuna ni *“tu cake tale me ra cudruvi”*. Na veicudruvi e dau yaco ena vakasama. E yaco ena gauna e e sotava dina kina na tamata na veibeitaki ni lomana ni vakacacana na veiwekani na ka e cakava. Ni ra tu cake na tamata ca, era na sega ni na vakarusai ga na yagona enai karua ni gauna. Era na tauca nai sau taucoko ni veika kece era cakava ena nodra bula, na nodra sega ni dau tarova nai vakavuvuli e veisaqasaqa kei na rarama ni veisorovaki loloma e cakava na Kalou ena vukudra. Na *Vakatakila 20* e vakamacalataka sara vakavinaka na ka e yaco:

“Ia, ka’u a raica e dua nai tikitiko-vakaturaga e levu ka vulavula, kei koya talega sa tiko kina, a sa dro tani mai vua ko vuravura kei lomalagi; a sa sega na vanua e kune me rau tiko kina. Ia ka’u a raici ira era a mate, na tamata lalai kei na turaga, era sa tu e na mata ni Kalou; a sa tevuki nai vola eso: e dua tani tale nai vola sa tevuki, ai vola ni bula: ia na mate era sa lewai mai na ka sa volai e nai vola, me vaka na nodra i valavala. Ia na wasawasa sa soli ira na mate era sa tiko kina, o mate talega kei bulu erau sa soli ira na mate era sa tiko kina; a sa lewai ko ira na tamata yadua me vaka na nodra i valavala. Ia ko mate kei bulu talega erau sa biu ruarua ki na drano bukawaqa. Sai koya oqo nai karua ni mate, io na drano bukawaqa. Ia sa biu ki na drano bukawaqa ko koya yadua sa sega ni volai e nai vola ni bula.” (Vakatakila 20:11-15)

Dua dina nai tukutuku sega ni marautaki enai Vola Tabu, baleta ni vakamacalataka nai otioti ni nodra vakarusai na tamata ca, ira yadua, o ira na tamata ka lomani ira vakalevu na Kalou; o ira yadua ka soli vei ira nai solisoli ni bula tawamudu ena vukui Karisito; o ira yadua era biliga tani ena veisiga na loloma ni Kalou me ra vakarusai tawamudu kina. Na ka eda via raica ena wase ni vola oqo na ka ena yaco vei ira na tamata ca enai karua ni tu cake tale. **E va na ka ena yaco vei ira e soli mai me da raica:**

1. Nai karua ni mate, e tekivu ena na kena laurai taucoko nai yaloyalo ni Kalou kaukauwa, dabe tiko *“tikotiko vakaturaga levu ka vulavula”* ka tuvai tu e *“matana”* na veika rerevaki e kurabui vakalevu sara kina ko Koya ena veika kece e yaco. E vakatoka na veika e yaco o Paula *“na cudru ki na siga ni cudruvi, ena vakaraitaki kina na lewa dodonu ni Kalou” (Roma 2:5)*. E basika na cudru ena veika e vakaraitaki. E tekivi na veika e vakaraitaki maivua na Kalou ka vaka me ra lialiaci kina o ira era raica.
2. Ni ra tu e mata ni Kalou o ira na tamata ca, e *“sega ni kune e dua na nodra tikina”*. Oqo nai tukutuku sega ni taleitaki duadua ena ka era vola tukutukutaka na tamata. Nai karua ni mate sai koya na tu duadua e dua ka sega ni dua me vukei koya, e titobu na nona vakila ni sega ni wili ena dua na ka. E tu ena mata ni tikitiko vakaturaga ni Kalou na tamata ca la dagava cake tu na nonai serau, era sa qai kila vakamatata ni ra sega ni duavata kei na matanitu ni Kalou ka sega talega ni *“dua na nodra tikina”* e kea. O ira era sega ni veisau rawa mai na nodra nanumi ira vakataki ira, e sega ni yaga ena vuravura e veiliutaki kina e

dua e sega ni nanumi koya vakaikoya. Sega ni rawa ni ra bula vata se veivukei kei ira nai kumukumu tamata era bula ena vukudra na tani. E sega madaga ni ra vakasamataka rawa e dua na vanua vakaoqo. . They can't even comprehend such a society. Na suka kei na drodro ni soli ka kei na ka era ciqoma lesu e sega ni yacova rawa nodra vakasama me ra vakaitavi kina se me ra taleitaka. Nai valavala ca sa vakamavoataka na lomadra, sa vakalala mai lomadra na kaukauwa me ra loloma. Sa luvata tani na veisaqasaqa na ka e dau vakauqeti na yalo. Na lomakocokoco sa vageavutaki mai vua na tamata na nona dau vakila e lomana na veika e yaco voliti koya.

Nai karua ni mate ena saqati ira na tamata ca ka sega dina ni dua na ka me ra vakanuini kina, baleta ni sega ni vakaibalebale na bula ni da tawase tani maivei Koya ka solia. Era na vakila na nodra tu taudua, baleta ni sega ni sega ni taucoko na veiwekani ni yali o Koya e dodonu me da veivolekati kaya. Eda na vakila na noda tawayaga baleta ni sega o Koya ka bulia ka vakataucokotaki ni buli keda me da veiucui kei Koya. *Ni da bula me baleti keda ga ena liutaki keda me da cati keda vakai keda.* Na bula ni nanumi koya vakai koya, ni tawasei koya btani maivei na kena vo, e butakoca maivei keda na rai kei nai vakarau ni yalo e yaganme da solia ka ciqoma na loloma. Ena dua na vuravura e tiko kina nai vakavuvuli ni lomani koya vakai koya, “e sega ni kune e dua na tikina me nodra”. E bikai na lomadra ena nodra veivutuni kei na nodra cati ira vakai ira ka ra vakila ni ra tu taudua ka sega ni dua me totaki ira.

3. Ni ra tu ena mata ni Kalou na tamata ca, e “dolavi” nai “vola” me ra “lewai mai na ka sa volai e nai vola, me vaka na nodra i valavala”. E tau vei ira nai sau me veirauti vakavinaka kei nai valavala ca era cakava kei na veibeitaki kece ni nodra lewa eloma e suka lesu tale mai ki na nodra vakasama ena kena matata taucoko. Oqo na ka e tukuna o Jisu ni ra tu cake tale me ra “cudruvi”. Na veika kece era cakava me baleti ira e lesu tale mai na nodra vakasama. Nai karua ni mate, rau sa mai veisotari na tamata kei nai valavala vakasisila e cakava, ka sega vakadua ni yavalata na loloma ni Kalou. Nai valavala ca, o koya e vakayacori, e dua na ka dina e bula voli e lomada. E dua nai vola tukutuku e lomada, ka rawa ni na wali ni yaco na veivosoti se na veika rarawa. Na veivosoti e rawati ni da ciqoma na loloma ni Kalou e dauveivosoti. Ke sega na veivosoti, sa tu talega na rawarawa, ia e vakatau vei keda se o cei eda digitaka, oya na vuna e rawa ga kina vua na Kalou me ia na veivosoti vei ira era gumatua en Vukuna na veika rarawa e vu mai nai valavala ca.

Na tara bi ni vakarerevaki ni veicudruvi e buturaka sobu kece na veika bibi ka yaga ena bula. Eda valavala ca na tamata kecega. Oya na vuna eda sotava kece kina na veicudruvi. Na veicudruvi oya, ena vakamadualaki ira era sega ni via raica na veivakabulai ni Kalou ena nona loloma e veivosoti. Ni da vakananuma na loloma ni Kalou kei na nona veiciqomi, sai koya duaduaga na kaukauwa me rawa ni vakamalumalumutaka na kaukauwa ni valavala ca ka tarovi koya talega me kakua ni vakarusa na bula. Me rawa ni da kila nai balebale ni ka e tukuna nai Vola Tabu ni sa, “sa tevuki nai vola... ia na mate era sa lewai,” tovolea mo vakasamataka kevaka me vakaraitaki vakamatata tale vei iko nai valavala yadua o vakayacora—na veivakanananu cala yadua, na vakarau ni yalomu kei na ka ko cakava. Na duka matailalai me ra basika vata ga mai ena gua na gauna, drau sa veiwanonovi tu ka sega ni na drotaki bula rawa. Me kuria oya, nai yaloyalo veivakurabuitaki ni loloma sa sega ni qai kume. Sega tale na vakanananu ni veivosoti. Sega na veiciqomi. Sega tale ni dua nai yaloyalo ni dua na Kalou daulomasoli o koya e tu vakarau ena veigauna kecega me ia na veivosoti ena vuku ni valavala ca kecega. Ena vakaevi na gauna oya vei iko? Au kila ena vakaevi veu au. E sega na vosa vinaka me vakamacalataka na ka vakadomobula oqo. Na vuna duadua e sega ni rawa kina vei keda me da sotava vakacaca levu ena cakava vei keda na veibeitaki ni lomada, oya nai tuvatuva ni nona veivakabulai, e tauyavu ka cakacaka kina na Kalou loloma Dauveibuli, e tara cake e dua nai lati ni loloma ena noda vakasama na tamata me rawa ni vakasavasavataki keda ka maroroi keda talega mai na kaukauwa ni vakacaca e cakava nai valavala ca.

4. Ni ra sotava oti na tamata ca nai tukutuku kece ni nodra bula me vaka e volai enai vola, ka sotava talega nai sau taucoko ni nodrai valavala kei na veibeitaki ni nodra lewqa eloma, era sa na qai vakarusai vakadua ena bukawaqa. Enai Vola Tabu taucoko, e dau veiwekanitaki na Kalou kei na bukawaqa.

Rau sota o Mosese kei na Kalou ena dua na vunika kama (**Lako Yani 3:2**).

- E vakatokai na vunau ni Kalou na **“vunau bukawaqa”** (**Vakarua 33:2 - NJKV**).
- Nai **“serau”** i Jiova e kainaki ni vaka na **“bukawaqa sa caucaudre”** (**Lako Yani 24:17**).
- E serauna nai tikotiko ni Kalou na yameyame ni bukawaqa ka drodro maikina na uciwai bukawaqa (**Taniela 7:9, 10**).
- Na loloma ni Kalou e vaka na yameyame ni bukawaqa (**Sere i Solomoni 8:6, NASB**).
- E vola vakaoqo o Paula, **“ni sa bukawaqa caucaudre na noda Kalou”** (**Iperiu 12:29**).

Na ka kece baleta na Kalou e vakamacalataki ni vaka na yameyame ni bukawaqa ena dua ga na vuna: baleta ga na na Nona loloma e guilecavi Koya vakai koya ni tu ka veisaqasaqa ena veika kece e vakatokai na loloma. Na veika baleti koya na Kalou, na ka e kilai tani kina ko koya, na tamata e lomani koya vakataki koya ena sega ni na curu ki na nonai serau kevaka e sega ni bulataka ena nodra vakasama kei nai vakarau ni yalodra ka sega ni vakamatea na veika kece e kauta maivua na madua. E lako vakadodonu ki na leqa oqo o Ellen White ena nona vola:

Na Vosa ni Kalou vei ira na Isireli e vakaoqo, **“Ia ka’u na tarai iko mada, ka sava tani laivi na nomu de ni kaukamea, ka kauta tani kecega na nomu ca”** (**Aisea 4:4; 1:25**). Nai valavala ca, ena vanua cava ga e laurai kina, **“Ni sa bukawaqa caucaudre na noda Kalou”** (**Iperiu 12:29**). **O ira kece era vakamalalumutaki ira ira ni na Nona kaukauwa na Yalo Tabu ena vakama nai valavala ca oya. Ia ke ra kuria tikoga na tamata nai valavala ca, era sa na laurai me vaka na tamata ca. nai serau ni Kalou, o koya e dau vakarusa nai valavala ca, sa na dodonu me vakarusai ira.** (*The Desire of Ages, p. 107*)

Era a buli na tamata me ra yalosavasava ka rawa ni ra bula enai serau ni Kalou ena vakacegu kei na marau (**Vakatekivu 1-2**). Ena gauna sa curu maikina nai valavala ca ki na noda vakasama, na ka ga eda vakila ni da tu enai serau ni Kalou oya ni vakararawataki keda tiko na noda madua (**Vakatekivu 3:7-10**). E vakamacalataka na Kalou vei Mosese, **“E dredre mo raica na mataqu: ni sa sega na tamata me raici au, ka bula”** (**Lako Yani 33:20**). Sega ni tukuni eke, **“Kevaka o na raici Au, au na vakamatei iko,”** ia e vakaoqo, **“Ke ko na raici Au, o na mate baleta ni sega ni tautauvata na noqu yalosavasava kei na nomu bula i valavala ca.”** sega ni na bula rawa nai valavala ca enai serau ni Kalou. Ia kevaka me lade sara ki nai tinitini ni talanoa, e kaya nai Vola Tabu ena vukudra na vakabulai: **“era na raica na matana, ka na volai e na yadredra na yacana”** (**Vakatakila 22:4**). Ena kaukauwa ni loloma ni Kalou, e vakabulai tale na yalosavasava **“ena yadredra”**, ena nodra vakasama. Sa na rawa vua na tamata vakabulai me ra bula enai serau ni Kalou ka sega ni yaco vua na madua. E sega ni vakakina vei ira na tamata ca. nai Vola Tabu e tukuna vei keda ni tamata kece, na tamata caka dodonu kei ira na tamata ca, era na tini kecega enai serau ni Kalou, ia erau na sega ni sotava ruarua na bukawaqa. O koya e vakalesui vua na yalosavasava ena curu ki nai serau ni Kalou ka tiko vakacegu kina, vua na tamata ca, nai serau ni Kalou ena vaka **“na yameyame ni bukawaqa.”** Ena nona vakamacalataka o Ellen White na nodra vakarusai na tamata ca, e kaya vakaoqo:

Sega ni cakacaka ni kaukauwa ni vakatulewa e tu vua na Kalou. O ira era sega ni ciqoma na nona loloma era tamusukqa na ka era kaqburaka. Na Kalou nai mata-ni-wai ni bula; ni dua e digitaka na veiqaravi ni valavala ca, sa tawasei koya tani maivua na Kalou, sa tagutuvi koya tani mai na bula. Sa **“tawasei tani mai na bula r ti vua na Kalou”**. E kaya o Jisu, **“Ko ira kecega era cati au, era sa vinakata na mate”** (**Efeso 4:18; Vakaibalebale 8:36**). **E solia vei ira na Kalou na gauna me rawa ni ra vakavinakataka kina na nodrai tovo ka ra vakaraitaka na veika era tutaka. Ni rawati, era na rawata nai sau ni ka era digitaka. Ena bula ni veisaqasaq, o Setani kei ira kece era duavata kei koya era sa gole tani maivua na Kalou, na nonai serau vei ira sa vaka na yameyame ni bukawaqa. Nai serau nei Koya e dauloloma sa na vakarusai ira.** (*The Desire of Ages, p. 764*)

Na ka eda se qai kunea ga oqo, oya saraga nai tuvaki dina kei eli. E tautauvata o eli kei nai karua ni mate. Na ka eda dikeva nai tuvaki dina kei Eli. Ko Eli e tautauvata kei nai karua ni mate. E sega livi ira na tamata ca na

Kalou me ra vakararawataki tawamudu ena yameyame ni buka waqa ena dua na vanua ena boto ni vuravura se dua na vanua lala. Era na tu cake tale mai me ra sotava na veika e volai tukutukutali me baleta nodra bula ena dua ga na gauna, ena sa na qai yali kina vakadua, era sa na qai **“yaco me vaka era a sega ga”** (*Opetaia 16*). Oqo na ka veivakurabuitaki duadua: sega ni dua na tamata me na sotava nai karua ni mate, o Jisu sa sotava oti ena vukuda kecega—ka qaqa talega maikina. O koya duaduaga sa tovolea oti ena vukuda kecega, o koya duadua talega e sega ni vesuki koya baleta ni o koya duaduaga e sega nonai valavala ca.

O, Sa Dua Na Loloma!

Ni matata vei keda na veika baleta nai karua ni mate ni duatani mai nai matai ni mate, eda sa na tu vakarau me da raica na ka e gumatua kina o Karisito ena vukuda ena mosi e yaco vua mai Kecisemani kei na nona mate ena kauveilatai. Nai matai kei nai karua ni mate sai sau ni valavala ca, nai matai ena dua na gauna lekaleka ga, e yaco ni sotavi na veika vakayago, me vaka na tauvimate, vakacalaka, se yabaki bibi. Nai karua ni mate, e sega ni yaco kina e dua ka vakayago se vakamatei ira na kaukauwa ni veibeitaki ni lomadra. Nai matai ni mate, e sega dina ni mate. E vakatoka o Jisu me moce. Vakananuma mada, na goneyalewa ka vakabula o Jisu mai na mate. Ni yaco yani ki na nodratou vale na goneyalewa, ni oti na nona kerei me lako ka vakabulai koya, e kaya o Jisu vei ira era tagicaki koya, **“Kakua ni tagi; sa sega ni ciba ko koya, sa moce ga”** (*Luke 8:52*). E sega ni tukuna ga o Jisu ni moce na goneyalewa, e tosoya vakalailai kiliu na veitalanoa. “Sa sega ni ciba ko koya.” E tukuna saraga vakamatata o koya. Era sega ni kila nai balebale ni nona vosa, **“A ra sa dredrevaki koya, ni ra sa kila sa ciba ko koya”** (*Luke 8:53*), e sega ni leqa o Jisu ena nona dikeva na nodrai tukutuku. E kila o Koya ni sa mate na goneyalewa ena vakasama ni matai ni mate, ia e kila o Koya ni sega ni koya oqo na kenai otioti, na vakasama ni karua ni mate. Me rawa ni vakamatatataka na nonai tukutuku, e lako yani vua na goneyalewa ka vakayadrati koya mai nai matai ni mate, na moce.

Ni tukuna nai Vola Tabu **“nai sau ni valavala ca na mate”** (*Roma 6:23*), e sega ni vakaibalebaletaki ki nai matai ni mate. Ni tukuna nai Vola Tabu ena vukui Jisu **“ni sa mate na Karisito e na vuku ni nodai valavala ca”** (*1 Korinica 15:3*) kei na nona lako ki na kauveilatai me rawa Vua **“me sa mate ko koya e na vuku ni tamata kecega”** (*Iperiu 2:9*), e sega ni vakaibalebale ki nai matai ni mate. Nai sau ni valavala ca sai koya nai karua ni mate. E kenai balebale ga ni rawa ga vei Jisu me vakabulai keda mai na ka e a vosota ena vukuda ka qaqa talega maikina. Ke yaco ga vei Jisu nai matai ni mate, ena rawa ga vua me vakabulai keda mai nai matai ni mate, ena da sotava tikoga nai karua ni mate. Ia, nai tukutuku veivakurabuitaki, oya ni sotava o Jisu na vakadomobula ni karua ni mate. Vakamuraia vakamalua na nodratou curuma yani o Jisu kei iratou nona tisaipeli na Were o Kecisemani. Veivakurabuitaki na ka e vakarau yaco.

Dua tale na ka veivakurabuitaki levu sara ena vakarau yaco. Nai vola ni ukutuku ni veigauna sa na vakarau yaco ena dua bulu na vanua, na veika e sotavi ena veisiga kei na veika e dau yaco era vakusakusataki kece mai. Ena gauna lekaleka mai oqo, ena na sarava nai vakatagedegede cecere duadua ni loloma ni Kalou ena tevuki ena rarawa kei na mate nei Jisu. Sa na veisautaka na vuravura taucoko, ka na sega ni o koyakoya tikoga.

Sarava.

E tatavaitia nai lakolako nei Jisu ena bibi ni dua nai colacola e sega ni laurai. Era raica na tisaipeli ni dua na leqa e yaco. E vakamacalataka o Jisu na ka e yaco tiko vua: **“Sa rarawa vakalevu na yaloqu, me vaka kau na mate”** (*Maciu 26:38*). E dolava noda vakasama o Jisu ena nona vakaraitaka na ka rarawa ena lako curuma. Raica na nona vakayagataka na vosa vata ga ka tukuna eliu me vakamacalataka kina nai karua ni mate ni duatani mai nai matai ni mate. : **“Ia dou kakua ni rerevaki ira era sa vakamatea na yago, a ra sega ni rawata me ra vakamatea na yalo; ia dou rerevaki koya ga sa rawata me vakarusa na yalo kei na yago talega mai eli.”** Na vosa “yalo” e kau mai na vosa va-Kiriki *psyche* oya saraga na vosa e vakayagataka eke o Jisu me tukuna na ka e lako curuma tiko. Mai Kecisemani, e kaya o Jisu ni ni na mate o koya enai vakatagedegede ni yalo ena nona bula. E mate mai loma ka cavaraka yani ki tuba, na mate e vakavuna na kaukauwa ni valavala ca kei na veibeitaki ni lewa eloma.

Se bera ni dua nai valavala kaukauwa me vakayacori e yagona. Ia, sa mate tiko ko koya! Se bera ni dave maivua na dra mai yagona ena cakacaka ni veivakararawataki. Ia, oqo sa tiri tiko nona dra! E kaya o Luke vei keda: **“Ia ni sa yaluma sara, sa masu vagumatua cake kina: ia na nona buno sa vaka na titiri ni dra ni sa lutu ki na**

qele” (Luke 22:44). E lako mai na dra mai na sala ni buno e yagona ka vu mai na tara bi ni lomana, na madua e kauta mai nai valavala ca sa mai colata ena vukuda. Na **Aisea 53** e solia vei keda na rarama ena veika e sotava o Jisu ena vukuda. Tikina e 6: **“Koi keda kece eda sa sese ga me vaka na sipi; eda sa dui lesu tani ki na noda sala koi keda yadua; ia ko Jiova sa vakatauca vei koya na noda caka cala kecega.”** Oti, e kaya na tikina e 10 **“Na yalona” sa caka “mei soro e na vuku ni valavala ca”.** Kenai otioti, raica na tikina e 12: **“ni sa solia oti na nona bula ki na mate: ka sa wili vata kei ira na dautalaidredre; ka sa colata ko koya na nodra i valavala ca na lewe vuqa, ia e na vukudra na dautalaidredre sa ia na veimasulaki.”**

Veivakurabuitaki dina baleta ni sotava o Jisu na butobuto ni nodai valavala ca kei na madua. E taura taucoko ka biuta ki na nona vakasama me vaka saraga ni o Koya e cala ka sega ni koi keda. Mai Kecisemani, era kauti Jisu yani ki na kauveilatai. Era vakota ki ligana nai vako kei na yavana talega. Io, era vakamavoataka na yagona. Ia, e sega ni bau vosa lesu me baleta na momosi ni yagona, kei na titobu ni rarawa e lomana sa vakavuna na mosi e yagona. Vakananuma na veitikina kece e vola o Ellen White:

Vuqa era mate mai na veivakararawataki lalai e yaco vakamalua vei ira; eso era mate ni ra vako ki na kau. E duatani vakaevei na mate nei Jisu mai vei ira oqori? E dina ni a mate ena kauveilatai, na mate vakaloloma duadua; ia eso, era mate ena Vukuna, era vakararawataki vakatautauvata, me vaka na vakararawataki ni yagona. Cava na vuna e vakadomobula kina na mate nei Jisu mai na nodra mate o ira tale eso, era soli bula ena Vukuna? Ke mosimosi dina vei Jisu na ka rarawa e sotava e yagona duaduaga, kenai balebale ni nona mate e sega sara ni mosi me vaka na nodra bole mate o ira tale eso.

Na mosi ni yago e dua sara nai wase lailai ni rarawa e sotava na luve ni Kalou. Nai valavala ca ni kai vuravura kecega e colata galugalu voli ko koya, e vakila talega na cudru nei Tamana ena nona vakararawataki nai sau ni vunau e voroki. Oqo na veika e voroka na yalona na luve ni Kalou. Na nona vunia na Tamana na matana maivei koya—nona vakila ni biuti koya na Tamana dina—e vakayalia nai nuinui. Nqa veitawasei e kauta mai nai valavala ca ena maliwa ni Kalou kei na tamata e vakilai vakalevu ka tarai Koya talega na yalosavasava na ka rarawa, na Tamata mai Kalivari. E bikai Koya na kaukauwa ni butobuto. E sega vua e dua na rarama lailai me vakararamataka na veigauna sa tu e matana. (Testimonies for the Church, Vol. 2, p. 214). Wow!

Na mosi ni yago e dua sara na tikina lailai ena mosi e yaco vua na Luve ni Kalou? E sega vua e dua na rarama lailai me vakararamataka na gauna sa tu e matana? Cava na kenai balebale? Na cava sara mada na ka dina e sotava o Jisu ena nona vakararawataki ena vukumu kei na vukuqu? E vakamacalataka o Ellen White na ka oqo ena nona kaya: “E sega ni rawa ni rai basikata nai Vakabula na katuba ni nonai bulubulu. Sega ni rawa vua nai nuinui me vakaraitaka Vua na nona lako tani mai ena qaqa mai nai bulubulu, se tukuna Vua na nona ciqoma o Tamana na nonai soro. E vakarerei koya na kaukauwa ni vakacaca ni valavala ca kei na veitawasei tawamudu ena yaco vua kei na Tamana” (The Desire of Ages, p. 753). Veivakurabuitaki! Ena dua na gauna lekaleka, ena gauna e ologa voli kina na lomana na veibeitaki ni noda lewa eloma ena vanua butobuto ke sega ni curubotea rawa, e sega ni raica rawa na bula o Jisu ena taudaku ni nonai bulubulu. Na ka veivakidroataki eke, e sega ni dua na ka me vakatautaki koya. E sega ni tao na dakuna ena lalaga ecake ni bulubulu me sega kina na dua na sala me dro tani kina. E rua na ka sa kaya oti mailiu ni bera na kauveilatai ka vakaraitaka ni sega ni dua na ka me vakatautaki koya:

“A ka oqo sa lomani au kina ko Tamaqu, niu sa solia na noqu bula, meu kauta tale. Sa sega e dua sa kovea oqo vei au, ia kau sa solia vakai au ga. Au sa rawata meu solia, ia kau sa rawata meu kauta tale. Ai vunau oqo sa solia mai vei au ko Tamaqu” (Joni 10:17, 18).

E kaya vei Pita mai Kecisemani:

“Ko sa nanuma beka e sega ni rawarawa vei au meu masuti Tamaqu, ka na solia sara mai vei au ko koya na agilose e tinikarua nai vavakoso ka mani vakacaca?” (Maciu 26:53).

Kua ni calata nai balebale ni veika kece oqori? E sotava o Jisu na mate tawamudu, ia ena vuku ni nona loloma vei iko kei au, e sega ni vakasuka maikina. Sa tu vakarau me mate tawamudu, me kakua talega ni rau duavata tale kei Tamana me rawa vua me vakabulai keda. Sa rauta me kaya o Paula ni vakamacalataka na ka e yaco mai Kalivari, **“na loloma i Karisito, o koya sa uasivi cake e na ka e kilai rawa” (Efeso 3:19).** Ena nona solia o Jisu nona bula ena kauveilatai, e vakaraitaka enai yaloyalo matata na talei ni nona loloma na Kalou ni lomani ira vakalevu na tani ka lailai na nona lomana nona bula vakataki koya. Oqo na dina e vakabauta na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai me baleta nai vakavuvuli ni mate kei eli me vaka eda dikeva tiko ena siga ni kua. Oqo na

dina e ubia na latia vei keda nai vakavuvuli lasu ni da nabula tiko ka tawamudu kei nai vakavuvuli baleta na vakararawataki tawamudu. Rawa ni dua e kaya, “Ena sega ni rawa vei Jisu me mate enai karua ni mate baleta ni tawa mudu na veivakarusa enai karua ni mate, ena sega ni dua ena tu cake tale kina.” Oqo nai tukutuku marautaki: E sega walega ni a mate o Jisu enai karua ni mate, e vakamalumalumutaka talega.

E kaya o Pita: **“ko koya sa vakatura cake na Kalou, ni sa sereka nai vau ni mate; ni sa sega ni rawa me vauci tikoga kina ko koya” (Cakacaka 2:24).** Vakasamataka na vosa e vakayagataki eke, “ni sa sega ni rawa” vei mate me vauci Jisu tikoga. Cava na vuna? Ena dua bulu na vuna: **“Sa kena bati gaga ni mate nai valavala ca: ka sa kena kaukauwa ni valavala ca na vunau” (1 Korinica 15:56).** E sega ni dua nai valavala ca nei Jisu. Mai na veitemaki levu me vakabulai koya, e tomana tikoga nona lomani keda kecega veitalia ga nai sau ena tau vei koya. Na loloma sega ni nanumi koya vakaoqo, e maroroi vinaka ena nona yalodina, me yaco sara ki Kecisemani kei Kalivari, e sala vata vakavinaka kei nai vunau ni Kalou. Ena loloma duadua, e qaqa kina o Jisu mai nai karua ni mate. Ena sega ni rawa kina ki nai karua ni mate me vauci Koya. Na nona tu cake tale mai na mate sai vakadinadina ni nona qaqa mai na nodai valavala ca, na veibeitaki ni noda lewa eloma, kei na noda mate.

E vakawai na mataqu kei na vakavinavinaka mai lomaqu ni tara na noqu bula na yaga ni veisorovaki ni noqui Vakabula. Me vakabeka oqo na levu ni non lomani au? Sai koya beka oqo nai tuvaki dina ni Kalou au qarava? O Kalivari e sauma ena domoilevu *Io!*

Kavitu ni siga:

NAI OTIOTI NI GAUNA

Loloma sega ni veiqaravi (Non-coercive Love)

Oi keda na Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaru Mai eda tamata ni vakataotioti ni gauna vakaparofisai. Matai, eda vakabauta ni kumukumu oqo ni da tiki ni veika e tukuni mai vakaparofisai e tu enai Vola Tabu. Karua, eda vakabauta ni da bula tiko enai vakataotioti ni gauna kei vuravura. Oqo na veika eda wasea me rawa ni vakauqeti ira e butobuto na ndra vakasama.

Sega ni dodonu me ra vunautaka o ira na Dauvunau na parofisai e tu enai Vola Tabu me vakarerea na tamata. Nai naki ni Kalou ena nona vakaraitaka vei keda na veika ena yaco enai otioti ni gauna sega ni dodonu me vakalomaleqataki keda, ia me vakarautaki keda, sega ni kauti keda ki tautuba, me dreti keda ki loma, sega ni vakataqayataki keda, me solia vei keda nai nuinui kei na vakacegu e lomada. Ke o saga mo dodonu vua na Kalou baleta ni sa lekaleka na gauna, au sega ni kilai koya dina na Kalou se lomani koya. Rogoca na ka e tukuna o Tevita na tui ena vuku ni ka oqo:

E dua na ka ka’u sa gadreva vei Jiova, oqori ga ka’u na segata tiko; Me’u tiko e na vale i Jiova e na veisiga kecega ni noqu bula, Me’u vakaraica na lagilagi i Jiova, ka vakatarotaro tiko e na nona vale ni soro. Ni na vunitaki au e na nona vale e na gauna ni rarawa: Ena vunitaki au e na yasana vuni e na nona vale laca: Ena vakaturi au ko koya ki na dela ni vatu. **(Same 27:4, 5)**

Sega ni vakanamata o Tevita ki na gauna ni veivakararawataki, ia ena totoka kei na talei ni tovo ni Kalou. Na rai oqo e vakadeitaka na lomana, sega ni rere, sega ni baleta na gauna ni veivakararawataki. Dua na rai vinaka baleta na gauna ni veivakararawataki. E dodonu me da tarogi keda yadua se da duavata kei Tevita ena ka e tukuna baleta na Kalou. Sega li ni vesuki keda na totoka ni nonai tovo na Kalou? Ke sega, me da biuta oqo me ka bibi duadua me da raica na nona loloma na Kalou, na kena dina kei na kena totoka. Ke sega, ena vakatubura vei keda na rere ki lomada.

Sega ni da rawata me da vakamacalataka na veika baleta nai vakataotioti ni gauna ni da vakatara na veika e yaco me sogolati Jisu. Ni da cakava, ena vakabutobutotaki nai yaloyalo levu me baleta nai vakataotioti ni gauna ka na basika e levu nai vakatakilakila lasu me rawai ira na tamata era vakasamataka vakabibi na veika e tukuni baleta na veigauna maimuri. .nai tukutuku ni veika ena yaco maimuri e tiki ni nodai tukutuku. Me vaka ga na nodai vakavuvuli kece, era na na qarava ga na nodrai tavi kei nai naki e soli ira kina na Kalou kevaka eda vakatara me ra dua na katuba leka me rawa ni da raica kina na loloma ni Kalou.

Me da vulica sara yani na veika ena yaco enai vakataotioti ni gauna ka raica se cava eda na kunea.

Na Uto ni Vakatotioti-Veika ena Yaco

Eda na tekivu ena noda taroga e dua na taro rawarawa:

Cava sara mada na ka bibi me da namaka ni da na raica ena veika e yaco enai vakataotioti ni gauna?

Solia o Jisu nai sau ni taro ena **Joni 16:1-4**:

Au sa vosataka na veika oqo vei kemudou, mo dou kakua ni vakatarabetaki. Era na vakatatabui kemudou mai na veivale ni lotu: ia ena yaco mai na gauna, era na nanuma kina ko ira yadua sa vakamatei kemudou ni ra sa qarava kina na Kalou. Ia na veika oqo era na kitaka vei kemudou, ni ra sa sega ni kilai Tamaqu se koi au. Ia na veika oqo kau sa tukuna vei kemudou, ka ni sa yaco mai na gauna, dou na nanuma kina niu a tukuna vei kemudou. Kau a sega ni tukuna eliu vei kemudou na veika oqo, e na vuku niu a tiko vata kei kemudou.

Wow!

E kaya o Jisu eke, yalovinaka mo kua ni calata, “Ooq na ka ena yaco enai vakataotioti ni gauna: era na tiko kina eso era taura e dua nai yaloyalo ni Kalou ka na vakavuna me ra veivakamatei ena vuku ni yacana. Na veika era kila mai nai Vola Tabu era na vakayacora kina nai tovo rerevaki oqo. Era na vakaitavi ena dua na veivakararawataki levu, ena gauna vata oya era nanuma ni ra sa qarava tiko na Kalou. Ke ra kilai koya dina na Kalou, era na sega ni na vakayagataka na veivakasaurarataki ena yacana. Na ka bibi duadua e kilikili vei iko kei au me daru cakava oya me daru raica vakavinaka tale mada nai yaloyalo baleta nai tovo Kalou e tiko e lomqdaru. Nai yaloyalo dina ni tovo ni Kalou e daru raica, sai koya sara ga oqori nai tukutuku me daru vunautaka vei ira era tiko e vuravura!

Cava na vuna?

Me vaka e kaya o Jisu, e rawa vei keda na tamata me da vakadewataka cala nai tovo ni Kalou. Oqo na rai dina sa robota ka vakaliuci talega ena noda vuravura ka sa tubu vakalevu kina na vakacaca ena noda vuravura butobuto oqo. Ena gauna makawa, era vakabauta ni Kalou e gadreva ne ra sotava na ka rarawa me rawa ni vakacegui koya ena nona cudru. So na gauna, me ra cakava eso na ka me vakamavoataki ira. So tale na gauna me ra cakava eso na ka era tukuna o ira nai liuliu ni nodra lotu. Me ra lako ki nai valu ena yaca ni Kalou. So tale na gauna, me cabora ni tamata me nodrai soro. Oqo na ka eda vakatoka mei vakavuvuli ni veivakacegui. Na vakasama levu ka butobuto—na rai ni Kalou vua na tamata sai koya na veicudruvi kei na veivakarusai, ka dau vakamavoataki keda ena so na lewa ni veivakarusai vakavo keda duavata me da sorovaka na bula ni so na tamata me vakacegui koya ena nona cudru. Ia na Kalou ni Vola Tabu—na Kalou duabau ka Kalou dina talega—e a tukuna vei ira na Isireli ena gauna mailiu ni sega ni Kalou me dau vakacegui ko koya:

Ka ni ra sa biuti au, ka ra sa vakacacataka na tikina oqo, ka ra sa vakama kina na ka boi vinaka vei ira na kalou tani, era sega ni kila, se ko ira, se na nodra qase, se ko iratou na tui Juta, ka ra sa vakasainaita na yasana oqo e na kedra dra era sega ni cala; era sa tara talega na veiyasana cecere i Peali, me vakama na luvedra tagane e na bukawaqa mei soro kama vei Peali, na ka ka’u a sega ni vakarota, se vosataka, ka sa sega talega ni tubu e lomaqu. (**Jeremaia 19:4, 5**)

Vakananuma nai otioti ni vosa e ra: “*sega talega ni tubu e lomaqu*”. Vo sara ena vakasama ni Kalou, ia e dabe titobu sara tiko ena yalo ni tamata baleta ni ni vua ni veibeitaki ni lewa eloma. Na noda mamadua, e dau vakavuna me da dau vakadewataka na veik ca e yaco vei keda ni lewa vakalou me kuitaki keda kina, ka dau vakavuna me da vakasaqara na nona veivakadonui na Kalou me da vakacabora na veimataqali soro eso. Era vakoti Jisu o ira na tamata lotu baleta na lawa ni da vakabulai ena vuku ni cakacaka, dua nai yaloyalo ni nona vakacegui na Kalou. Era vakila nai liuliu ni lotu ni ra sa sega ni lewa rawa na tamata era lako tiko vei Jisu. Ena vakasama ni kena yaco mai nai vakavuvuli ni veivakacegui, era nakita me cakava e dua na vakatulewa ka tubu cake mai nai yaloyalo butobuto me baleta na Kalou: “*Ni sa yaga vei keda me mate e dua na tamata e na vukudra na tamata, ka me kakua ni rusa na matanitu taucoko*” (**Joni 11:50**).

Era nanuma na nodra vakamatei Jisu me ra levea kina na ka ca levu era raica ni lako tiko mai. Mai na ka e kaya o Jisu, nai otioti ni sasaga ni veivakararawataki ena boela cake mai nai yaloyalo butobuto kei koya na Kalou ka vakavuna na nodra vakasamataka na dauveivakacacani me ra qarava na Kalou. E tukuna vakamatata o Jisu na ka e yaco tiko ni ra veivakasaurarataki na tamata vei ira eso ena yaca ni Kalou: “Na veika era cakava vei kemudou baleta ni ra sega ni kilai Tamaqu se kilai Au.” Era kila na Kalou ni Kalou ia e kauta tani na nodra vakayagataka na gaunisala kaukauwa ena vuku ni yacana.

Veivakurabuitaki!

Eda sa qai kila na uto ni leqa ena yaco enai vakataotioti ni gauna ni bula ni tamata. Ena gauna sa na tawase kina na vuravura vei ira era veivakasaurarataki kei ira era vakasaurarataki, na tamata yadua ena cakacaka mai nai yaloyalo ni Kalou era raica.

Mataqaki Kaukauwa Duatani

Ena **Maciu 24** e yatuna sobu o Jisu na veika eda vakatoka me “*vakatakilakila*” ni gauna ni vakataotioti. Ena tikina 14e vakayacana nai otioti kei nai vakatakilakila yaga duadua maivei ira nai vakatakilakila taucoko: “Ia ena vunautaki mada e vuravura taucoko nai tukutuku-vinaka oqo kei na matanitu, mei vakadinadina ki na veivanua kecega; sa na qai yaco emuri nai vakataotioti.” E vakayagataka o Jisu eso na vosa kilai vakarawarawa vei ira na tamata ena nona gauna. Ni vakayagataka na vosa “**tukutuku vinaka**” se “**kosipeli**” enai Vola Tabu vakavavalagi, e vakayagataka na vosa *euaggelion* ena vosa va-Kiriki. E vakaibalebaleta ki na e dau vakayagataki ni qaqa vakivalu. Ni qaqa mai nai valu e dua na matanitu ni vakayagataki kina nai yaragi, e vakayagataki na vosa *euaggelion* me kacivaki kina nai “**tukutuku vinaka**” ni qaqa. Jisu vakayagataka talega na vosa oqo, me sikinalataka na kena yaco mai e dua na matanitu vou e yavutaki ena dua na kaukauwa vou. E sega ni tautauvata na nona matanitu kei na dua tale. E veisaqasaqa kei nai tuvatuva ni kaukauwa ena noda vuravura. E lako mai o Jisu ki na noda vuravura ka yavutaki nonai soqosoqo lotu ena yavu ni loloma e sega ni veivakasaurarataki. Na vosa e vakayagataki ena nona gauna, e kaya o koya me baleta na ka vuni ni veiwekani ena nona matanitu, “**agape**”. Ena nona vakamacalataka na gaunisala e cakacaka kina na yavu oqo, e kaya o Jisu, “*Ni sa lomani (agapaō) ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e dua bauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawa mudu*” (**Joni 3:16**).

Ena kauveilatai, e soli koya vakataki koya na Kalou me vakararawataki ka vakamatei me vakaraitaka na nona loloma vei keda, na loloma oya sai koya na kaukauwa—na kaukauwa duaduaga ka sega tale e dua me tautauvata—e solia mai o Koya me da vakabulai kina. Na kauveilatai e vakaraitaka ni dua bulu ga na ka e taleitaka na Kalou oya me vakayarayarataki keda na na tamata vei Koya, ena kaukauwa ni Nona loloma. E sega ni taleitaka na nona veisau e yaco ni da vakasaurarataki. E vakayagataka na vakasama vata oqo o Jisu ena nona vosa vakararaba me baleta na veiwekani vaka tamata kei na veiwekani ena loma ni soqosoqo lotu. Raica mada na **Maciu 20:25-28**:

Dou sa kila, ni ra sa lewai ira na veimatani na nodra turaga, ka sa veitalia vei ira ko ira sa qaqa. Ia ena sega ni vakakina vei kemudou; ia me nomudou tamata ga ko koya yadua vei kemudou sa viavialevu: ka me nomudou tamata ko koya yadua vei kemudou sa viaviaturaga: me vaka sa sega ni lako mai na Luve ni tamata me qaravi, ka me dauveiqaravi ga, ka me solia na nona bula me kedrai voli e lewe vuqa.

Oqo nai rairai e gadreva o Jisu me raica ena Nona lotu, kei nai vakarau ni kena cicivaki mai na nonai soqosoqo lotu, oqo na ka e via raica o Koya me raica o vuravura me baleta na Nonai tovo. E galala o Jisu mai na veivakasaurarataki kecega. Na nona bula, mate, kei na nonai vakavuvuli me baleta na veiwekani e yavutaki ena “kaukauwa ena ruku” ka sega ni “*kaukauwa e ulabaleta*”. Na nona matanitu e duri ka veisaqasaqa kei nai vakavuvuli era curu vakasaurara mai, nai vakarau ni yalo, kei na ka e cakava na matanitu ka vakasaurarataki kina na tamata nea veika e yavalata na nona veiwekani e dua kei na Kalou. Ni oti na nona lako tani mai vuravura o Jisu, ni oti na nona tauyavutaka na nona lotu ena yavu e rawa ni da vakatoka na veiwekani-e soli kina na galala-ni loloma, era tosoya kiliu na nonai matanitu sa vakatobuicutaki ena rua na sala:

- a. Ena kena vunautaki na kosipeli se nai tukutuku vinaka me baleta na loloma ni Kalou e sega ni veivakasaurarataki ni o koya ga oqo na yavu e dabe kina na veiwekani ni tamata kei na Kalou
- b. Ni bulataki na nona loloma ena loma ni soqosoqo lotu me ra dua nai kumukumu era vauci ena veiyalayalati, ka kenai balebale ni ra lewena na nona lotu na turaga kei na marama galala ni digidigi me dolei lesu kina na loloma ni Kalou.

Nai soqosoqo lotu e sega ni dodonu me sugulaka na nona vakabauta, me vaka na veimatani, ena vuku ni vunau, ena dua ga na veiwekani e yavutaki ena talei ni nonai tovo na Kalou me veisureti ka rawa vei ira kecega me ra kaya io se sega. Na yavu dina ni kosipeli na loloma, ka dodonu me da raica na kena duidui ena sala era cakacaka kina na tabana vakapolitiki kei na tabana vakalotu era tovolea me ra vakayagataka na veika kaukauwa ena yacai Karisito, sai ira dina oqo na Karisito vakailasu.

Taniela kei nai Vakatakila

Na Taniela kei nai Vakatakila e talanoataki Jisu ena nona vakamalumalumutaka na veivakacalai kei na veivakasaurarataki ena dina kei na loloma. Oya na uto no tukutuku e yavutaki ena parofisai e tu enai Vola Tabu. Ke da calata oya, eda sa na calata na vakasama taucoko.

Me da vida vakalalai.

E vakaraitaka o Taniela na veimatanitu ena tubu e vuravura. Na veimatanitu yadua era via cakava ena gauna ni nodra veiliutaki ena gaunisala ni veivakasaurarataki kaukauwa, ka ra vakamalumalumutaki vua na matanitu e tubu taravi koya. E vakamacalataka o Taniela na nodra vakamalumalumutaki vakataki ira ena Taniela 8:4-9: Au a raica na sipi tagane ni sa cumu tu vaka ki ra, kei na tokalau, kei na ceva; a sa sega so na manumanu sa tu rawa e matana, sa sega talega e rawata me kaliraka mai na ligana; sa cakacaka ga ko koya me vaka na nona veitalia, a sa tubu me levu. Ia ni'u a vakananuma tiko, raica, sa dua na me tagane sa lako mai ra ka lakova na dela i vuravura taucoko, a sa sega ni tara na qele: ia na me tagane *oqo* sa dua na kenai leu vakaitamera e na maliwa ni matana. A sa lako mai ko koya ki na sipi tagane sa rua na kenai leu, o koya ka'u a raica ni sa tu e na bati ni uciwai, a sa ciciva mai e na nona cudru kaukauwa. Ia ka'u a raici koya ni sa toro mai ki na sipi tagane, ka sa yaloca vua, ka sa vala kei na sipi tagane, ka musuka ruarua na kenai leu: ka sa sega na kaukauwa vua na sipi tagane me tu rawa e matana, a sa vakabalei koya sobu ki na qele, ka buturaka: ka sa sega e dua sa kaliraka rawa na sipi tagane mai na ligana. Ia na me tagane sa tubu kina me ka levu sara: ia ni sa kaukauwa ko koya, sa qai ramusu mai na kenai leu levu; a sa tubu cake mai me kenai sosomi e va na ka vakaidina, vaka ki na mata ni cagi vava kei lomalagi. Ia mai na dua vei iratou sa tubu mai e dua nai leu lailai, ka sa yaco me levu sara, vaka ki na mata ni ceva, ki na tu-i-cake talega, ka vaka ki na *vanua* matalau.

Vakasamataka nai kabakaba ni vakalevulevui ira e tuva o Taniela:

- “levu”
- “ka levu sara”
- “me levu sara”

Vakasamataka talega na vosa kaukauwa ka veivakacacani talega:

- “nona cudru kaukauwa”
- “toro vua”
- “ka sa yaloca”
- “vala”
- “vakabalei koya sobu ki na qele”
- “buturaka”

E cakacaka yaco na matanitu vua e dua tani tale ena nona vakayagataka na nodra kaukauwa ni veivakasaurarataki. Ena nona vakamacalataka nai otioi ni matanitu, e kaya kina o Taniela ena tikina e 24-25: Ia ena gumatua ko koya ni sa qaqa, ia sa sega ni nona dina na qaqa: ena ka vakaidina na nona dauveivakacacani, ena yaco ko koya, ka cakacaka tiko, ka vakarusai ira sa kaukauwa, kei na matanitu tabu. Ia ni sa qaseqase talega ko koya ena vakayacora tiko na vere ni ligana; ena daudokai *koya* talega e lomana, ia ni ra sa sautu tiko ena vakarusai ira kina na lewe vuqa: ena bolel koya talega na nodra Turaga na turaga; ia ni sa sega na liga e tarai koya ena musuki ga ko koya.

Vei ira na veimatanitu era liu, na veivakarusai kei na veivakacalai e vakayagataki me ra yaco kina na veimatanitu. Ni oti oya, e vakaraitaka vei keda o Taniela e dua na ka vou, dua e duatani duadua. Nai vakarau ni veiqaravi kaukauwa oqo, e vakamalumalumutaka na veika kece e lako mai ena nodra gaunisala me yacova ni “bolea na turaga ni Turaga”, sai koya na Mesaia. Ena vukui Jisu, rau sa sota vata na vakalevulevui koya kei na kenai ula, ia ena sala eda sega ni vakasamataka. Ena nona veisaqasaqa na matanitu oqo kei Jisu, e kaya o Taniela ni na “musuki ga ia e sega ena liga” ni tamata. Sega ni gumatua o Jisu ena kaukauwa. E vakayagataka na yavu e veisaqasaqa kei na yavu e vakayagataka o vuravura. Era vakayagataka na veivakacalai kei na veivakasaurarataki, ia na Nonai yaragi na dina ena loloma.

Ena wase 9 ena vola nei Taniela, e solia vei keda o Taniela na matailalai ni sala nei kya na Mesaia me rawata kina na qaqa. Raica na tikina e 26: “ena qai muduki na Mesaia, ka segai e na vukuna.” Kei na tikina e 27: “Ia ena vakadeitaka ko koya na veiyalayalati kei ira e lewe vuqa ka me dua na kena wiki: ia e na veimama ni wiki, ena vakaotia ko koya nai soro kei nai madrali, ia e na taba ni *tikina tabu* ena tu kina na ka vakasisila sa dauveivakarusai, io, me yacova nai vakataotioti, ia na ka sa lesi ena sovaraki vua na dauveivakarusai.” Oqo na parofisai e tukuni taumada kina na nona sorovaki koya vakaikoya o Jisu me mate. Na tui dina ni vuravura oqo me lomasoli ka solia nona bula mai Kalivari—“ka segai e na vukuna”.

E lako ko Jisu ki na kauveilatai ena vukudra nona meca, ena vukuda kece na tamata dau veisaqasaqa, ka bale talega. E vakatara me da solia noda cudru kece vua, ia e lomani keda tikoga. Era vakoti Koya ka rau duavata kina na lotu kei na matanitu, o ira na Jiu kei na matanitu o Roma. E tu vua na kaukauwa me vakamalumalumutaki rau, ia e vakamalumalumutaki koya ki na nodrau veivakacacani. Ena Joni 10:18, Jesus said, “Au sa rawata meu solia, ia kau sa rawata meu kauta tale.” E matada, e tu kina na tui ni vuravura taucoko, o Jisu Karisito e na nona vakamalumalumutaka na veimatanitu e kecega e vuravura. E cakava vakacava? Na nona vakacabori koya ki na noda cati koya kei na cudruvi koya!

E vakamacalataka o Pita **ena 1 Pita 2:23, 24**: “ni sa vakasewasewani ko koya, sa sega tale ni ia na veivakasewasewani; ni sa vakararawataki tiko, sa sega ni vosavakacudrucudru; sa laivi *koya* ga vua sa lewa vakadodonu: o koya ga vakai koya ga ka colata na nodai valavala ca e na yagona e na kauveilatai, me da mate tu ki nai valavala ca, ka ia nai valavala dodonu e na noda bula: ia sa we ni kena kuita dou sa vakabulai kina.” O ira kece era vorata nona loloma, era vakamalumalumutaki ena nona loloma!

Veitalia ga na ka eda cakava vua, ena sega ni tarova Nona lomani keda. Oya na uto ni tukutuku nei Taniela. Ni da lako mai ki nai vola ni Vakatakila, eda raica nai talanoa vata ga: na loloma e vakamalumalumutaka nai valavala cal. E dolava o Joni nai Vakatakila ena nona talanoataki koya na Kalokalo ni vola oqo, o koya e veivakabulai ka vakatulewa ena loloma e sorovaki koya vakaikoya.

“Me nomudou na loloma, kei na vakacegu, maivei koya sa bula edaidai, ka bula eliu, ka na bula talega emuri: maivei iratou talega na Yalo e vitu eratou sa tiko e na mata ni nonai tikotiko-vakaturaga; ⁵maivei Jisu Karisito talega, na dautukutuku yalodina, na ulumatua vei ira era sa tu cake tale mai na mate, kei na nodra Turaga levu na tui e vuravura. Vei koya sa lomani keda, ka savai keda mai na nodai valavala ca e na nona dra dina, ⁶a sa qisi keda me da tui ka bete vua na Kalou kei Tamana; me sa ia vei koya na vakarokoroko kei na lewa ka tawa mudu. Emeni.. (Vakatakila 1:4-6)

E vinakata o Joni me da kila ni tui dina ga o Jisu ka sega ni dua tale. Na nona lewa e vu mai na nona solia nona bula vakataki koya ena vukuda. E matata sara nai tukutuku oqo ni vakamacalataka o Joni na veika e yaco tiko enai tikotiko ni veiliutaki ni vuravura oqo. Me da wilika na **Vakatakila 5:6, 7**:

Au a qai raica e loma ni tikotiko-vakaturaga kei na kedratou maliwa na ka bula e lewe va, kei na kedratou maliwa na qase, e dua na Lami sa vaka sa qai vakamatei, e vitu na nonai leu e uluna, ka vitu na matana, o iratou ga oqo na Yalo ni Kalou e lewe vitu eratou sa talai ki vuravura taucoko. A sa lako mai ko koya ka kauta *nai vola* mai na liga i matau i koya sa tiko e nai tikotiko-vakaturaga.

Vakasamataka na tikina e 11-13:

Au a qai raica, ia ka’u a rogoca na domo ni agilose e lewe vuqa, o ira era sa vakavolivolita nai tikotiko-vakaturaga, kei iratou na ka bula kei ira na qase: ia na kedrai wiliwili sa oba vakatini na udolu, ka vuqa tale na udolu; era sa kaya e na domo levu, Sa yaga na Lami ka vakamatei, me soli vua na kaukauwa, kei nai yau, kei na vuku, kei na qaqa, kei na veidokadokai, kei na vakarokoroko, kei na vakavinavinaka. Ia kau a rogoca na ka bula kece mai lomalagi, kei vuravura, kei na ruku i vuravura, kei na wasawasa, kei na ka kecega sa tu kina, ni ra kaya, Me ia vua sa tiko e nai tikotiko-vakaturaga, vei koya talega na Lami, na vakavinavinaka, kei na vakarokoroko, kei nai ukuuku, kei na kaukauwa, ka sega ni mudu”

O Jisu me o koya duaduga e vagolei kina noda rai kei na noda veivakacaucautaki baleta ni solia nona bula ena vukuda. Nai yaloyalalo oqo, e vakaraitaka nai Vakatakila nai otioti ni veika ena yaco e vuravura. E veivakasalataki o Joni ni o koya “na gata levu”, na “gata makawa, a yacana na Tevoro, kei Setani”, ena veivala kei Jisu kei ira era muri Koya (**Vakatakila 12:9**). Ia ni da lako mai ki na Vakatakila 12:11: “Era sa rawai koya e na vuku ni dra ni Lami, kei na vuku ni vosa era sa tusanaka; ia era sega ni taleitaka na nodra bula, era sa bole

mate ga.” E matata nai tukutuku. O ira na tamata nei Jisu era na gumatua mai na kaukauwa ni valu levu ena cakava o Setani ena gauna ni vakataotioti ena nodra lomani Jisu ka sega ni sauma lesu na ka ca e yaco vei ira. Na noda sauma lesu na veicati kei na veivakacacani ena veicati kei na veivakacacani ena vakabulabulataka ga na veicati kei na veivakacacani. Na veivakasaurarataki ena vakasucuma talega na veivakasaurarataki. Ena Vakatakila 13 eda kunei koya na manumanu mai wasawaqsa kei na manumanu mai vuravura, na Lotu Vaka-Roma kei na Lotu Vuki Tani mai Amerika.

Na parofisai e vakasalataki keda ni o rau na kaukauwa oqo erau na duavata me vakasaurarataki vuravura ena nonai “vakatakilakila na manumanu”.

- Rau na vakatura na lawa ni Sokalou e veisaqasaqa kei na kodra vakanananu o ira era vakayacani vua na Kalou.

Sa na vukici vakatoboicu kina na galala ni Sokalou, sa vosa na manumanu e vaka na lami o koya e vosa “me vaka na gata levu.”

- Amerika kei na Lotu Vuku Tani sa na yaco me idini vakapolitiki me na kauta mai ki vuravura e dua na leqa levu ena vakasama ni tamata yadua kei na nonai tovo.
- Nai vakarau ni nodrau cakacaka ena vakatulewataka o koya “me kakua ni veivoli e dua, o koya ga sa tu vua nai vola, se na yaca ni manumanu, se nai wiliwili ni yacana” (tikina e 17).

E rua na kaukauwa e laurai ena Vakatakila: Kaukauwa ni Lami kei na Kaukauwa ni Gata Levu. Na kaukauwa ena vakayagataka o Setani kei na gacagaca ni veiqaravi e vuravura era muri koya ka na vakayagataki kina na veivakasaurarataki. Ena duidui mai na kaukauwa ena vakayagataka o Jisu, na loloma e sorovaki koya vakaikoya. Na loloma e veisaqasaqa kei na veivakasaurarataki! Oqori nai talanoa nei Taniela kei nai Vakatakila. Ke koya oya nai talanoa, sa dodonu me tiko eso na taro bibi me da tarogi keda yadua kina me vakaqo: E daru kilai Jisu tiko li ni o koya oqo e mai vakatakila vei keda nai tovo ni Kalou? Ni yaco na veika enai otioti ni gauna kei vuravura, eda na dui cakacaka mai nai yaloyaloi ni Kalou eda dui kila. Eda na to vata kei ira era vakacacana na yavu dina ni galala e soli ena vuku ni Sokalou me rawa ni taqomali keda, se ena tu ena yalodina ena galala ni vakasama violate the principle ofe salavata kei na loloma mi Kalou e sega ni veisaurarataki.

Ena vakanananu oya, ena vakaoti kina o vuravura.

Kawalu ni siga:

NA LESU VAKARUA MAI

Loloma e Gadreva

Me vaka ni da Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaruia Masi, nai vakavuvuli vakaivolatabu me baleta na lesu vakaruia mai nei Jisu e sema vata kei na yacada. Na vosa “lesu mai” e kenai balebale ga “tadu mai”. Ni da tukuna ni da Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakaruia Mai, eda sa tukuna tiko ni da dua nai kumukumu tamata eda marautaka tiko nai nuinui totoka duadua me bau vakasamataki. Na yacada e tukuna ni o Jisu vata ga ka lako mai ki vuravura ena 2,000 na yabaki sa oti—sucu vei Meri mai Peceliema, vakoti ena dua na kauveilatai mai Roma, tu cake tale enai katolu ni siga, ka sa lako cake ki lomalagi—ena lako tale mai me vakaotia nai valavala ca kecega kei na mosi ka kuta mai e dua tale na vuravura vou ka taucoko nai vakarau ni nona veiwekani.

Kevaka eda sega ni qarauna, sa na rawa ni da calata na vuni nona lako mai, nida vakaogai keda ena noda vakadinadinataka nai valavala ni nona lako mai. Mai nai tosotoso eda lako tiko kina, eda vakayagataka vakalevu noda gauna ni veivakalotutaki ena noda vakanamata ki nai *valavala* ni nona lako mai ni veisaqasaqa kei nai vakavuvuli ni nona lako vakavuni mai. Io, eda gadreva me da vunautaka vakamatata nai valavala dina ni nona lako mai na Tuaraga, *ia e sega ni rawa ni da cakitaka na vuni nona lako mai.* Na uto ni kena vunautaki na lesu vakaruia mai e sega walega ni nda vakadinadinataka na veika e sega ni lako vata, ia me da boroya e dua nai yaloyaloi totoka, veisureti ki na ka dina e yaco. E veisautaki keda vakalekaleka ka tautauvata kei vuravura ni da vakalutuka sobu na nodai vunautaka nai vakavuvuli baleta na lesu vakaruia mai ni da via vakacala ga nai vakavuvuli baleta na lako vakavuni mai. E tiko ena ndai vakavuvuli baleta na lesu vakaruia mai eso nai tukutuku

vinaka me vunautaki. Me vaka ga nai vakavuvuli kece vakaiivolatabu, na lesu vakarua mai e vaka e dua na katuba leka ki na loloma ni Kalou. Me da ilova sara yani na katuba leka oqo.

Na Loloma Vakalomalagi

Ena nona lako mai o Jisu enai matai ni gauna, e tukuni koya taumada o Joni na Dauveipapitaisotaki, ni o koya na loloma vakalomalagi e vakasaqara ira nona lomani e vuravura. Ena gauna era vakaraitaka tiko kina na tisaipeli nei Joni na yalo ni veicacati vei ira era veisautaka nodra rai maivei Joni ki vei Jisu. Oqo na ka e kaya o Joni: *“Sa nei koya na tagane sa qai vakawati ko koya na watina, ia na weka ni tagane, ko koya sa tu ka rogoca na nona vosa sa rekitaka vakalevu na domo ni tagane: sa qai vakayacori vakakina na noqu reki oqo. Sa dodonu me levu cake tiko ko koya, ia meu lailai sobu tiko koi au”* (Joni 3:29, 30).

O sa toboka rawa?

E vakatokai Jisu o Joni na “tagne sa qai vakawati” ka tukuni koya o Joni ni o koya na “weka ni tagane”. E matata vakavinaka vei keda ni a lako mai ki vuravura o Jisu me nodai Vakabula, me vakabulai keda mai nai valavala ca kei na veibeitaki ni lewa eloma, ka da vakavinavinakataki koya ena vuku ni ka oya, ia e soli tale vei keda eke eso tale na I kuri ni rarama, sega walega ni lako mai me vakabulai keda mai nai valavala ca, e lako talega mai me vakayarayarataki keda ki na nona loloma. Nai tuvatuva ni veivakabulai e sega walega ni kauti keda tani mai na leqa, e kauti keda yani ki na loma ni Kalou. E tiko e dua na takete, kei nai naki ni noda vakabulai. Eda sa vakabulai oti na ka ca ki na dua na ka vinaka sara. Oqo nai yaloyalo levu.

Ena **Isikeli 16: 4-8**: *“Ia e na vuku ni nomu sucu, e na siga ko a sucu kina sa sega ni druti na nomu vicovico, ko a sega talega ni vui e na wai mo savasava, o sa sega talega ni caka e na masima, sa sega talega ni viviraki vei iko nai sulu ni gone. Sa sega e dua sa lomani iko, me cakava vei iko e dua na ka vakaoqo, me sa yalovinaka vei iko; ia ko a biu tani ga ki nai bili ni koro e na siga ko a sucu kina ni ko sa vakasisilataki. Ia ni’u a lako voli yani vei iko, ka raici iko ni ko sa moqe tu e na nomu dra, ka’u a kaya vei iko ni ko sa davo e na nomu dra, Mo bula; io ka’u a kaya vei iko ni ko sa davo e na nomu dra, Mo bula. Au a vakalewevuqataki iko mo vaka na buroro ni vanua, ia ko sa tubu cake me levu mai, ka sa vakaiukuukutaki vakaidina; a sucumu sa levu vinaka mai, kei na drau ni ulumu sa tubu sara, ia ko a luvawale ga ka sega ni vakaisulu. Ia ni’u a lako voli yani ka raici iko, sa qai nomu gauna na gauna mo lomani kina; ia ka’u a tevuka yani vei iko na noqu i tutuvi ka vakaisulutaki iko: io, ka’u a bubului vei iko, ka ia na veiyalayalati kei iko, sa kaya na Turaga ko Jiova, ia ko a yaco mo noqu.”*

Ni da tamata, ena siga ko a sucu kina e sega ni musu na nomui vicovico, sega talega ni o vakasavasavataki ena wai, sega ni da a masiraki ena masima e vakasuluni enai sulu ni gone. Sega ni dua e mata loloma vei iko, me ra cakava na veika kece oqo vei iko, me yaloloma vei iko; o a kolotaki yani ki na dua na vanua tadola, na vanua vakaloloma ga ko a sucu kina. Ia ni’u lako mai, ka raici iko ni ko sasaga bula ni o viviraki ena dra, au a kaya vei iko ena nomu dra, Bula! Io. ’ Au a vakalewevuqataki iko mo vaka na buroro ni vanua, ia ko sa tubu cake me levu mai, ka sa vakaiukuukutaki vakaidina; a sucumu sa levu vinaka mai, kei na drau ni ulumu sa tubu sara, ia ko a luvawale ga ka sega ni vakaisulu. Ia ni’u a lako voli yani ka raici iko, sa qai nomu gauna na gauna mo lomani kina; ia ka’u a tevuka yani vei iko na noqu i tutuvi ka vakaisulutaki iko: io, ka’u a bubului vei iko, ka ia na veiyalayalati kei iko, sa kaya na Turaga ko Jiova, ia ko a yaco mo noqu.

Me da biutra mada vakaiyaloyalo.

E kunea na Kalou e dua na gone ni biu tu ena dua na vanua vakaloloma ka tadola talega—luvaiwale, dra, ka sega ni vakasavasavataki. E lili koto e yagona na nonai vicovico me vaka e dua na gone e talucaki mai na ketei tinana ka sega no dua e yalololoma kina. “Sega ni dua e mata loloma vei iko”, e kaya na Kalou.

Dua tale nai vakadewa e kaya, “Sega ni dua me lomani iko”. E sega na loloma, oya na ka e vakamacalataki baleti na kedai tuvaki ena gauna eda bale kina.

Eda... Gadreva... na Loloma!

Oqori na ka e raica na Kalou vei keda.

Na ka e raica ena noda galili.

E kila o koya ni nona loloma duaduaga ena vakabulai keda.

E kaya kina vakaoqo, “Ia ni’u a lako voli yani vei iko, ka raici iko ni ko sa moqe tu e na nomu dra, ka’u a kaya vei iko *ni ko sa davo* e na nomu dra, Mo bula; io ka’u a kaya vei iko *ni ko sa davo* e na nomu dra, Mo bula.” Dua tale nai vakadewa ni Vola Tabu e kaya vakaoqo, “Au raica ni sa yaco mai na gauna vei iko mo veilomani kei na dua” (Today’s English Version).

Wow!

Kua ni calata na vakasama oqo: Ena nona raici keda, e vakaqara tiko e dua na ka lagilagi ka dua tani. E gadrevi keda ko koya me tubu cake vakayalo me yacova na gauna eda sa veidomoni kina kei koya me vaka na nona domoni keda eliu. Toboka rawa o Ellen White na ka oqo. Vei koya, na veidomoni kei Jisu sai koya na ka e dodonu me da rawata mai nai Vola Tabu,

Vakaraica mada oqo:

Mo vakasasaqara enai Vola Tabu baleta ni na tukuni Jisu vei iko. Ni o wilka nai Vola Tabu, o na kune na veika e tukuna o Jisu vei iko ka sega ni o vakatautauvataka rawa kei na dua. O na veidomoni ga kei na Tamata mai Kalivari, ena veikalawa kece ko cakava, sa rawa ni o tukuna ki vuravura, ‘A nona sala na sala ni vinaka, A nonai lakolako kece talega nai lakolako ni vakacegu.’ *Mo matataki Jisu ena vuravura oqo. Mo vakaraitataka ki vuravura ni tiko na nomui nuinui levu ka tawamudu. (Life Sketches, p. 293)*

Lesu tale mai ki nai talanoa e tiko ena Isikeli 16. Ena nona raica na Kalou ni da sa tu vakarau me da veidomoni vata kei koya. E kaya, “*Ia ni’u a lako voli yani ka raici iko, sa qai nomu gauna na gauna mo lomani kina; ia ka’u a tevuka yani vei iko na noqu i tutuvi ka vakaisulutaki iko: io, ka’u a bubului vei iko, ka ia na veiyalayalati kei iko, sa kaya na Turaga ko Jiova, ia ko a yaco mo noqu.*”

Veivakurabuitaki!

E vaka me kaya na Kalou vei keda, “Au lomani iko vakalevu ka’u vinakati iko mo watiq.” Na Kalou e solia vei keda na bula—se veivakabulai—e lomani keda ena yavu ni toso kiliu. Sa qai vosa bubului ena bubului ni vakawati vata kei keda, ena vakanuini ni da kaya vua, “Io” ka da lomani koya lesu. Oya saraga na takete ni tuvatuva ni veivakabulai. O Osea nai parofita e dolava noda vakasama me da kila vakarabailevu na vakasama oqo. E vakamacalataka nai tuvaki ni tamata bale ni vaka e dua e veiyacovi kaya e dua e sega ni watina ena wase *e 2:13: “ka vakaiukuukutaki koya e na mama ni ucuna kei na nona ka ni ukuuku, ka muri ira na nonai tau, ia sa guilecavi au, sa kaya ko Jiova.”* Nai valavala ca kece e dautagane vakayalo, baleta ni yali kina na loloma. Na tamatai valavala kece e ra dautagane ka dauyalewa, baleta ni ra veidomoni kei na dua e sega ni watidra. Na cava ena cakava na Kalou? Ena vakabulai keda vakacava? Me vakasaurarataki keda? Sega. Baleta ni veisaqasaqa kei na nonai tovo me vaka e kaya o Joni, “*Sa loloma na Kalou*” (1 Joni 4:8). Raica na Osea 2:14: “*Ia ka raica, ka’u na rawai koya, ka kauti koya ki na veikau, ka vosavakayalovinaka vua.*” Nonai tuvatuva na Kalou me na vakabulai keda ena dua na siga ena nona saga me rawai keda. Oqo na parofisai baleta na Mesaia ena lako mai, o Jisu Karisito, o koya e vakatoka o Joni na “tagane sa qai vakawati, o koya ka lako mai ki vuravura me vaqara na watina. Rogoca na ka e tukuni ena Joni 12:32: “*Ia niu sa laveti cake mai vuravura, au na vakayararataki ira na tamata kecega kivei au.*”

Ena kauveilatai, ni solia nona bula mei soro e sorovaki koya vakaikoya, e solia kina o Jisi nai vakadinadina levu ni nona loloma vei keda. Na loloma oya, keda raica vakamatua, ena solia e dua na kaukauwa me vakayararataki keda vua. Ena vagolea na lomada ki vua, ka kauti keda vakavoleka yani ki lomana. Ni da lesu ki na Osea 2:16: “*Ia sa kaya ko Jiova e na siga ko ya ko na qai vakatokai au ko Isai (my Husband - Niv); ka sega ni vakatokai au tale ko Peali (my Master - NIV).*”

Ena tikina e 19 kei na 20 e yalataki Koya na Kalou vei keda me watida yalodina vakayalo: “*Ia ka’u na tauri iko mo watiq ka sega ni mudu; io, ka’u na tauri iko mo noqu e na yalododonu, kei na lewa dodonu, kei na yalovinaka, kei na yalololoma.*”²⁰ *Io, ka’u na tauri iko mo noqu e na lomadina: ia ko na kilai Jiova.*”

Me Tiko kei Keda

Me da raica sara na Joni 14:1-3, e tiko eke e dua nai tukutuku bibi baleta na lesu vakarua mai:

Me kakua ni rarawa na lomamudou: dou sa vakabauta na Kalou; dou vakabauti au talega. Sa vuqa na tikina e na vale nei Tamaqu: kevaka sa sega, au sa tukuna vei kemudou. Ni kau sa lako meu vakarautaka na tikina me nomudou. Ia kevaka kau sa lako ka vakarautaka na tikina me nomudou, au na lako tale mai, ka kauti kemudou vei au; mo dou tiko talega e na vanua kau sa tiko kina..

Ni da sa raica oti na veiwekani ni veiwatini ena Kosipeli nei Joni, kei nai Vola Tabu taucoko, na ka e tukuna eke o Jisu baleta nona lesu vakarua mai e vakaibalebale sara vakalevu. Sa tukuna oti mai o Jisu na nona lako mai, ena nona vakayagataka eso na vosa e vakayadrata na kaci ni vakawati ena gauna ko ya. Matai, na kaci ni veivakayararataki. Ke dua na tagane e domona e dua na yalewa, ena saga ko koya na veigaunisala me dreti koya kina vua. Ni sa vakayararataki vua, rau sa na yacova yani na buturara ni veivosaki, na nodrau vinakata me rau veikilai vinaka ka tubu cake vata ena veilomani. Sa qai tekivu vua na tagane me vosaki koya, me tukuna vua na lomana. Ke sa vakaio na yalewa, ena biuti koya na yalewa ena yaco me watina ena dua na siga, ena vosa ni yalayala ni na lako tale mai vua. Nai naki ni nona lako oya me laki vakavakarau. Me vakarautaka e dua na nona tikina ena vale nei tamana.

Sega ni yalataka ga o Jisu ni na lako tale mai. E yalataka ni na lako tale mai vua na watina. Ena lesu tale mai ki vuravura ena dua bulu nai naki: baleta na nona gadreva vakalevu, na nona loloma levu vei keda, kei na nona vinakata me tiko vata kei koya me tawamudu. Kua ni calata na ka dina ni a kaya, “au na lako tale mai, ka kauti kemudou vei au; mo dou tiko talega e na vanua kau sa tiko kina.” E muri, ni bera nona mate, e kaya tale o Jisu na lomana ena **Joni 17:24: “I Tamaqu, au sa vinakata me ra tiko talega kei au e na vanua kau sa tiko kina.”**

“Tiko kei Koya”

Oya na ka e gadreva. E gadrevi iko kei au me daru “tiko vata” kei koya. Ena nona vosa nai apositolo o Paula me baleta na vakawati, e vakayagataka me vaka e dua nai vakatakarakara me vakamacalataka na lolomai Karisito ki na nonai soqosoqo lotu. Me da wilika ena **Efeso 5:25-33: “Oi kemudou na tagane vakawati, lomani ira na watimudou, me vaka sa lomana nai soqosoqo lewe ni lotu na Karisito, a sa soli koya e na vukuna; me vakasavasavataka ka derea ni sa vuya e na wai kei na vosa, me vakarairaitaka kina vei koya mei soqosoqo lewe ni lotu e serau sara, me kakua ni tauvi-duka, se sasalukiluki, se dua na ka e vakakina; me savasava ka sega na tikina e ca. E kilikili kei ira na tagane me ra lomani ira vakakina na watidra, me vaka na yagodra dina. O koya sa lomana na watina sa lomani koya vakai koya. Ni sa sega e dua sa cata na yagona dina; ia sa vakania ka maroroya, me vaka sa ia talega ko Karisito ki nai soqosoqo lewe ni lotu: ni da sa tiki ni yagona. Na ka oqo ena biuta kina na tagane na tamana kei na tinana, a rau na dua vata kei na watina, a rau na lewe dua bauga. Sa ka levu na ka vuni oqo: ia kau sa vosataki Karisito kei nai soqosoqo lewe ni lotu. Ia mo dou dui lomana yadua na watina me vakataki koya; ia na yalewa, me vakarokorokotaka na watina.”**

Oqo na ka vuni levu, ia e vosa me baleti Karisito kei na nona lotu.

Na ki e koto enai otioi ni tikina: “na ka vuni oqo.”

E kaya o Paula na veiwekani e tiko ena vakawati e koto kina e dua na ka vuni levu ka titobu me baleta na noda veiwekani kei Jisu, na watida tawamudu.

Ena gauna oqo, eda se tiko enai vakatagedegede ni veikilai (courtship) kei koya. E saga tiko me vakayararataki keda vua ka rawai keda talega. Me vakatakila ki na lomada na talei kei na totoka ni nonai tovo me rawa ni da matua ena loloma ka lomani koya talega. Me da yaco dina me da watina, ena qai laurai ena siga ni vakawati ena gauna sa na matua kina vakayalo ena noda loloma vei koya. e tiko na gauna enai tuvatuva kei vuravura me na matua kina vakayalo nai soqosoqo lotu ka “vakarau” me vakawati kei na nona Turaga. E matadra na lewe i vuravura taucoko, era na vakadinadinataka na noda sa vakarau kei na kena kacivaki na Kanavata ni vakawati. Raica na **Vakatakila 19:6-8:**

Au sa rogoca na ka e vaka na domo ni lewe vuqa, ka vaka na domo ni wai e vuqa, ka vaka na domo ni kurukuru levu, sa kaya, Aleluya: sa lewa na Turaga na Kalou Kaukauwa sara. Tou marau ka reki, ka ia na vakarokoroko vei koya; ni sa yaco na vakawati ni Lami, a sa vakarautaki koya vakai koya na watina-yalewa. A sa soli vua me vakaisulu e na lineni matailalai, sa savasava ka lumilumisa: ia na lineni matailalai na nodra i valavala dodonu na tamata yalosavasava.

Nai talanoa kece enai Vola Tabu e vakusakusa kiliu ena dua ga na ka bibi: Nona lako mai ki vuravura ko Jisu me ciqoma nonai soqosoqo lotu me watina tawamudu.

Vakacegu Tawamudu

Na Sere i Solomoni na sere vakaparofisai e dolava na katuba me da raica na loloma i Karisito ki na nona lotu. Na sere cecere duadua ni veidomoni, ka rawa ni da raica kina na loloma ni veiwatini ni Kalou vata kei na nona

lotu. Ni da vakasamataka tiko oqori, oqo e dua vei ira na sere ni veidomoni lialia. Eda taroga se cava e tu kina enai Vola Tabu? Na vakasama levu e tiko eke oya nai tukutuku bibi eso e tukuna yalewa baleta na nona tagane: Mo tabaki au me vaka na mama ki lomamu, *io*, me vaka na mama ki ligamu: Ni sa gumatua me vaka na mate na loloma; Sa yalokaukauwa me vaka nai bulubulu na vuvu: A kena qilaiso na qilaiso waqa, Io, na yameyame ni buka sa kurukuru. (*Serei Solomoni 8:6, 7*)

Vakasauri, eda sa tuberi me da vakila na loloma titobu duadua era kila na tamata—na loloma e tiko ena kedrau maliwa na tagane kei na dua na yalewa sa vakarau me vakawati—e tukuna vei keda na loloma ni Kalou ki na nonai soqosoqo lotu, kei na nona vakanuinui ni na vakadrodroi lesu vua na loloma oya. Ena nona mate ena kauveilatai, e vakaraitaka dina kina o Jisu vei keda na bibi ni nona loloma ni kaukauwa me vaka na mate, na loloma e sw3ega nu luvuca e dua tale na kaukauwa e vuravura.

Ena veivakauqeti ni Yalo Tabu, e boroya o Solomoni e dua nai yaloyalo ni rua na veidomoni e tautauvata na yacadrau. Na yacana na tagne o Solomoni e kau mai na vosa vaka-Iperiu *shalom*. E vakatokai na yalewa me o Sulamaiti, e lako talega na vosa vata, *shalom*. Na veidomoni e tiko vei Solomoni kei Sulamaiti sa laki yacova e dua nai vakatagedegede cecere ka vakaina oqo na ka e tukuna ena 8:10: **“Au a qai vaka e dua sa vinakati e matana ”** (*Sere i Solomoni 8:10*).

E vakaraitaka na lomai Solomoni vua na Sulamaiti. Na vosa *shalom* e kenai balebale *vakacegu* (peace.nai Vola Tabu ei talanoa ni nodrau sema vata vakavinaka na loma ni tamata kei na loma ni Kalou, na lomana o koya nai vurevure ni loloma dina kei ira era gadreva dina mai vu ni lomaladra na nona loloma me vakataucokotaki na nodra bula kei na nodra tiko vinaka.

O Solomoni e vakatakarakarataka Jisu

O Sulamaiti e vakatakarakarataka nai soqosoqo lotu.

Na veivakabulai sai koya nai tuvatuva e vakayarayarataki mai kina o Jisu nai soqosoqo lotu ki vua ka tauyavutaka e dua na vakacegu tawamudu vua kei keda. Na lesu vakarua mai nei Jisu sai koya na gauna ena lako mai kina oo koya e domona vakalevu na yaloda me rawa ni da tiko vata kei koya me tawamudu. Oya nai tukutuku vinaka! Eda Lotu ni Kavitu ni Lesu Vakrua Mai, na kenai balebale ni da waraka tiko ena yalodina nna lesu mai nei Jisu ena rarama ni raici keda tiko ka nona gagadre bibi me mai tiko vata kei keda. Oya na vuna ena lako tale mai kina ko koya. Na taro: eda vinakata li me da tiko vata kei Koya?